

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.
Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadóért felelős: Hubinek Gyula az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Buday Barna.

Szerkesztőség:
Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Közteleken.

- 1908 márczius 30-tól április 4-ig d. u. 5-7 óráig. Szociális kurzus.
1908. április 2. d. u. 4 órákor. Egyesületi tanács ülése.
" " 6. d. e. 10 órákor. Gazdák Biztosító Szövetkezetének közgyűlése.
" " 7. d. u. 4 órákor. Irodalmi és tanügyi szakosztály ülése.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” irodalmi és tanügyi szakosztályának folyó évi április hó 7-ikén (kedden) délután 4 órákor tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. Indítvány Magyarország geográfiai szótárának megírására. Beadta: Förster Lajos ig.-választmányi tag.
2. Mezőgazdasági oktatás a hadseregben. Előadó: Buday Barna.

Kodolányi Antal s. k.,
szakosztályi elnök.

Gazdasági tanulmányut Angliába.

Az angol királyi gazdasági egyesület szíves meghívása folytán az OMGE. a f. évi június hó közepétől július hó 5-ig mintegy három hétre tervezett gazdasági társas tanulmányi utazást fog rendezni.

A tanulmányut összes költségei első osztályú vasúti és hajójegyeket véve számításba, legfeljebb mintegy 1200 koronára fognak rugni. Második osztályú vasúti és első osztályú hajójegyét véve számításba, legfeljebb mintegy 1000 K.-t fognak kitenni.

A tanulmányut magában fogja foglalni Anglia legkiválóbb gazdaságainak, a hatalmas szövetkezeti központoknak, a kir. gazd. egyesület Newcastle-upon-Tyne-ben megtartandó évi vándorkiállításának tanulmányozását, a londoni és windsori gazdasági intézmények megtekintését és olyképp lesz szervezve, hogy a tanulmányi ut befejezése után még London további tanulmányozására is alkalom adassék.

A részletes programot, valamint a költségek végleges összegét akkor fogjuk közzétenni, amidőn az OMGE.-nek Londonba kiküldött tisztviselője az angol kir. gazd. egyesülettel együtt a végleges programot meg fogja állapítani.

A tanulmányi utazáson az OMGE. tagjai sorából legfeljebb 45—50 ur vehet részt. A tanulmányi uton résztvevők szíveskedjenek részvételi szándékukat az OMGE. titkári hivatalával legkésőbb április hó 20-ig tudatni és a jelentkezéssel együtt a költségek első részletét, 200 koronát az OMGE. pénztárához beküldeni. Ha a megszabott számnál többen jelentkeznének, úgy a jelentkezés sorrendje lesz irányadó. Budapest, 1908 márczius hó 19.

Igazgató.

Mezőgazdasági oktatás a hadseregben.

(Buday Barna előadói javaslata.)

Az OMGE. nagy jelentőséget tulajdonít a katonaság mezőgazdasági oktatásának és örömmel üdvözli a földművelésügyi miniszternek ebben az irányban megindított kezdő lépéseit.

Bármennyire szükséges az általános védkötelezettség, tapasztalat szerint a katonai

szolgálat ideje alatt a fiatal ember bizonyos fokig gondatlan élethez szokik, kedve hanyatlak a félbehagyott mezőgazdasági foglalkozás iránt és a nagy városokban szolgáló legénység nem szívesen tér vissza az eke szarvához, minél fogva a mezőgazdaság legjobb munkaerőiben szenved fogyatkozást. Figyelembe veendő még az is, hogy a három éves szolgálat alatt a legénység szerzett gazdasági ismereteinek egy részét elfelejti és a gyakorlatból kizökken.

Ha mezőgazdasági oktatásban részesülnének a katonai szolgálatban álló fiatal emberek, nemcsak nem felejtették el a polgári foglalkozásukhoz szükséges ismereteket, hanem nagyobb képzettséggel térnének ahhoz vissza és így a hadsereg hozzájárulván az ország gazdasági gyarapodásának feltételeihez, megkönnyítené a haderő fenntartásával kapcsolatos terhek súlyát.

Emellett a katonai haderő még erősebb támaszává válhatnék a trónnak, mert a polgári életben való boldogulást előmozdító szakszerű előadások alkalmasaknak ígérkeznek arra, hogy ama szociálista tanok hatását is ellensúlyozzák, melyek már a hadseregbe is betolakodni, a fegyelmet, a hazaszeretetet, a fátalmak és viszontagságok elviseléséhez szükséges állhatatosságot meglazítani igyekeznek.

A külföld kiváló katonai államai belátták már a mezőgazdaságra való káros hatását annak a körülménynek, hogy a mezőgazdasági életből kiszakított munkás és kigazda éveken át mit sem hall és tanul olyat, ami őt félbehagyott polgári foglalkozására emlékeztetné és elősegítené az életben való boldogulását. Ezért az olasz, az orosz, a belga és a német hadseregben kísérleteket indítottak meg a katonák gazdasági oktatásával és a tisztek, altisztek meg a legénység számára rendezett mezőgazdasági tanfolyamokkal olyan kedvező eredményeket értek el, melyek a kísérletező államokat ennek az intézménynek kiterjesztésére és rendszeresítésére indították.

Magyarországnak, mint agrár államnak elsőrendű érdeke az, hogy kövesse a bevált példát. A katonák gazdasági oktatása mint alsóbb-

MAGYAR Gazdasági és kert

MEZŐGAZDÁK MAGYAR

SZÖVETKEZETE legjobb hazzerzési forrása

foku gazdasági szakoktatásunk egyik hathatós eszköze annál inkább hízagot pótolhatna, mert nem áll módunkban a leendő gazdákat oly nagy számban akár hosszabb, akár rövidebb ideig tartó tanfolyamokban összpontosítani, mint amily számban a gazdák és a leendő gazdák a tényleges szolgálati idő tartama alatt együtt vannak, minek következtében a mezőgazdasági oktatás és irányítás haszna ugyiszólván az egész ország lakosságára kiterjeszhető volna.

Emellett a m. kir. honvédségnél fennálló területi rendszer folytán a leendő gazdák ugyiszólván a saját telkükön szolgálnak, legalább is szülőhelyük közelében, gazdálkodásuknak megfelelő termelési és éghajlati viszonyok között és így itt az oktatás helyi érdekűvé válna, vagyis mindenki elsősorban azt tanulhatná, amit saját földjén alkalmazhat.

Szervezendőnek tartjuk a mezőgazdasági tanfolyamot elsősorban mindenütt ott, ahol a csapatok állomáshelyén gazdasági akadémiák vagy földmivessziskolák vannak, ahol tehát a gyakorlati oktatás is legkönnyebben felkarolható: az illető intézmények tanárainak közreműködésével.

Nagyobb városokban, ahol nincsenek szakoktatási intézmények, az illető vármegyei gazdasági egyesületek bizandók meg tanfolyamok rendezésével, olyanformán, hogy a tananyagtervezetet a katonai miniszteriumok, továbbá a földmivesszügyi miniszterium erre illetékessé teendő képviselői jóváhagyván: a tanfolyamok hallgatósága a gyalogságnál a polgári foglalkozásuk folytán érdekeltekből szerveztessék, míg a lovasságnál, tüzérségnél és a műszaki csapatoknál az érdeklődők önkéntes jelentkezésre hivandók fel.

Az elméleti oktatás fél zászólójanként való beosztás mellett igérkezik legcélszerűbbnek, mely esetben a közösökknél $\frac{1}{2}$ zászólójanként 60-80, a honvédségnél 30-50 hallgatóra lehetne számítani. Hetenként másfél órát számítva az elméleti oktatásra, kéthetenként egy teljes délutánt a gyakorlati oktatásra: a tanfolyamok számára kijelölhető legalább hét havi időtartam alatt (októbertől májusig), évenként 38 órát és 14 délutánt venne igénybe a szakoktatás. Ily csekély óraszám mellett is eredményt lehetne már reménylenünk, anélkül, hogy a katonai kiképzéshez fűződő érdekeket kockáztatnánk; mert a téli hónapokban a szolgálati kötelek könnyen megengedik, hogy a legénység több időt is a gazdasági oktatásnak szentelhesse és még a tavaszi hónapokban is, májusig lehetséges, hogy a katona, a szolgálat hátránya nélkül, egy-egy órára gazdává váljék. Amennyiben a hadvezetőségnek e tervezet egyszerre való általános életbeléptetése ellen aggályai volnának, ajánlatosnak mutatkozik a terv kivételét egy év tartamára egy közös hadseregbeli hadtestben és egy honvédkerületben megkísérteni.

A katonai kiképzés érdekének teljes megóvása mellett a legénység foglalkoztatásánál tekintettel kell lenni arra, hogy a kaszárnyában megejtendő elméleti oktatásra a legénység ne

tulságosan fáradtan kerüljön és hogy az oktatás ne a szokásosan szórakozásra szánt időben történjék.

Általában az oktatók megválasztásánál lehetőleg figyelem fordítandó arra is, hogy az előadók tartalékos tisztek legyenek, vagy olyanok, akik annak idején tiszti rangot nyertek el.

Az elméleti szakoktatás tananyagának ki kellene terjeszkednie a talajművelés, trágyakezelés, állattenyésztés, kertészet és gyümölcsfa-nevelés elemi kérdéseire és a kisgazdát érdeklő kereskedelmi ügyletekre. Szakszerű program kidolgozásával az OMGE. bizassék meg.

Az elméletivel kapcsolatba kell hozni a gyakorlati oktatást s az ehhez szükséges kísérleti települ a kaszárnyák tartozékai, a katonai gyakorlati terek egy része vagy a községek esetleg magánosok által e célra átengedendő területek szolgáljanak. Nagyvárosok közelében, különösen a (bolgárok által üzött) haszonkerteszet gyakorlati bemutatása és tanítása bir jelentőséggel. A kísérleti telep általában mezőgazdasági gépek és eszközök, jobb fajta vetőmagvak, műtrágyák stb. bemutatására és alkalmazására szolgáljon. Kiegészítik a gyakorlati oktatást időszakonként rendezendő kirándulások, jól kezelt gazdaságok meglátogatására.

A tanfolyam hallgatói között népies nyelven írott s lehetőleg ábrákkal ellátott füzetek osztandók szét, melyek a legénység emlékezetében felidéznek az elmondottakat s általában a pihenő órákban hasznos kaszárnyai olvasmányul szolgálnának.

Mindazok a hallgatók, kik különös érdeklődést, buzgalmat és előmenetelt tanusítottak, a tanfolyamot rendező testület előterjesztése alapján az ezred napiparancsban megdicsérendők volnának.

A tanfolyamon résztvevő azon hallgatók szülői, akik kisbirtokban ülnek, paraszt mintagazdaságok létesítésénél elsősorban veendő figyelembe. Nyilvántartás után gondoskodás történjék arról, hogy a tanfolyamban résztvevő és a hadseregből kilépő altisztekre gazdaságok és uradalmak kezelői és felügyelői állások betöltésénél reflektálhassanak.

Felkéri az OMGE. a földmivesszügyi minisztert, hogy a honvédelmi és a közös hadügyminiszterrel érintkezésbe lépve, a tanfolyamok szervezésének kérdését az érdekelt tényezők bevonásával mielőbb egybehivandó szaktanácskozmány tárgyává tenni sziveskedjék.

Felhívja egyúttal az OMGE. egy a honvédelmi, mint a közös hadügyminiszter figyelmét a katonaság gazdasági oktatásához fűződő országos gyakorlati érdekekre.

Közgazdasági, állattenyésztési, állategészségügyi, földművelés és növénytermesztési szakosztályok ülése.

(1908 március 27.)

Jelen voltak *Emödy József* elnöklete alatt *Balázs Sándor*, *Berzeviczy Zsigmond*, *Blantz Jenő*, *Bolla Mihály*, *Bujanovics Gyula*, *Csabay*

Béla, *Darányi Béla*, *Elek Ernő*, *Engel Henrik*, *Fetick Ottó dr.*, *Förster Lajos*, *Gally Kálmán dr.*, *Goszthonyi István*, *Havas Mór*, *Horváth Miklós*, *Jancsó Dezső*, *Jeszenszky Andor*, *Kodolányi Antal*, *Kohner Adolf dr.*, *Koppely Géza*, *Küszler Henrik*, *Lederer Artur*, *Löhever Andor*, *Mattyasovszky Miklós dr.*, *Mezey Gyula*, *Nagy György*, *Orcey Andor báró*, *Perczel Ferencz*, *Reusz Henrik*, *Révész István*, *Sághy Gyula*, *Serfőző Géza*, *Sierbán János*, *Szentiványi Gábor*, *Ujhelyi Imre*, *Ziegler Nándor*; az egyesület tisztségviselői közül *Rubinek Gyula* igazgató, *Buday Barna* szerkesztő-titkár, *Szilassy Zoltán* szövetségi titkár, *Mutschenbacher Emil dr.* segéd-titkár, *Fabricius Endre* gyakorlók és *Jeszenszky Pál* ügyvezető-titkár, mint előadó.

Emödy József elnök: Tisztelt együttes szakosztályok! Az együttes szakosztályi üléseket rendszerint az OMGE. egyik elnöke szokta vezetni. Miután azonban véletlen folytán az elnökök közül egyik sem tartózkodik jelenleg Budapesten, szólnak, mint a közgazdasági szakosztály egyik társelnökének jutott a szerencse, hogy a mai ülést vezesse. Napirenden van a drágaság kérdése. Az OMGE. szükségesnek vélte, hogy e kérdést napirendre tűzze, különösen azon okból, mert mindnyájunk előtt ismeretes, hogy a legutóbbi időben, különösen a sajtó terén olyan irányban tárgyalatik e kérdés, amely könnyen vezethetne azon általános tévhitre, mintha a kétségtelenül fennforgó nagy drágaságnak kizárólag vagy első sorban a mezőgazdaság volna az oka. Ha mi engednők, hogy ezen balhiedelem még nagyobb mértékben terjedjen, akkor azon veszélynek tennők ki magunkat, hogy ebből mezőgazdaságunkra igen káros következmények vonhatna le a kormányzat és ennek a mezőgazdaság adná meg az árát. A drágaság kérdése legutóbb tárgyalva lett a pénzügyminiszteriumban is; a pénzügyminiszter jónak látta egy ankétet összehívni és ezen ankétben kutatva lettek mindazon okok, amelyek a kétségtelenül fennforgó drágaságot előidézték. Képviselve voltak ezen ankétben az agrárérdekek is és hivalkodás nélkül állíthatom, hogy mindazon támadásokat, amelyeket bizonyos körök agrárérdekeink és a mezőgazdaság ellen jónak láttak megindítani, teljesen visszaverni sikerült és ezen öröndetes eredmény java részét köszönhetjük azon felszólalásnak, amely egyik kimagasló pontját képezte ezen ankétnek, *Jeszenszky Pál* ügyvezető-titkár ur felszólalásának. (Éljenzés.) Csak örülhetünk tehát, hogy a mai szaktanácskozmányon is ő fogja ezen tárgyat előadni, amire őt ezennel felkérem.

Jeszenszky Pál előadó ezután előterjeszti a drágaság kérdésében azt a tanulmányt, amely a „Köztelek” folyó évi 24-ik számában közölve volt.

A helyesléssel fogadott előterjesztés után fel-

Ziegler Nándor, aki az előadó javaslatainak nagy részével egyetért, de abban nem ért egyet vele, hogy ő a drágaságot előidéző tényezők közé állította a vásárcsarnokokat is, mint amelyek lényegesen hozzájárultak volna a drágaság

előidézéséhez a fennforgó jellegű. Ezzel nek a vásárcsarnokban is van szerepetni fel, mielőidézési volt hogy az előadó ott volt drágasági ar tüzetesen fog amelyet a vás hatásáról az lyet alaposan

Beismeri s ves dolog, ha jaiként odaá szik ez. De dik faktort lehet sózni.

nokokat mi bizonynyal a bak volnának élelmiszerek, a vásárcsarnok élelmiszerekkel

De a vásá dul meg az tej igen je mégis alig fo tehát a vás járulhatnak alakításához.

delmezőségét ebben a te fórumainál a vásárcsarnok a tekintetben

sokan. Igaz, $4\frac{1}{2}\%$, de delem. A fő vásárcsarnok évenként kö

felvetődött a ponti vásárc helyen még folytán építet

koronába. A közvetlensége soha sem lesz hozni a term

vidéken esetle nagy városban

Az előadó kísérletük, de abban éppen Kaptunk oly szép volt, do dojni. Ahhoz lassankint er van, amely

BORO

KÖZVETLEN

Külön árjegyzékek mindenféle gazdasági gépekről!

Legtökéletesebb rendszerű
**Gőzcséplő-
készletek**

ugyszintén **MAGANJAROK** (utimozdonyok) cséplési,
vontatási és szántási czélokra, (a mozdony után akasztott
egy ötlet fogó ekével.) Referenciák az ország minden vidékéről.

előidézéséhez. Az előadó előrebocsátotta, hogy a fennforgó drágaság nem helyi, de nemzetközi jellegű. Ezzel meg van magyarázva minden. Lehetnek a vásárcsarnokoknak hibái, sőt annak tudatában is van szóló, hogy ott sok tennivaló van, de azért a vásárcsarnokokat egyszerűen úgy tűntetni fel, mintha ennek a drágaságnak egyik előidézői volnának, nem lehet. Csodálkozok, hogy az előadó így fogta fel a dolgot, hiszen ott volt a pénzügyminiszteriumban tartott drágasági ankétén, ahol Melly fővárosi tanácsos tüzetesen foglalkozott azzal az előterjesztéssel, amelyet a vásárcsarnokok állítólagos árdrágító hatásáról az egyik előadó előterjesztett s amelyet alaposan megczáfolt.

Beismeri szóló, hogy a gazdáknak sem kedves dolog, hogy ők vannak a drágaság bűnbakjaiként odaállítva, a merkantilistáknak sem tetszik ez. De mindkettőnek jól esik egy harmadik faktort keresni, amelynek ezt a nyakába lehet sózni. Ilyen a vásárcsarnok. A vásárcsarnokokat mindig szidták eddig is és minden bizonynyal szidni fogják ezentúl is. Ha olcsóbbak volnának a piacokon és üzletekben az élelmiszerek, úgy érthető volna az a vád, hogy a vásárcsarnokok lényegesen hozzájárultak az élelmiszerek árának megdrágulásához.

De a vásárcsarnokokban csak kis része fordul meg az élelmiszereknek. Pl. a liszt, hus, tej igen jelentékeny élelmiszerek s ezek mégis alig fordulnak elő a vásárcsarnokokban, tehát a vásárcsarnokok lényegesen nem is járulhatnak hozzá az élelmiszerek árának alakításához. Ami a vásárcsarnokok busás jövedelmességét illeti, ez kényes kérdés nemcsak ebben a teremben, de a főváros különböző fórumainál is, mert csakugyan lehetett volna a vásárcsarnokokat olcsóbban építeni, de ebben a tekintetben is téves nézeteket táplálnak igen sokan. Igaz, hogy a vásárcsarnokok jövedelme 4 1/2%, de ez bruttó és nem tiszta jövedelem. A főváros drága kölcsönből építette a vásárcsarnokokat és ennek következményeként évenként körülbelül 115,000 koronát ráfizet a vásárcsarnokokra. Ami a helybéreket illeti, ez nem lényeges dolog. Ha az üzlet jól megy, akkor az ottani árus nem igen törődik a helybérekkel. Ami pedig Márkus volt polgármester adatait illeti, ez sem olyan nagy leleplezés. Mikor a főváros a vásárcsarnokokat létesítette, évekig tárgyalt és ezen tárgyalások folyamán felvetődött az a terv, hogy készítsen egy központi vásárcsarnokot és néhány forgalmasabb helyen még néhány vásárcsarnokot. Az ennek folytán épített hét vásárcsarnok került 11 millió koronába. Ami a termelő s fogyasztó közötti közvetlenséget illeti, ez oly kíváncsi, amelyet soha sem lesz lehetséges elérni. Közvetlen összehozni a termelőt a fogyasztóval nem lehet. A vidéken esetleg meg lehetne ezt tenni, de ilyen nagy városban, mint Budapest nem.

Az előadó által javasolt aukciókat is megkíséreltük, de hogy azok nem jártak sikerrel, abban éppen a termelők voltak a hibásak. Kaptunk olyan gyümölcsöt, amely a tetején szép volt, de alul olyan volt, hogy ki kellett dobni. Ahhoz évtizedek fognak kelleni, amíg lassankint erre a terre áttérhetünk. Egy dolog van, amely megdrágítja a vásárcsarnokokban

az árakat és ez az élelmiszerek vizsgálata, de ez azért szükség, hogy a fogyasztók jó és egészséges s nem hamisított élelmiszereket kapjanak. E téren minden lehetőséget elkövetünk, de ez természetesen emeli a vásárcsarnok rizikóját.

A vásárcsarnokokat megnyitások óta kritizálták és szidták; szidni fogják a jövőben is. Ez nálunk speciális szokás, talán magyar virtus: nagy pénzen létesíteni valamit és azután azt lekicsinyelni. De egy érdeme mégis van a vásárcsarnokoknak és ez az, hogy a vásárcsarnokok teremtették meg tulajdonképpen az élelmiszertisztítást, az élelmiszerek árjegyzését. A vásárcsarnokok 10 évi fennállása alatt kitudódtak azok a hibák, amelyekben úgy a termelés, mint a kereskedelem leledzik, most tehát világos szemmel és egyesült erővel igyekezzünk azokat kiküszöbölni.

Molnár István miniszteri tanácsos meg van győződve, hogy amit eddig a drágaság enyhítéséről a miniszteri ankétén és másutt is hallottunk, mindazokat keresztülvinni, pláne törvényes uton, vagy rendszabályokkal lehetetlen. Ha a drágaság okait kutatjuk, azoknak kétféle okát találjuk. Az egyik internacionális ok, hogy t. i. az internacionális fogyasztási cikkek képező élelmiszereknek ára nem lehet izolált, a másik ok pedig az, hogy keleti ország vagyunk. Ha Franciaországon és Bulgárián keresztül Odesszáig utazást teszünk, azt fogjuk tapasztalni, hogy minél keletebbre megyünk, annál drágább lesz minden. Szóló véleménye szerint a drágaságon leginkább enyhíteni lehetne azért, ha a termelő és fogyasztó közötti közvetlen érintkezést minden erővel előmozdítjuk. Ha ezt meg tudjuk csinálni, akkor a kérdés, amelyet annyi ankétén és tanácskozáson nem tudunk megoldani, meg van oldva. Az állam is tehet ebben valamit, tehát a főváros is és a vidéki társadalom is. A fővárosnak, eltekintve attól, hogy mibe kerültek a vásárcsarnokok, nem szabadna ezt az intézményt jövedelmi forrásnak tekintenie annyival is inkább, mert a főváros főleg higiénikus szempontból állította fel a vásárcsarnokokat. Társadalmi uton is sokat lehet e tekintetben csinálni, de szóló még sem barátja annak, hogy nagy apparátus csinálja ezt a dolgot. Jöjjen össze 20-30 fogyasztó, ezek keressenek fel a vidéken, ahol igen hálás tere nyílik ezen kapcsolat létrehozásának, egy termelőt, akitől eredeti áron kapják a terményeket és így legalább bizonyos rétegében a társadalomnak létrejöhet az a sokat óhajtott kapcsolat a termelő és fogyasztó között. Ziegler vásárcsarnoki igazgató azt mondotta, hogy a vásárcsarnokoknak az az érdeme, hogy az ártatisztikát megállapította. Ez teljesen igaz, de szóló, aki évenként figyelemmel szokta kísérni és tanulmányozni ezen árakat, azt tapasztalta, hogy ezek az árak csak a türelmes papíros számára vannak nyomtatva, de nem a fogyasztó publikumnak, mert azokon az árakon beszerezni valamit teljes lehetetlenség. Azonkívül az en gros és a detail árak között igen nagy különbség van. Végül a tökeszegénységet említi, mint a drágaság egyik főokát.

Sierbán János mint termelő egész őszinteséggel kíván a szőnyegen lévő tárgyhoz hozzá-

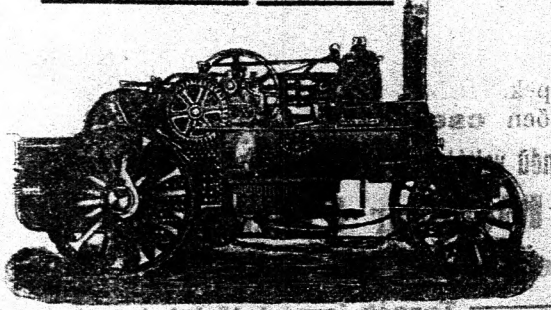
szólani. A termelőnek csakis az lehet a célja, hogy az általa termelt cikkeket minél magasabb áron tudja értékesíteni és avval nem kell törődnie, hogy nehezebbé fog-e esni a fogyasztónak ezt az árat megfizetni. Ha nehezebbé esik, akkor a fogyasztó keressen módot az árak csökkentésére. Szóló tagadja, hogy a jelenlegi élelmiszerek árai drágáknak volnának nevezhetők. Ha az országban a mezőgazdasági birtokok jövedelmességét tekintve azt találjuk, hogy a mezőgazdasági birtokok a befektetett tőke után akkora perczentuális jövedelmet élveznek, mint a bankok és ipari vállalatok, akkor abban a pillanatban maga a szóló kívánna az élelmiszerek árainak leszállítását. Miután azonban éppen akkor, amikor legdrágábbak az élelmiszerek, küzködik legjobban a mezőgazda, mert nincs mit eladnia, ugyanakkor mezőgazdasági szempontból nem lehet drágaságról beszélni. Beszélhet drágaságról a fogyasztó, de nem a termelő. A termelő szövethetetek létesítését szóló nem azért tartja óhajtatónak, hogy olcsóbbak legyenek az árak, hanem azért, hogy ne az illetéktelenek jussanak több haszonhoz, hanem ezt az egész hasznat a termelők élvezzék. Ha tehát a drágaság enyhítéséről van szó, úgy ezt termelő szövethetetek létesítésével nem látja szóló elérhetőnek.

Amióta az ember társadalomba verődött, azóta mindenkor a kínálat és kereslet szabja meg mindenféle portékának az árát. Hiába tartunk drágának valamit, mint fogyasztók, ha azt meg akarjuk szerezni, mégis csak meg kell fizetnünk. Azt még nem olvastuk sehol, sem a belföldön, sem a külföldön, hogy a gyáripárosok összejöttek volna azért, hogy leszállítsák az általuk termelt ipari cikkek árát. Hogy jutunk tehát ahhoz mi, mezőgazdák, hogy erről tanácskozzunk. Ha ezt tesszük, akkor nem tesszük ösztönt. Kijelenti, hogy nem az előadó ellen kíván ezzel szólani, hanem csak az ebből levont egyes következtetésekben nem ért az előadóval egyet.

Az élelmiszerek drágulásának enyhítését el lehet érni azzal, ha megtöltjük a kivitelt. De hogy ez esetben mi történne a mezőgazdasággal, az más kérdés. Hogy mennyire avatatlan a publikum nálunk ebben a kérdésben és hány analfabéta van, aki magát neves embernek tartja, mutatja az, hogy a Balkán-államok védővámjait akarják eltörölni és ránk zudítani ezt az országos veszedelmet és azt akarják elérni, hogy az export mesterségesen legyen megakadályozva. Ha csak hat hónapra is akadályoznók meg a kivitelt, óriási kárt szenvedne a mezőgazdaság. Van egy élelmiszer: a vaj, amely tiz esztendővel ezelőtt semmi fontossággal nem bírt és hogy ma igen nagy fontossággal bír, azt éppen a kivitelen köszönhetjük. Elismeri, hogy sok apró kisvállalatok van, amelyek mind önálló üzletet folytatva nagy rezssivel dolgoznak és ezek mind befolyásolják a közéleti árak alakulását. Ezek lehető csökkentésével nagy élelmiszerekben vállalatok volnának létesítendőek, amint azt az előadó is proponálta. De itt figyelmeztet arra, hogy csak olyan élelmiszeri intézmények létesítését kellene megengedni, amelyekben a hatóság részvényeknek legalább 52% a részvényesség, mert különben ezekkel éppen az ellenkező

BOROSZLÓ ■ ■ ■ BUDAPEST

Kedvezményes árak és fizetési feltételek.

■ Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállit

KEMNA J. gépgyár ■ ■ ■ BUDAPEST, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

czélt érnék el. Szóló őszintén szólva attól sem vár eredményt, ha a vásárcsarnokokban le is szállítatnának a helypénzek. Ha egy vásárcsarnoki kofa, aki naponként 15 forintért ad el élelmiszereket, 35 krajczár helypénz helyett 18 krajczárt fog fizetni, ezáltal éppen semmiel sem fogja olcsóbban adhatni a cikkeket. A fogyasztási adók eltörlése vagy leszállítása sem vezet célra, mert ha az állam a fogyasztási adót eltörlé, pótolni fogja azt valamely más adóval, mert ezt a jövedelmet nem nélkülözheti az állam. Ez pedig ismét a mezőgazdaságot sújtaná első sorban. Azt tartja szóló, hogy azok az intézmények, amelyek az előadói javaslat II. pontjában fel vannak sorolva, hivatvák rendezni az élelmiszerkereskedést. Az I. pontot azonban nem fogadja el, mert az abban felsorolt intézkedések által nem tartja elérhetőnek a mai drágaság csökkentését. Kéri előadót, hogy a határozati javaslatból hagyja ki az I. pontot, valamint azt a pontot is, ahol a tejszél a 3 5/10-os minimális zsirtartalmat követeli.

Seilassy Zoltán teljes mértékben magáévá teszi azt a felfogást, amit Sierbán kifejtett, hogy t. i. ebben a teremben nem beszélhetünk arról, hogy a drágaság olyképpen csökkentésük, hogy ezáltal a mezőgazdasági termelésnek amugy is csökkenő jövedelme lejjebb szorítottassék. Azonban az kétségtelenül eltagadhatatlan tény, hogy azon árak között, amelyeket a termelő kap és azon árak között, amelyeket a fogyasztó fizet, oly óriási különbség van, hogy ezen különbségnek megszüntetése, mondjuk megfelezése által oly eredményt tudnánk elérni, melylyel meg lehetne elégedve a termelő is és a fogyasztó is. Azt gondolja szóló, hogy akkor, amikor a drágaság enyhítéséről ebben a teremben szó van, akkor csakis arról lehet szó, hogy azt az óriási különbséget, amely a termelő által nyert és a fogyasztó által fizetett árak között létezik, mindkét fél javára kellőképpen csökkentésük. Es ebben a tekintetben a budapesti vásárcsarnoki intézménynek és a budapesti vásárgazgatóságnak, mint az ország legnagyobb, legfőbb intézőjének és legtöbbet fogyasztó piacza ügyei intézőjének és irányítójának nagy feladata van. Azért bocsánatot kér Ziegleről, ha egész őszintén kifejezi, hogy az ő felszólalásától többet várt, mint pusztán a vásárcsarnok ellen illetékesen és illetéktelenül hangoztatott vádak megzafolását.

Tagadhatatlan, hogy a vásárcsarnoki kezelés határozottan drága. Ezzel szemben azt szokták mondani, hogy az az előálló csekély helypénz-különbség az árunknak olcsóbbodására vagy megdrágulására befolyással nincs. Szóló szerint igenis van. Van annyiból, hogy ha az elárutási költségek olcsóbbakká válnak, a természet nagyobb haszonra remélvén szert tenni, nagyobb tömegben hozza fel árúját és ennek következménye a cikkek árainak egyfelmódosításában és bizonyos mértékű állandóságában is fog nyilvánulni. Viszont ha a vásárcsarnoki intézményvel összekötött teendőik költségei magasabbra rúgnak, akkor a termelők odahaza a kiviteli kereskedőknek sokkal magasabb áron lesznek képesek terményeiket eladni és nem küldik fel a fővárosba. De a helypénzek drágasága csak egyik része a budapesti vásárcsarnokok drágaságának. Másik része azok a

mellék költségek, amelyek a vásárcsarnokot igénybe vevő elárutókat terhelik. Ezek részben a vásárcsarnok igazgatóságának hatáskörébe esnek, részben azon kívül. Így pl. a vásárcsarnokban helyiséget bérlő egyén nincs jogosítva a maga árúját egy pillanatra sem máshol tartani, mint a maga helyiségében. És amikor a vasutól elhozza az árúját és beakarván rakni a helyiségébe, az elé állítja árúját, a felügyelő-személyzet azonnal felírja és az árus az elfoglalt helyért bizonyos összeget fizet, ami ellen nincs apelláta. Így pl. a Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezte, mint hatósági közvetítő működött a vásárcsarnokban s évenként 9000 korona bért fizetett a helyiségeiért, ezenkívül pedig kirakások alkalmával az árúnak rövid időre a bérelt helyen kívül történt lerakásáért büntetés-pénz címén évenként körülbelül 4000 koronát fizetett. Feltételezi szóló, hogy nemcsak a Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezzel, de minden árusal szemben ilyen eljárást folytatott a vásárcsarnoki személyzet. Már pedig ezen a réven is igen nagy mértékben megdrágul a helyiségbér, amely különben ottan négyzetméterenként sehol kimutatva nincs.

A másik dolog, amely nagyon megdrágítja a vásárcsarnoki kezelést, az, hogy a vásárcsarnoki pályaudvar nagyon szűk. Ennek következtében különösen azon árusoknak, akiknek a vásárcsarnokba vagonára teteleik jönnek és azokat mindjárt a vagonból eladni nem tudják, rendkívül nagy megterhelhetőség képezi először a vontatási költség. Szabályrendelet szerint 3 óra alatt ki kell rakni az árut a vagonból. Ha ez meg nem történik, akkor az egész vonatot kihúzzák, az áruval telt kocsit a legközelebbi vonattal megint behozzák és ezért a vontatásért 9-10 K.-t kell fizetni. Már pedig a fuvarlevelet legtöbbször az utolsó órában kézbesítik az árusnak és így legjobban akarata mellett sem képes árúját a kijelölt idő alatt a vagonból kirakni. A kirakott árunak pedig nem szabad a perronon maradnia, hanem onnan el kell azt vinni, amit csak vas-uti emberekkel szabad eszközölni. Ez ismét jelentékeny költséget ró az árusra. Ilyen állapotok mellett nem lehet kívánni, hogy a termelő különben olcsó árúját a vásárcsarnokba hozza. Ezenkívül a vásárcsarnoki árusok a lehető legnagyobb szekaturának vannak a személyzet részéről kitéve. A vásárcsarnoki személyzet minden egyese valóságos kiskirály a maga rayonjában. Ha ezeknek valamely intézkedése ellen valami kifogása van az árusnak, akkor a szabályrendeletben gyökerező hatalmuknál fogva a lehető legnagyobb kellemetlenséget tudják csinálni az árusoknak, sőt ki is képesek őket onnan üldözni.

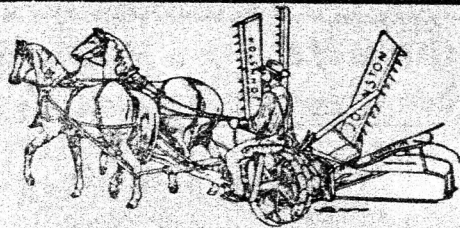
Ezeket segíteni kell, mert ha a főváros arról ábrándozik, hogy az élelmiszereknek ára a normális nivóra hozassék a főváros szempontjából, akkor a főváros intézőköreinek arra kell törekedniük, hogy a termelőket a maguk terményeivel lehetőleg idecsalogassák, ne pedig hogy innen elriaszassák. A vásárcsarnokok legfontosabb hivatása, amit a vásárcsarnokok kezelésekékor mindig hangoztatott a főváros és hangoztatunk mi termelők is: a termelőket a fogyasztókkal a lehető legszorosabb kapcsolatba hozni. Nagyon jól tudja, hogy az lehetetlen

dolog, hogy minden kis zöldségtermesztőt felhozzunk a vidékről a fővárosi vásárcsarnokokba, hogy ott közvetlenül elárutson, de lehetséges és szükséges az, hogy a gazdák intézményeit, amelyek szorosán véve maguk is a gazdák érdekeit képviselik, a főváros lehetőleg gyámolítsa, támogassa, hogy minél nagyobb számban jöjjenek létre és működjenek, mert ezek az intézmények leginkább alkalmasak arra, hogy a termelőket közvetlen összeköttetésbe hozza a fogyasztókkal. Itt van a Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezte, amely a legnagyobb önfeláldozással, szorgalommal igyekezett feladatát teljesíteni és a vásárcsarnokból kénytelen volt kijönni és egész őszintén szólva részben azért, mert a hatóság részéről semmi támogatásban nem részesült, eltekintve attól, hogy a helyiségbér igen magas volt és azok a mindenféle szekaturák, amelyeknek a személyzet részéről ki volt téve, elvette a kedvét a szövetkezet intézőjének ettől az üzlettől és a szövetkezet kivonult a vásárcsarnokból. Pedig a vásárcsarnokokat szóló is igen üdvös és hasznos intézményeknek tartja, főleg higiénikus szempontból és a hamisítások megakadályozása szempontjából. Budapesti valósággal az élelmiszerhamisítók Eldorádója. Ez onnan van, mert Budapesten élelmiszerkereskedelemmel ugyyszólván a szemétnép foglalkozik. Jönnek Galicziából, Romániából, Oroszországból mindenféle bevándorlók, ezek elmennek a vásárcsarnokba, egy kosár élelmiszert vásárolnak és ebből az egy kosár gyümölcsből rendszeres kereskedést üznek és ebből élnek meg. Ezeknek nem okoz lelkiismeretbeli furdalást, ha azokat a kis vevőket, akik krajczáronként vesznek tőlük, nagyon drága és hamisított árukkal becsapják. Ez ezeket az elemeket a főváros türi, ezek ellen nem csinál semmit, pedig ezek nem is magyar állampolgárok, nem is budapesti állandó lakosok és mégis az élelmiszerkereskedelmet legnagyobb részben a kezükben tartják és az élelmiszerek drágaságát éppen a legszegényebb népséggel szemben teszik még drágábbá. Ezek után kijelenti, hogy a maga részéről teljes mértékben hozzájárul az előadó javaslataihoz, még ahhoz a ponthoz is, amit Sierbán János töröltetni javasolt. Hozzájárul pedig azért, mert okvetlenül szükség van arra, hogy a termelést szervezzük, nem azért, hogy nagy mennyiségeket állítsunk elő és ezáltal önmagunk szállítsuk le a termelvények árait, hanem azért, hogy a termelési költségek legyenek olcsóbbak, hogy a termelő a maga árújával közvetlen a fogyasztó-piaczokra is jöhessen és a fogyasztás és termelési ár közti különbséget csökkentésük. Ezért szükséges, hogy a főváros az elárutást szervezze s azt a mindenféle hiváoy, oda nem való elemet, ha kell, tüzzel-vassal pusztítsa ki az élelmiszerkereskedelemből és ne adjon minnemenekinek házalási igazolványt.

Szükséges az összes költségeket redukálni, tehát a vásárcsarnoki helybéréket s vasuti költségeket is és vasuti kedvezmények is kellenek. Szükséges azután a már meglévő hűtőházaknak a vásárcsarnokokkal való legszorosabb összekapcsolása és kihasználása. Vannak ugyan a vásárcsarnokoknak is hűtőberendezései, de sajnos, az a szomorú tapasztalat, hogy éppen

JOHNSTON

mélyvágású fűkaszálógépei
marokrakó aratógépei
és kévekötő
szénaforgató és szénagyűjtőgépei

a legjobbak a világgiacon és kiválóan alkalmasak a magyar viszonyokra. A Johnstonspek dől, kavardott gabonában is jó munkát végeznek s feltűnően csekély vonóerőt igényelnek.

A gépek szerkezetének tökéletességéért s anyaguk elsőrendű voltaért készséggel szavatolunk.

Vezérképviselőt és főraktár: **Bächer Rudolf Melichar Ferencz** czégnél

BUDAPEST, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

Tessék ismertető leírását ké rni. Tessék ismertető leírását ké rni.

termel. De miután a javaslatban van egy pont, amely a tej hamisításának szigorú tilalmazását hozza javaslatba, ezért szóló is feleslegesnek tartja a zsirtartalom fix precizizozását és ennek elejtéséhez hozzájárul.

Sierbán János kijelenti, hogy javaslatát továbbra is fenntartja.

Több szónok nem lévén feljegyezve, *elnök* a vitát berekeszti és felteszi a kérdést, hogy a szakosztály elfogadja-e az előadó javaslatát? A szakosztály túlnyomó többséggel azokat elfogadja. Ezek után az elnök köszönetet mondván a tagoknak érdeklődésükért, az ülést berekeszti.

A kereskedők ellen.

Iria: Bernát István
ország. képviselő, a Magyar Gazdaszövetség igazgatója.

A nemzeti kormány, melynek elnöke Wekerle Sándor, kereskedelmi minisztere Kossuth, e minden ízében európai államférfi, mely óriási erőfeszítéseket tesz az ipar meghonosítására s a jubiláris alkotások között, melyekkel tavaly ünnepeltük ő felsége negyvenéves uralkodásának emlékét, kórházat épít az ipar munkásainak és ezen túl nem megy, a merkantilizták folyton megújuló állításai szerint ellensége a kereskedelemnek, vagy legalább is nem fejt ki elég erőt arra, hogy azokat a kereskedelemellenes irányzatokat, melyek nemcsak a kereskedelmet károsítják, hanem végső elemzésben a nemzeti fejlődést is kockára tehetik, kellően ellensúlyozza.

Meglepő ugyan, hogy a szinte zavartalan fejlődésnek hosszú évei után meg erősödött merkantilizmus lovagjai ahelyett, hogy saját erejükre támaszkodva vivnák ki igazsáikat, folyton a kormány felé kacsingatnak és annak támogatását követelik, de ezzel a helyzettel számolnunk kell és szemügyre venni, melyek hát azok a nagy sérelmek, amelyek a nemzeti éra óta a tulsó tábor híveit érték? Ki kell mindenekelőtt terjeszteni figyelmünket arra a nem éppen épületes tényre, hogy a nemzeti küzdelem idején a főváros és mindenképp a Lipótváros magatartása éppen nem volt olyan, mi a hazafias szíveket örömmel és megleléssel tölthette volna el. Egyes képviselői ma is nehezen definiálható, részben pedig takargató, de semmiesetre sem oly törekvések hívei, melyeket a Wekerle-kormány bármi okból is honorálni lenne kénytelen. Az egyéni vagy osztályérdemek tehát szerepet itt nem játszanak s marad a kereskedelemnek, mint a nemzet gazdasági élete egyik nagy tényezőjének objektív súlya és a kormánynak és kor-

mányzó pártnak az a kötelessége, hogy e vagyontermő forrást egyoldalú vagy éppen botor politikával ne károsítsa és elapasz-tani óvakodjék.

Pedig ha igazak a tulsó tábor panaszai, ezen a ponton állunk. Legalább a kereskedők körében terjed és erősödik ez a meggyőződés. Kifejezést adott annak Lánczy Leó a múlt évben a kereskedelmi minisztériumban a tisztességtelen verseny ügyében tartott tanácskozáson, sokszor megújult azóta is, különösen a merkantil sajtó bizalmasabb berkeiben. Szóba került az OMGE. közgyűlésén és Szerényi államtitkár a börzsepalota zárókövének letételekor kötelességének ismerte, hogy ellene védekezék és reá reflektáljon.

Mindezek a panaszok idáig meglehetősen általánosságokban mozogtak. Szó volt arról az ellenséges szellemről, mely az alsóházi többség soraiban terjed, beszéltek ennek egyes nyilvánulásairól, de tudomásunk szerint csak legutóbb vette magának a budapesti kereskedelmi kamarának egyik beltagja, hogy legolvasottabb napilapunkban összefoglalva őket, jogosultságukat vitassa. Így legalább felelni lehet reá.

A panaszok elseje és szinte legsúlyosabbika az, hogy az új *perrendtartás* eltörli azt a bizonyos illetékességet, melynek segítségével a kereskedő adósát pörölthette ott, hol könyveit vezette. Sorakozik ehhez az, hogy a *végrehajtás* új szabályozása mellett megszűnik az a biztosítéki alap, melyre a kereskedők, főleg pedig a kiskereskedők eddig hiteleztek, majd következik az *uzsoratörvény*, mely bizonyos kereskedelmi vonatkozásokat tökéletesen lehetetlenné fog tenni. A *tőzsdéi határidőüzletek*, a kereskedelmi és váltótörvényszék eltörlése, a fogyasztószövetkezetek, a szerb határozat, a vasuti zavarok szintén helyet foglalnak azon a liztán, melynek végén az utolsó, de valóban nem legkisebb jelentőségű tétel gyanánt az adóreformot látjuk szerepelni.

Mikor ezeken a panaszokon szemlét tartunk, akarva nem akarva eszünkbe jut az a nem titkolt tény, hogy a nagy-, sőt részben a kisipar is évek sora óta nem volt oly kedvező helyzetben, mint az utolsó évek alatt. Iparvállalataink nem is igen fogadhatnak el megrendeléseket s maga a kereskedelmi miniszter kénytelen külföldön megrendelni milliónyi értékeket, mert itthon nem tud a gyárak elfoglaltsága mellett hozzájutni. El kellett volna szakadni a kereskedelemnek az ipartól,

ha, akkor amidőn emennek oly jól megy dolga, sanyúlódás és hanyatlásról kellene beszélnie. De ezt talán nem is igen teszik, azaz reá mutathatunk arra, hogy a panaszolt kereskedelemellenes irányzatok eddig érzékeny kárt a kereskedelemnek nem csináltak s az fejlődik talán inkább, mint valaha.

A panaszok inkább arról beszélnek, hogy a biztató jelen mellett a tervezett intézkedések a jövőben fogják majd mutatni gonosz hatásukat. Az a kérdés, vajjon ez áll-e? Vajjon a mai kormánynak van-e csak egyetlen terve, vagy még el nem árult gondolata, mely a kereskedés jogos érdekeit sérti, mely elfogultság vagy rosszakaratból gáncsot vetne azon gazdasági ág fejlődésének, mely a mai nemzetek gazdagulásánál itt-ott kétségkívül igen jelentékeny, bár nem mindig kifogástalan szerepet játszott? Nem igen hiszem, hogy volna. A kormány tagjai közül nem ismerek egyet sem, kit ilyen törekvésekkel lehetne gyanúsítani. Maga az elnök-miniszter élete egész folyamán abban a levegőben élt és nőtt oda, hol ma áll, amelynek egyik leglényegesebb sarokköve azok az érdekek, melyek Lánczy et consortes szívéhez annyira oda vannak forrva. A felsorolt panaszok azonban egy nagyon érdekes tényt derítenek ki és bizonyítanak be.

A merkantilista urak, kiknek csatlósai a sajtóban uton és útfélen beszélnek és sápitóznak a reakciós agrártörekvésekről, kik a modern élet és eszmék hamisítatlan lovagjainak vallják magukat és mint ilyenek állítólag hívei, harcosai mind halálíg az egyenlőség és szabadságnak: nem a kereskedelem jogos érdekeinek sérelmén, nem a kereskedelem degradációján, hanem azon jajgatnak, mert veszedelemben vannak bizonyos édes és régen élvezett kiváltságok és beállhat az is, hogy a működés szabadságát korlátok közé kell fogni a nemzeti érdekek és más rétegek jogos kívánalmai miatt. Azt feledni, hogy ez országban a kereskedőkön túl még mások is vannak, bizonyára mégsem lehet.

Pedig igazában ezt akarják. Vezethet-e célhoz e törekvés? Lehet-e azt hinni, hogy az a szellem és hajlandóság, mely a vámpolitikai helyzet gyökere, el fogja tűrni a kiváltságok fennmaradását s a keskeny rétegek érdekeinek azt az egyoldalú becézését, mely a letűnt éveknek legfőbb bűne volt?

A selektált (kiválogatott) anyarépákról nyert és impregnált takarmányrépamagnak manapság sem párja, sem konkurrencziája nincs. **Kapható:**

Mauthner Ödön os. és kir. udvari **Budapesten.**
mágkereskedésében

➡ Árjegyzék ingyen és bérmentve. ➡

Lehe
ban a
szabály
Lehet-e
széket,
szüntet
vivmán
az uzs
azért,
natkozá
valaki,
len hat
kedeler
és né
csodás
itt az e
a végr
tézkede
azért,
lyozásh
mes? A
a tulsó
Az a
tett az ü
nek, m
tására,
lyekből
ják. Ne
érdekei
szó, m
40 éve
amelye
sülést
kekkel
tikai é
Ezek
hajland
sem, a
nemzet
ráriuso

ir
A leg
tanítási
nem; e
magyar
szoktun
olyan m
magyar
Pedig
eszembe
Miklós
Ilyen
még ne
Nem
nehéz b
aki me
szitse e
zen ind
től an
olvassa
birja

1) „A
Budapes
5 korona

Lehet-e privilegizálni a perrendtartásban a kereskedőket az alól az általános szabály alól, mely mindenki másra áll? Lehet-e fenntartani nekik külön törvényszéket, mikor különben az ilyenek megszüntetését a haladó kor egyik legszebb vívmányának hirdetik? Lehet-e lemondani az uzsora pusztításainak megfékezéséről azért, mert ez bizonyos kereskedelmi vonatkozásokat lehetetlenné tesz? Akad-e valaki, aki majd elhiszi, hogy a fedezetlen határidőzlet eltörlése azonos a kereskedelem tönkretételével, mikor az osztrák és német forgalom fejlődéséről szinte csodás meséket tudnak regélni? Pedig itt az eltörlés keresztül van vive. Szabad-e a végrehajtási javaslat szociális izü intézkedéseit, a gyengék védelmét elítélni azért, mert ez azoknak, akik a szipolyozásból hasznot huznak — nem kelleme? Az adóreform ellen pedig nemcsak a tulsó tábornak fáj a feje.

Az a bizonyos kamarai tag jó szolgálatot tett az ügynek, nekünk s a nemzet egészének, mikor alkalmat nyújtott annak bemutatására, mily üres követelmények azok, melyekből ők a kereskedelem támadását levonják. Nem a becsületes kereskedelem jogos érdekeiről, hanem azokról az előnyökről van szó, melyeket a merkantil irány magának 40 éven át szerzett és sokáig élvezett, amelyeket azonban szemben az érvényesülést követelő általános nemzeti érdekekkel tovább fenntartani erkölcsi, politikai és gazdasági lehetlenséggé vált.

Ezeket védeni persze nem vagyunk hajlandók, de egyáltalán ne tegyék azok sem, akik a becsületes és kifogástalan nemzeti haladásnak hívei, bár nem agráriusok.

„A földjára.”

Irtá: Baross János dr. orsz. képviselő.

A legtöbb öreg magyar parasztasszony a régi tanítási szisztema szerint olvasni tud, de írni nem; ennek épp az ellenkezői vagyunk mi magyar agráriusok, mi már írni (néha) csak szoktunk, de aztán olyan, aki el is olvassa, — olyan már alig akad; még most sem olvas a magyar!

Pedig hogy ez milyen kár, most különösen eszembe jut, amikor átlapoztam *Mattyasovszky Miklós dr.-nak* a „Földjára” című könyvét.¹⁾

Ilyen prima buzát, mint ez a könyv, eddig még nem termett a magyar agrárirodalom!

Nem könnyű olvasmány, kemény, aczélos nehéz buza. De kérem azt a magyar gazdát, aki megveszi, sőt el is kezdi olvasni, ne vesztse el olvasó kedvét a könyv kissé nehezen induló, talán száraz modoru első fejezeteitől annak szigoruan tudományos nivójától, olvassa tovább; a közepén túl már amugy sem bírja abban hagyni. Mintha az író maga is

¹⁾ „A földjára.” Irtá: Mattyasovszky Miklós dr. Budapest, 1908. Eggenberger-féle könyvkereskedés. Ára 5 korona.

jobban belejött volna a kedvbe, előadása is minél tovább halad a munkájában, annál elevenebb, simább és világosabb.

Az egész könyv maga egy hatalmas, önálló gondolkozása, eredeti és mély eszmékben gazdag vádirat egyrészt a merkantil politika nagyapái: a klasszikus angol nemzetgazdák ellen, másrészt azok törvényes unokái: a modern szocialista és kommunista írók ellen.

A sarkpont, amelyről a mezőgazdaság, a földbirtokosok és végkövetkezményben a magán földtulajdon ellen ezen két ellenséges oldalról száz év óta a legsúlyosabb támadások intézettek, a földjára kérdése volt s a támadók arzenáljában a legélesebb fegyver Ricardo földjára tétele.

Ricardo, a londoni city-beli kereskedő közgazdasági alapelveit az 1817-ben megjelent „Principles of Political Economy and Taxation”-ban rakta le. Könyvének legközvetlenebb hatása volt Angliában a gabonavámo eltörlése és erre logikusan rövid idő alatt az angol parasztság és középirtok elpusztulása és fölszívódása kapitalisztikus alapon keletkezett latifundiumokba. Ricardo eszméi meghódították jóformán az egész világot; az ő szellemében tanították az ifjúságot nemzedékeken át minden egyetemen. Az ő közvetlen hatása volt a kapitalisztikus gazdasági szabadság uralma egész Európában (nálunk is) egész a legújabb időkig. Sőt — lesz extremes se touchent — a mai szocialista tantételek családfáját is vissza lehet vinni Ricardóra.

Ricardo szerint ugyanis a földjára az a különbözet, ami a termelési költség (nála tőke-kamat + munkabér) és a termények cseréértéke közt van. Mivel pedig az emberek és igényeik szaporodnak, kénytelenségből mindig rosszabb földek jönnek mivelés alá és több-több munka fordítatik a termelésre és így a régebben művelt jobb földek tulajdonosai munkanélküli hasznot — jaraadékat — kapnak.

Ilyen jaraadékelkedéssel (a gabona árának emelkedésével) a földbirtokosok a fogyasztók kárára gazdagodnak, a földbirtokosok az összes többi osztályok (tőkések és munkások) zsebéből vesznek ki értékeket anélkül, hogy a nemzet gazdagsága ezáltal növekednék.

Ricardo szerint tehát a jaraadék csakis a gabona csereértékének fokozódásából származik, nem termelési, hanem csak igazságtalan jaraadékelosztási jelenség. Szerinte csakis a munkabér és tőkenyeresség természetes gazdasági jelenség, a földjára ellenben a földbirtokososztály hatalmi tultengésének mesterséges folyamánya.

Ricardo szerint ez a földjára érinthetetlen, sem a tőkés nyeresége, sem a munkások bére erre befolyással nincs (!). Ebből a gondolatmenetből származik azután Ricardo híres „vasbértörvénye” is, amely szerint a munkabér nem lehet nagyobb, mint amily minimum arra elég, hogy a munkások képesek legyenek élni és fajukat fenntartani.

Itt érinthezik azután Ricardo a szociálistákkal, első sorban a német Rodbertussal. Ez ugyanis csak tovább fűzi és korrigálja ezt a gondolatmenetet, mégis azzal a nagyobb következetességgel, hogy míg Ricardo a tőke nyereségét igazságosnak tartja, Rodbertus a tőke jaraadékat is elítéli és a földjaraadékkal együtt a munka eredményéből eltulojdonított értéknek tartja.

Ricardo nem bír elképzelni ipari tulprodukcziót (ő tehát az ipari tulspekulációk értelmi szerzője is!), mert szerinte a többtermelés magá-

val hozza a nagyobb fogyasztást. Nem a szükségletet tartja szem előtt, nem kérde, van-e szükség a jószágra, hanem előállítja azt. Logikusan a munkabér megállapításánál sem néz arra, hogy mennyire volt hasznos a munkás munkája, hanem csak arra, hogy tényleg dolgozott, vagyis egyformán csak annyit juttat neki, amennyi a munkás eltartására elegendő.

Rodbertus ellenben már fellázad a rideg angol tőzsér ellen, követeli, hogy a munkás legyen az előállított termény egész értéke. Követeli annál is inkább, mert szerinte jaraadék csak azért állhat elő, mert az emberek társadalmi gazdaságba vannak szervezkedve és ezen társas összeműködés következtében bír a társadalom többet, vagyis jaraadékat termelni, mint amennyi az összes tagjainak eltartására szükséges („Mehrwerttheorie”). Ez a fölösleg a jaraadék, amelylyel a munkásokat örökké sakkban lehet tartani és ez magából a munkának eredményéből tulajdonítatik el. Amíg a föld magántulajdonban lesz, addig a munkás jogos jutalmából kihatott ezen rész a tulajdon erejénél fogva vagy a tőkének, vagy a föld urának jut. Rodbertus követeli tehát a magántulajdon eltörlését, (de ő legalább a tőkével szemben is következetes), mert ha a föld és tőke társadalmi tulajdonba mennek át, akkor az egész jaraadék a munkások összességéé lesz.

Ricardo és Rodbertus között áll az amerikai betűszedő-legény: *George Henrik*, akinek a szociálista világnézetre legújabbban a legmélyebb hatása van — „Progress and Poverty” című művével.

George egyezik Rodbertussal a kérdés társadalmi alapon való tárgyalásaiban, vagyis mindketten az egész társadalom össztermelését vizsgálják s az egyesek jaraadékaét úgy kívánják megállapítani, ki mily fokban vesz részt a társadalom termelő munkájában. Mástkülönb Henry George sokkal közelebb áll Ricardóhoz.

A régi angol merkantilista és a legmodernebb amerikai szociálista teljesen egy nyomon haladnak. Mig Rodbertus egyformán kipellengérezte a földet és mozgó tőkét, Henry George, Ricardo régi receptje szerint megint csak egyesegyedül a földtulajdonot teszi meg minden társadalmi baj bünbájául, az ingó tőke ezekben szerinte is ártatlan.

Talán frivol ötlet, midőn ennek tudom be részben azt a sajátságos jelenséget, hogy nálunk is a kapitalizmus számos képviselője erősen kokettirozik a szociálistákkal és hogy a mult hetekbeni véres szociálista tüntetésnél a nemzetközi elvtársak csak a Kossuth-utcai két „agrárius” kaszinó ablakait verték és lövöldözték be, a lipótvárosi kaszinó azonban sértetlen maradt.

Rodbertus a tőke- és földjaraadékat egyformán igazságtalannak tartja, George ellenben Ricardo nyomáinak csak a földjaraadékat. Ricardo szerint a jaraadék akként áll elő, hogy a népszaporodás miatt a rosszabb földet is meg kell művelni a tőkésnek és munkásnak és e rosszabb földre fektetett nagyobb munka- és tőkeáldozat szabván meg a gabona magasabb árát, a jobb és kevesebb munkát igénylő földek tulajdonosai munkanélküli hasznot huznak. George Ricardónak ezt a sokat hangoztatott tételét csak tovább fejleszti társadalmi alapon, midőn kifejti, hogy a társadalmi, szociális települési előnyök és fekvés emelik a föld értékét. Az angol kereskedő Ricardónak és az amerikai betűszedő Georgenak egyformán abszolút semmi érzékük sincs az agrikultura iránt, ez utóbbi annyira tájékozatlan, hogy a városi telkek spekulációz-

HEUCKE A. Hausnoldorfi gőzeke-gyár
kötő rendszerű **gőzeke-készleteit**

szállítja a magyarországi vezérképviselőt:

Komárom-vidéki takarékpénztár r.-t., Komáromban.

és a mezei ingatlanok természetes járadéka közt sem tud különbséget tenni. A földtulajdon szerinte egyesek monopoliума, a földjáradék ennek a monopoliumnak az ára, aminek a mértékét fenti Ricardo földjáradék-elmélete szabja meg. George a munkabérre nézve is követi Ricardót: a munkabért és tőkekamatot nem ezek tényleges eredménye határozza meg, hanem ezeknek csak annyi jut, amennyi a hatalmas földtulajdonosok fix és változatlan nagy járadéka után fennmarad. Mottója tehát a földtulajdonnak (de csakis ennek) állami kisajátítása. E kérdésben George és Rodbertus közt még az a különbség is van, hogy míg Rodbertus már a termelés stádiumában akarja a földet (és ő a tőkét is) államosítani, vagyis az egyéntől elvenni, addig George csak a termelés után óriás földadó alakjában (lásd a régi francia fizokraták „egyedüli” földadóját) akarja a földtulajdonosoktól a járadékos jövedelmet a társadalom közös javára elkobozni.

Ricardo, Rodbertus és George az a trias, amelyre egy a merkantilizmus, mint a szocializmus *antiagrár agitációjában*¹⁾ leginkább támaszkodik; Mattyasovszky is tehát főleg ezeket igyekszik taglalni és czáfolni. De részletesen tárgyalja Smith, Anderson, Malthus, Thünen és a fizokraták tapogatózó, a helyes ösvényt csak kerülgető földjáradék-elméleteit is.

Mint magyar agrárius örömmel látom, hogy erre a helyes ösvényre leginkább *Mattyasovszky* talált rá!

Felfogása az eddigi nemzetgazdasági irodalomban szinte egyedülálló, nagy koncepciójában új, eredeti és erős.

Az ő elmélete szerint a földjáradék egy természetes fölösleg, illetve felülnyereség, mely a természeti erőknél és embereknek egyenlőtlenségéből származik.

Társadalomgazdaságtani beosztását tekintve, tehát a földjáradék szerinte nem jövedelemeloszlási (Ricardo), hanem termelési jelenség. Akár magántulajdonban, akár közösen van a föld, akár izoláltan, akár társadalmilag szervezve üzetik az agrikultura, előállhat földjáradék. De sőt ha az egész világ termelésének emelkedettebb szempontjából nézzük a kérdést, az egyes nemzetek termelése is folyton tüntet fel járadékot más nemzetekkel szemben.

Első perczben már feltűnik, hogy Mattyasovszky lényegileg visszatér a már sokak által eltemetettnek hitt²⁾ régi francia fizokratáknak, *Quenay*-nek és *Turgot*-nak tanítására. Ezek szerint is az emberiség abból él, amit a föld terem. A fizokratáknak Mattyasovszky szerint csak abban nem volt igazuk, hogy ők kizárólag csakis a földművelést tekintették értéktermelőnek, ők épp oly egyoldalúak voltak agrár irányban, mint ellenkező irányban az angol klasszikusok, Ricardo és a szocialisták, akik csak a munkát tekintik produktívnak (az ingó tőkének produktivitását is csak azért ismeri el Ricardo és George³⁾, mert a tőke is munkaeredmény). Mattyasovszky elfogadja a földjáradék magyarázatát a fizokrata álláspontot, hogy t. i. a természet ereje hozza létre a járadékot, vagyis azon fölösleget, ami a termelésre fordított költségeken, munkán, áldozaton felül jelentkezik.

Szerinte a földjáradék tehát nem más, mint terményfelesleg. Ez nemcsak hogy nem káros, de legfőbb eszköze az emberiség haladásának. Ugyanis a munkamegosztás, amelyen pedig a modern haladás nyugszik, lehetetlen lenne földjáradék nélkül. Mert lehetetlen lenne az emberek egy részének kizárólag iparral, kereskedelemmel,

¹⁾ Emlékezzünk csak vissza a 2 hét előtt tartott elemi-szerdrágasági ankétre, milyen egyforma hangnemből beszéltek ott is a magyar merkantilisták és szocialisták.

²⁾ A fizokrata tanok újraébredését, renaissanceját is különben egy másik magyar tudós: *Mandelló Gyula* dr. pár év előtt jósolta meg.

³⁾ Érdekes a végtelék találkozása: a fizokraták az „egyedüli földadó”, impot unique, hivi voltak, mert szerintük egyedül a föld produktál, a szocialista George meg azért akarja egyedül a földet megadóztatni, mert egyedül a föld nem produktál, tehát a földjáradékot, mint munka nélkül jogtalanul nyert jövedelmet adóban el kell venni.

szellemi és művészi munkával foglalkozni, ha a földművelők a természet erejének segítségével nem bírnának többet termelni, mint amennyi az ő saját eltartásukra szükséges. Ebből a „több”-ből, vagyis a járadékból élnek azután a társadalom többi, nem agrikultur osztályai. Az agyonrágalmazott földjáradék nélkül tehát nincs munkamegosztás, nincs emberi haladás!

De Mattyasovszky tovább megy, kimutatja, hogy nemcsak az agrikultura, hanem az iparosok (pl. dus szénerek felfedezése, vízi erők), kereskedők, sőt szellemi munkások is (pl. észbeli nagy erő) tudnak járadékosan termelni, tehát járadék mindenféle termelésnél előállhat egyszerűen azért, mert sem a természet erői, sem az emberek nem egyenlők. Elfogultság tehát egyedül csak a földjáradékot igazságtalannak tartani. A klasszikus angol iskola és a szocialisták erre az igazságra már csak azért sem jöhettek rá, mert az ő filozófiájuknak az a babona az alapja, hogy egyenlőség van a világon.

Ime tehát Mattyasovszky földjáradék-tana a leg-erősebb támadás az egyenlőségi theoria ellen. De nemcsak ez ellen. Szinte káprázatos, ha az ember figyelemmel átgondolja azokat a közgazdasági és szocialpolitikai következtetéseket, amiket ő földjáradék-tanából levon és levonni lehet. Egész más, új, egészségesebb, emberibb világnézet nyilatkozik meg könyvében, mint amit a merkantilisták a multban és amit a szocialisták a jelenben tanítanak. Következetességgel és könnyedséggel (sokszor kár, hogy nem elég részletezve) támadja a klasszikusok és szocialisták legfőbb tételeit, amelyeket 100 éven át mint az emberi bölcsesség quintesszenciáit tanítottak, sőt intézményileg is megvalósítani törekedtek.

Legjobbban döngeti a „munka”-elmélet tul-tengését, amelylyel, mint a bölcsék kövével, minden társadalmi bajt meggyógyítani és minden problémát megoldani vélnek.

Ricardo szerint csak a munka produktív, a természet improduktív. Mattyasovszky számtalan helyen kimutatja ez állítás abszurditását. És ezzel le is dönti a mai magas piederstárlól a munka-elméletet. Különösen sikerült támadása Ricardo és a szocialisták azon tana ellen, hogy a munka a kizárólagos érték-mérő és ezzel (mint még arra visszatérünk) a kommunisztikus gazdasági berendezkedés ellen mért súlyos csapást. Ebből tovább következtetve hangsúlyozza, hogy az érték egyik fontos eleme a használhatóság is. Azért, mert valami munkába került, még nem okvetlenül értékes is az, a munka tehát nem lehet kizárólagos érték-mérő. A szocialisták ezt az angol klasszikusoktól tanulták, akiknek merkantilis felfogása szerint a termelésnek célja a csere, nem pedig a fogyasztás kielégítése. Származik ez Ricardo azon tételéből, hogy *tulprodukczió elképzelhetlen*, mert szerinte a termelés növekedése okvetlen emeli a fogyasztást is. Aki tehát bármit is termel (ha oktalanul, derűre-borura, meglevő szükséglet nélkül is), szerinte mégis értékes munkát végzett, tehát mert egyáltalán végzett munkát (ha feleslegesen is), mégis érdemel munkabért. Ricardo munkabérelméletében tehát együttthatóként nem szerepelhet a végzett munka hasznossága, a végső konzekvencia tehát egy kommunisztikus berendezkedés, amelyben minden munkást (tekintet nélkül érdemeire) eltart az állam.

Mattyasovszky szerint a természet is produktál a járadékban, tehát nem minden érdem a munkáé és így nem lehet egyedüli érték-mérőnek elismerni a munkát, sőt mivel a termelés egyedüli józan célja a meglevő szükséglet kielégítése, csakis az ezen célzt szolgáló munka lehet hasznos és értékes, tehát nem minden munka érdemel munkabért, főleg nem mind egyformát.¹⁾ Tehát a falanszteri egyenlőségre

¹⁾ Letagadhatlan rokonság van tehát Mattyasovszky gondolatmenete és Thünen híres munkabér-képlete közt. *WAP* (Arbeit, Product), vagyis, hogy a munkabért 2 együttható, t. i. egyrészt a munka, de emellett az elért eredmény is kell, hogy meghatározza.

alapított kommunista berendezkedés a gazdaságtan alaptörvényei ellen van. Frivolitásnak nevezi természetesen azt is, hogy pl. George az ingótkére már nem vonta le ezt a konzekvenciát. A kommunizmus Mattyasovszky különben még erősebb és eredetibb fegyverrel támadja akkor, mikor kimutatja, hogy még a föld államosítása sem szüntethet meg a földjáradékot, amelynek ugyanis semmi köze a jövedelemeloszláshoz, mert ez a termelésnek primitív, szükségszerű és természetadta jelensége. A kommunizmus ellen ez alából kovacsolt többi fegyverei is élesek, találók.

Nagyon érdekes és eredeti azon felfogása, hogy a világ népmozgalmait (pl. amerikai kivándorlást, a sárka fajok expanzivitását és a fajok harczeit) szintén a földjáradékból magyarázza meg.

Mint látjuk tehát, Mattyasovszky egész filozófiájának alapja a — föld.

Ez a vörös fonál vonul végig egész könyvében és erre az egyedüli szilárd alapra vezeti vissza a nemzetgazdaságtan és szociológia legfőbb jelenségeit.

Az agrártörkévek számos, eddig homályos kérdésébe tudományos fáklával világít be és férfihangot ad sok, eddig csak suttogó beszédnek.

Vajha minél több magyar gazda — tanulságot és kitartást merítendő — olvasná el és vajha mielőbb lefordíttatnék idegen nyelvekre, büszkeségünkül nekünk magyar agráriusoknak!

Szövetkezés a vetőmagvak beszerzésénél.

Irta: Szemere Huba országgyűlési képviselő.

Január közepétől körülbelül márczius végéig tart a vetőmag évadja. A mondott idő alatt a gazdának legfőbb gondja az, hogy a szükséges vetőmagját minél megbízhatóbb minőségben és minél előnyösebb árban beszeresse. Kinálában természetesen nincs hiány, a nagy fővárosi magkereskedők óriás apparátussal dolgoznak s mivel hogy a vetőmag eminenter bizalmi czikk, a gazda, aki halomszámra kapja az ajánlatokat a különböző cézegektől és beszerzési forrásoktól, megfizet ugyyszólván minden árat annak, aki bizalmat tud benne gerjeszteni.

Nagyban és egészben ez a helyzet külső képe. A vetőmagvak piacáról, amelyen pedig milliók értékek forognak meg, ritkán jut ki valamely szenzációsabb esemény híre a nyilvánosságra. Az idén azonban mégis történt valami, ami a gazdákban kívül azokat is érdekelheti, akik a szövetkezési szervezkedés pozitív eredményeit rokonszenven figyelemmel kísérik. Az idén megtörtént az, ami talán még sohasem fordult elő, hogy t. i. a gazdaközönség megszervezett része a tőzsdéi adás-vételnél az álmzárólt árúért fizetett áragnál olcsóbban vásárolhatta a lóherének, e nagyfogyasztású takarmánynövénynek vetőmagját.

Pedig a piac állapota egyáltalán nem volt olyan, hogy a helyzetnek ilyenén alakulását remélni lehetett volna s ha csupán a „piacz” magatartásától függ vala, az árak bizony szédítő magasságba szökkenek volna.

A vetőmagvak piacáról az idén kiadott jelentések kezdettől fogva úgy hangzottak, hogy lóherében alacsony készletekkel szemben állandóan élénk kereslet tapasztalható. Az összes számottevő beszerzési forrásokat nemcsak a belföldről, hanem a külföldről is valósággal megrohanták a megrendelők s így hát nem csoda, hogy a lóhere ára folyton emelkedő irányzatot mutatott. Ezt annál inkább, mert a piacot befolyásoló, hangulatkeltő árjegyzések és vásárlások sem hiányoztak. Közvetlenül a vetés megkezdése előtt egy budapesti kéz Bécsben 220 koronával vásárolta a lóhere métermázsáját. A lóheremag árának további jelentős emelkedése akkor természetesnek és szinte elkerülhetetlennek látszott.

Ekkor azonban csoda történt: közbelépett maga a gazdaközönség vagyis annak egyik szervezete: a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete,

amely tömegpiacra megrögzden to A ezzel a százeznek, rossz kiadás gazda Ör fel a erajér szöve A szeml bennü szöve hatal Im ség szöve A eltaga dus r ságos az en lelke, czélje árun adjon lem jőzan ténye Kö vene tanu A heré képv ban. kész létét az es e se takalású A kere folya terje mez nak müt Min vásá az a nagy A a köző felis felé lyor a ca lyek A lej tele hat hat A vet lar sév im lat kez me vez az vis ma

amely elutasítván magát a külföldi rendelkezések tömegét, jelentékeny készleteit tagjai számára piacra hozta. A lóhere árát 214 koronában megrögzítette s amíg e készletek tartottak, minden további áremelkedés lehetetlenné vált.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete tehát ezzel az intervencziójával a koronák száz és százait mentette meg a magyar gazdák zsebének, még hozzá olyankor, amikor a tavalyi rossz esztendő után a vetőmagért való nagyobb kiadás súlyos megterhelést jelentett volna a gazdára.

Örömmel és büszke elégtétellel jegyezzük fel a szervezett magyar gazdaközönség hatalmi erejének ezt a megnyilvánulását a magyar szövetkezeti munka eredményességének javára.

A gazda, aki e sorokat elolvassa s e tényeket szemlélhetette, gondolatban talán önként elkísér bennünket logikánk fonálán: *érdemes-e hát egy szövetkezést nagygyá tenni, hogy a piacon hatalmi tényező legyen belőle?*

Ime milyen tisztán jelentkezik itt a különbség az u. n. „merkantil” kereskedelem s a szövetkezeti kereskedelem között.

A merkantil kereskedelemnek érdemeit mi eltagadni vagy kétségbe vonni nem akarjuk. A dus nyereség kecsgető reménye olykor létezett teljes elzárkózás megszűnik és hogy megállapodások lépnek életbe, melyek a szerb származású állatok és állati nyerstermének behozatalt valamely módon lehetővé teszik. A monarchia s elsősorban Magyarország mezőgazdaságának érdeke azonban azt kívánta, hogy amennyiben a teljes határzár megszüntetése, éppen a szerződés megkötése érdekében, el nem kerülhet, a forgalom lehetőleg olyan korlátok közé szorítsák, hogy egyrészt a bejövő termények ne károsítsák a belföldi termelést, másrészt pedig ez a forgalom ne veszélyeztesse a monarchia állatállományának egészségét. Két olyan fontos érdek ez, melyek szívós védelme volt bizonyára az oka annak, hogy ezáltal a tárgyalások a szerződési alkudozások történetében paratlan hosszú ideig tartottak.

Könnyű ezek után levonni az összes konzekvenciákat, amelyek a tárgyalt eset kapcsán a tanulság és az okulás számára kínálkoznak.

A magyar gazdaközönség bizalma folytán lóherében a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete képviseli a legnagyobb forgalmat az egész országban. Ennek következtében lóheremagban akkora készleteket kell felhalmozni, amelyeknek jelenlétét az egész piac megérzi, amely készletek az egész piac magatartását szabályozzák. *Vagyis e szervezet révén a gazdaközönség a legfontosabb takarmányozó vetőmagja árának piaci alakulására döntő befolyást biztosított magának.*

A gazdaközönségnek mulik már, hogy a kereskedelmi piacra gyakorolt ez a döntő befolyása ne szorítsák csupán a lóherét, hanem terjedjen ki mindazokra a cikkekre, amelyek a mezőgazdaságban szerepet játszanak. Itt vannak a nagyfogyasztású egyéb cikkek, mint mütrágya, szén, olajok, kenőanyagok, gépek stb. Mindezekből a cikkek közül sok száz millió árát vásárolnak a gazdák évről-évre, anélkül, hogy az árak alakulására ezidőszent még a gazdák nagy többségének számottevő befolyása volna.

Az elsorolt cikkek árát többnyire egyedül a kartellek szabják meg, mert a magyar gazdaközönség nagy tömege még nem jutott arra a felismerésre, hogy a legszélesebb országos alapon felépített szövetkezeti szervezet révén árszabályozó befolyást biztosíthat magának mindazoknál a cikkekknél, amelyekre szüksége van vagy amelyeket eladásra kínál.

A vetőmagvak piacán a lóherénél legutóbb lejátszódott eseményeket azért tartjuk oly végtelenül fontosnak, mert a szövetkezésben rejülő hatalmat száz kötetnél és ezer szónoklatnál hatásosabban bizonyítja a gazdának.

A szövetkezés hatalmát t. i. akkor, ha a szövetkezetet országos tömörüléssel s a partikularisztikus érdekek, személyes célszaktok elvetésével *valóságos hatalommá is tesszük.*

Ünnepeljük ezt az elért eredményt azért, mert ime legfontosabb szövetkezeti feladatai magaslátán mutatja be a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét, egyik legvirágzóbb szövetkezetünket s mert reméljük, hogy a gazdaközönség e szervezet lackadatlan erősítésével és fejlesztésével azon lesz, hogy a gazdasági élet egyéb fontos viszonylataiban is döntő pozíciót biztosítson magának.

Az állatforgalom szabályozása a szerb kereskedelmi szerződésben.

Az osztrák-magyar monarchia és Szerbia közötti forgalomban jelentőségükkel első helyen állnak az állatok és az állati nyerstermének. Szerbiának létérdeke ezek kivitele számára utat és módot találni s nyilvánvaló, hogy a monarchiával csakis azon az alapon köthetett vám- és kereskedelmi szerződést, ha megfelelő ellenszolgáltatásokért ebben az irányban bizonyos engedményeket biztosíthatott a maga részére. Ez utóbbiak feltétel nélkül kizárása eleve utját vágta volna bármely szerződéses megállapodásnak és egy jelentőségű lett volna a szerződésen kívüli állapot további fenntartásával. Amennyiben pedig a nevezett szomszéd állammal való gazdasági-politikai viszonyainak szabályozása kívánatosnak mutatkozott, úgy ez az állásfoglalás szükségképpen magában foglalta a készségeit, Szerbia érdekeit a jelzett irányban a lehetőség és a méltanyosság határain belül figyelembe venni.

Ez volt a helyzet a multban és ilyen az a jelen időben is. Természetes dolog tehát, hogy az új szerződés megkötésének ténye egyben azt jelenti, hogy a vámháboru alatt létezett teljes elzárkózás megszűnik és hogy megállapodások lépnek életbe, melyek a szerb származású állatok és állati nyerstermének behozatalt valamely módon lehetővé teszik. A monarchia s elsősorban Magyarország mezőgazdaságának érdeke azonban azt kívánta, hogy amennyiben a teljes határzár megszüntetése, éppen a szerződés megkötése érdekében, el nem kerülhet, a forgalom lehetőleg olyan korlátok közé szorítsák, hogy egyrészt a bejövő termények ne károsítsák a belföldi termelést, másrészt pedig ez a forgalom ne veszélyeztesse a monarchia állatállományának egészségét. Két olyan fontos érdek ez, melyek szívós védelme volt bizonyára az oka annak, hogy ezáltal a tárgyalások a szerződési alkudozások történetében paratlan hosszú ideig tartottak.

Az eredményről, egészen eltekintve a vámvédelemtől első tekintetre tájékoztat annak a két ténynek egymással való szembeállítására, hogy amíg a multban Szerbiából minden fajta állatok élő állapotban és korlátlan mennyiségben voltak behozhatók, addig jövőben *szarvasmarhák és sertések csak levágott állapotban és csakis pontosan megszabott maximális mennyiségben* kerülhetnek behozatalra. A mennyiség korlátozása értékének méltatásánál számba kell venni azt a körülményt is, hogy Szerbia az utolsó években nagy súlyt helyez állatállományának szaporítására és minőségének javítására, a behozható mennyiség korlátozása nélkül tehát az állatbehozatal a szerződés ideje alatt nagy valószínűséggel jóval magasabbra emelkedhetett volna, mint amint volt a legutóbbi szerződés utolsó éveiben.

Maga a kontingens 35,000 szarvasmarha és 70,000 sertés körülbelül a fele a legutolsó évi behozatalnak.

Lényeges különbség mutatkozik a multhoz képest azokban a megállapodásokban is, melyek az új módon korlátozott forgalom feltételeire vonatkoznak és melyek célja a monarchia állategészségügyének megvédése járványok behurcolásával szemben. Megnyilvánul ez már abban is, hogy amíg a multban a monarchia és Szerbia között formaszerű állategészségügyi egyezmény volt érvényben, addig az új szerződés kapcsán a szabályozás jegyzékváltás útján törtenik, vagyis állategészségügyi egyezmény nem lép életbe.*

A szerb kormányhoz intézendő jegyzék kellő szabotossággal jelöli meg azokat a feltételeket, melyek alatt a szerbiai állatok és állati nyers-

* Arra az eshetőségre, hogy friss hus netalán a kontingensen felül is be legyen hozható, a jegyzék semminemű megállapodást nem tartalmaz, amiből következik, hogy ebben az irányban, illetve a kérdéses állategészségügyi vonatkozásban a monarchia két állama teljes autonómiával rendelkezik. Hasonlóképpen nincsen külön megállapodás a juhokról sem.

termények vánterületünkre be fognak bocsátatni. Ezek a feltételek természetesen különböznek a behozandó termények minőségére, illetve ezeknek állategészségügyi szempontból aggodalmas vagy közömbös volta szerint.

Amíg ugyanis pl. gyárilag mosott gyapju, olvasztott faggyu, sajt, vaj, stb. forgalma nem tesz különösebb elővigyázati rendszabályokat szükségessé, addig nem mosott, ámbár kellőképpen csomagolt gyapju, teljesen száraz bőrök, szarvak és állati szőrök és nem olvasztott ámbár bődönbe zárt faggyu behozatalt már ahhoz a feltételhez kellett kötni, hogy Szerbia a keleti marhavészről mentes legyen, hogy a termények egészséges állatoktól származzanak és hogy a származás helye mentes legyen minden veszedelmes állati betegségtől.

A keleti marhavészre a jegyzék következetesen a legnagyobb súlyt helyezi és érvényre juttatja azt az álláspontot, hogy abban az esetben, ha a betegségnek csak egyetlen esete merül is fel Szerbia területén, az összes forgalom meg nem határozott időig teljesen szüntethető. (Ezidőszent, illetve már több mint husz év óta, Szerbia mentes a keleti marhavészről.)

Hasonló feltételek alatt jöhetnek be sózott bőrök, elkészített hus, lovak és szárnyasok; a bőrök azonban csak közvetlen gyári feldolgozás céljából, elkészített hus csak a Magyarországon illetve Ausztriában egyébként előirt törvényes vagy közigazgatási szabályok keretén belül, a szárnyasok behozatala pedig kizárólag állatorvosi ellenőrzés alatt álló fogyasztó piacokra és hizláló telepekre. Föltétlenül igazolva kell lennie eközben annak, hogy a behozatalra szánt szárnyasok olyan helyekről származzanak ahol legalább tizenhárom nap óta nem uralkodott járványos baromfi betegség. További fontos feltétel, hogy a szállítmányokat a határ átlépésekor állami állatorvos megvizsgálja és egészségeseknek találja; ha ennek ellenére a baromfi-szállítmány a rendeltetés helyén fertőzöttnek találnak, úgy az egész szállítmány a fél terhére azonnal leülhető.

Szarvasmarhák és sertések, miként ismeretes, csak levágott állapotban hozhatók be, de így is csak akkor, ha Szerbia mentes a keleti marhavészről, ha a területén sehol sem uralkodik valamely járvány fenyegető módon, ha az állatok egészségesek és ha a származás helye is vészmentes. Amennyiben ezek a feltételek fennforognak, az állatokat közvetlenül a magyar határ közelében, szerb területen lévő, megfelelően berendezett és erre a célra külön kijelölt vágóhidakra (egyelőre a belgrádi új közvágóhidra) kell szállítani, ahol azokat magyar állatorvosok levágás előtt és után megvizsgálják. A vizsgálat kedvező eredménye esetén a hus csak friss állapotban és csak erre a célra külön kijelölt nagyobb fogyasztási helyekre szállítható, ahol szintén a szabályszerű egészségügyi ellenőrzés alá esik.

Az állatok egészségi állapotának és a hus kifogástalan minőségének ellenőrzése tehát a mi szakközgejeinknek lesz feladta s ez a körülmény, a többi feltételekkel egyetemben, a lehető legmesszebbmenő biztosítékot nyújtja valamely járványos állati betegség behurcolása ellen.

A szabályozás azonban nem szorítkozik csak a bevitel állategészségügyi ellenőrzésére, hanem az átvitel számára is szigorú feltételeket szab meg. Eltekintve attól, hogy előző háziállatok átvitelét, eltekintve a lovakról, egyáltalában kizártnak tekinti, a kevésbé aggodalmas termények átvitelét csak az alatt a feltétel alatt engedi meg, hogy Szerbia a keleti marhavészről mentes s hogy a termények beigazoltan egészséges állatoktól származzanak, sózott bőrök, élő baromfi és lovak átvitelének esetére pedig ezenfelül még azt is előírja előfeltételül, hogy az ország területén nem uralkodik valamely ragadós állati betegség fenyegető módon, hogy a származási hely vészmentes, hogy az állatok maguk egészségesek, illetve a termények ilyenektől származzanak s végül, hogy a határon megejtendő állatorvosi vizsgálat az egészséges

állapotról meggyőződjenek. Onként érhető, hogy az átvitel csak olyan országba történhetik, mely az illető szállítmány bevitelét beigazoltan megengedi.

Amely szállítmány, akár behozatalra, akár átvitelre legyen az szánva, nem felel meg az itt röviden jelzett feltételeknek vagy amelyet a határon az állatorvos fertőzöttnek vagy csak gyanusnak is talál, azt a határon visszautasítja.

Főleges volna a megállapodásoknak ehhez a rövid felsorolásához még magyarázatot is fűzni, mert a vázlatos ismertetés is eléggé meggyőző mindenkit arról, hogy az új szerződés minden irányban a legteljesebb mértékben védi a monarchia két államának állategészségügyi érdekeit. A feltételek olyan szabatosak és szigorúak, hogy eleve kizárható annak a lehetősége, hogy az új szerződés tartama alatt bármely tekintetben veszedelmes állati ragadós betegség a két állam területére behurcoltassék.

H. F.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: Fabriceus Endre.

Felkérem valamennyi gazdasági egyesületi titkár urat, hogy az egyesületi ülések lefolyásáról szóló tudósításukat közvetlen az ülések után az GEOSz. titkári hivatalához beküldeni sziveskedjenek, mert azok csakis így közölhetők kellő időben.

Rovatvezető.

A Magyar Gazdaszövetség Pallavicini Ede örögróf elnöklésével március hó 25-én tartott igazgató-választmányi ülésén foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy a kiszolgált katonai altiszteknek minő kedvezmények volnának adhatók, hogy az a munkaerő, amely most törvény szerint a hivatalokban való elhelyezéssel csak kevésbé értékesül, a mezőgazdaság javára legyen értékesíthető, hogy így a kiszolgált altisztek a termelő munka részesei lehessenek. Az igazgató-választmány elé terjesztett javaslat hivatkozik az 1873. évi II. törvényekre, amely az állami és közhivatali állások egyneműjébe betöltésénél elsőbbségben részesíti a 12 évet kiszolgált altiszteket s ez a körülmény okozza, hogy egyes kisebb állásoknál módfelel sok a pályázó, miért is szükséges volna a kiszolgált altisztek részére más érvényesítési módokat biztosítani. Az a körülmény, hogy a legtöbb altiszt a mezőgazdasággal foglalkozók köréből kerül ki, megokolta teszi, hogy őket a katonaságnál eltöltött évek után ismét visszavezessék a mezőgazdálkodás körébe. Ezzel a mezőgazdaság csak nyerne, mert fegyelmezett, rendszerelő, bizonyos mértékig vezetéshez szokott, önnálló, intelligenciával bíró egyének kerülnének vissza a kisgazdák közé. Elsőbbségben természetesen csak azok részesítenének, akik tisztában vannak a gazdálkodás teendőivel és földmivelő családból származnak. A nagyobb képzettségűek és más foglalkozás körbeliek, mint szövetkezeti üzletvezetők és könyvelők fejthetnének ki hasznos tevékenységet. A javaslat szerint elsőbbségben volnának a kiszolgált katonai altisztek a mintagazdaságoknál, a telepítéseknél, a szövetkezeti birtokbérleteknél. A Cséplő Ernő által előadott javaslat élénk vitát keltett, melyben részt vettek: *Meskó Pál, Darányi Béla, Csérny Károly, Löherer Andor, Horváth Jenő, Jeszenszky Pál, Förster Lajos, Buday Barna, Bernát István*, a szövetség igazgatója. A vita nyomán elhatározta az igazgató-választmány, hogy e tárgyban fölíratot intéz a honvédelmi, valamint a földmivelésügyi miniszterhez.

Szólészeti előadás. *Molnár István dr.* orsz. szőlészeti és gyümölcsészeti főfelügyelő március hó 25-én Bicskén szakelőadást tartott, amelyen mintegy 300 kisgazda vett részt, akik mindvégig nagy érdeklődéssel hallgatták az előadást. Délután egy szőlőtelepen a szőlőtelepítésről és szőlőmivelésről gyakorlati előadást is tartott,

mely felölelte az okszerű szőlőmivelés minden részletét. Az előadó végül fölhívta a kisgazdákat a gazdakör megalakítására, amit el is határoztak.

Tenyészbikavásár Veszprémben. A *Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület* március hó 22-én tenyészbikavásárt rendezett Veszprémben. Fölhajtott 57 darab nyugati fajta tenyészbika, melyekből tenyészgazolványt nyert 49 darab és eladatott 24 darab. Az összes eladott bikák a községek által vásároltattak meg köztenyésztésre a ker. állattenyésztési felügyelőség által adott perzent-kedvezményvel. A bikák átlagos vételára darabonként 660 korona volt. A veszprémi püspökség ősi gazdaságából föl-hajtott szimmentali tenyészbika-kollekciót disz-oklevéllel tüntette ki az egyesület bíráló bizottsága.

A Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület igazgató választmánya március hó 27-én Pozsonyban, a gazdasági egyesület irodájában, *Pálffy István v. b. t. t.*, pozsonyi gróf elnöklése alatt ülést tartott. Az elnök jelentést tett Rohrer Ferencz udvari tanácsos, főhercegi jószág-kormányzóknak, az egyesület választmányi tagjának elhalálozásáról, amit az igazgató-választmány megilletődéssel vett tudomásul és részvétének jegyzőkönyvileg adott kifejezést. Tudomásul vette az igazgató-választmány a földmivelésügyi kormány azon értesítését, hogy Uszorbán Baranyai Ferencz gazdaságát mintagazdasággá hajlandó átalakítani, továbbá, hogy az uszori kisgazdáknak tenyészszarvasmarhak beszerzésére 6000 K. 2¹/₂ o-os államkölcsönt engedélyezett, amely 5 év múlva fizetendő vissza. *Horváth Jenő* ügyvezető-titkár bejelentette, hogy a Magyar Gazdaszövetség részéről megítizott a gazdaköri vidéki központok szervezésére vonatkozó javaslat elkészítésével, amelyet a gazdaszövetség választmányi ülésén be is nyújtott. Csatlakozott az egyesület a Temesvármegyei Gazdasági Egyesület azon állásfoglalásához, amelylyel a kereskedelmi minisztert felkéri, hogy a *tenyészállatok vasúti szállításánál* különös gondjal járjon el a magyar államvasutak igazgatósága, nehogy abból a tenyésztőközönség, re kár háromjék, amennyiben pedig ez mégis megtörténne, ez esetben kárterítést fizessen az igazgatóság. Pozsony vármegye alispánjának átirata véleményezi a gazdasági egyesület, hogy a *tej és tejtermékek termelése és elárúsítása* tárgyában törvényhatósági szabályrendelet dolgoztassék ki. Trencsén vármegye közönségének felterjesztésével egyértelműleg felir a gazdasági egyesület a pénzügyminiszterhez a *mezőgazdasági szeszgyárak ellenőrzésének* megváltoztatása tárgyában. Tudomásul veszi az igazgató-választmány, hogy a *sóvárpa köztermelésének javítása* céljából a folyó évben 5 vasuti kocsiakomány, egyenesen Morvaországból hozott hannaárpa-vetőmagot osztott ki az egyesület a földmivelésügyi miniszter támogatásával. A Nyitra vármegyei Gazdasági Egyesülettel karöltve meg fogják alakítani a jövő évben a *czukorrépatermesztők szövetségét*. Az igazgató-választmány örömmel vette tudomásul, hogy a földmivelésügyi miniszter, szemben Pozsony vármegye köz. bizottságának kedvezőtlen véleményével, a gazdasági egyesület álláspontjára helyezkedett és *Wippert Frigyes* uradalmi felügyelőnek a gazdaszövetkezési alaki képzés hiánya alól a felmentést megadta. A folyó ügyek, tagmozgalom és a pénztári ügyek elintézése után elhatározta az egyesület, hogy alapszabályait akként fogja módosítani, hogy az egyesületbe belépő tagok 3 évre legyenek kötelezve tagsági díjaik befizetésére.

A Nyugatmagyarországi Földmiv. Gazdasági Egyesülete mult héten tartotta első igazgatósági központi ülését *Laehne Hugó* orsz. képv. elnöklése alatt. Napirend előtt *Illés Ferencz* nagyprepost üdvözölte az igazgatóság nevében *Laehne Hugó* igazgató-elnököt abból az alkalomból, hogy a király magyar nemességgel tüntette ki. Ezután *Laehne Hugó* igazgató-elnök az elnöki jelentésben ismertette az egyesület működését. Az egyesület négy kosárfonó háziipar-tanfolyamot tartott: Vas megyében Sótönyban,

Sopron megyében Hegykön, Peresztegen és Sopronköveden. A két hónapig tartó tanfolyamokon 220 kisgazda vett részt, kik összesen 2158 különféle kosarat és egyéb tárgyat készítettek, amelyeket az egyesület buzdításul nekik ajándékozott. Tartott az egyesület Vas megyében 39, Sopron megyében 53, Moson megyében 13, összesen tehát 150 községben népies gazdasági előadást; melyeken az egyesület tisztviselői és az erre fölkerült kiváló gyakorlati gazdák a növénytermesztés, állattenyésztés, szövetkezés és gazdasági jogismeret köréből tartottak könnyen attekinthető módon ismertetést. Az előadásokon összesen több mint 4000 kisgazda vett részt. Az elnöki jelentés tudomásul vétele után *Ábel Pál* segédtitkár ismertette a földmivelésügyi miniszterium leiratait. *Laehne Hugó* előterjesztésére pedig az OMGE. átirata kapcsán elhatározta a választmány, hogy felir a földmivelésügyi miniszterhez a román és bolgar előállat-behozatal ellen, valamint hogy az OMGE-nek az adóreform tárgyában elfoglalt álláspontja értelmében felir a miniszterhez. Az egyesület tagjainak száma 320-al, gazdakörei pedig 6-al szaporodtak.

IRODALOM.

Ujdonságok a könyvpiacra. *Hutya Ferencz dr.*: Törvényszéki állatorvostan. Vásznonkötésben 10 K. *Plósz Béla dr.*: Sebészeti operál-tan. II-ik javított és bővített kiadás. Vásznonkötésben 10 K. *Kövy József*: Jegyzéknapló baromfitenyésztők részére, 3-50 K. *Avebury lord*: A község és az állam mint vállalkozó. Fordította *Mikes Lajos dr.*, 3 K. *Fehér Manó dr.*: Új bányatörvényünkben köszönünket szabaddá kell tennünk, 70 fill. *Jalsovicz Géza*: A tüzgépek (gáz-, benzín- s más hasonló melegítő anyaggal dolgozó motorok) szerkezete és kezelése, 8 K.

Haupt H.: Die Erfurter Kunst- und Handlungsgärtner, in ihrer geschichtlichen Entwicklung und wirtschaftlichen Bedeutung dargestellt, K. 6.—. *Brinckmann Th.*: Die dänische Landwirtschaft. Entwicklung ihrer Produktion seit dem Auftreten der internationalen Konkurrenz etc., K. 6.—. *Arbeitstarifverträge*, K. —60. *Grabein M. dr.*: Wirtschaftliche und sociale Bedeutung der ländl. Genossenschaften in Deutschland, K. 4-40. *Hartlebens A.*: Kleines statistisches Taschenbuch über alle Länder der Erde 1908, K. 1-80. *Jacoby W. dr.*: Der Streit um den Kapitalbegriff, K. 3-6. *Entwicklung der Moor-kultur in den letzten 25 Jahren*, K. 7-20. *Hinzelmann Fr.*: Immerwährender Gartenkalender, K. 1-20. *Skaach Josef*: Heizbare Bienenhäuser zur sicheren und schnellen Entwicklung der Bienenvölker, K. —75. *Weise I. C. G.*: Melonen, Gurken und Champignon-gärtner, K. 3.—. *Bredt Victor*: Nationalökonomie des Bodens, K. 3.—. *Confevron F.*: Le tabac, K. —90. *Malpeaux M.*: Les prairies, K. 1-80. *Moreau G.*: Le Houblon, K. —90. *Jardins et basses-cours*. Évi előfizetési ára 5 K.

Az ezen rovatban ismertett könyvek megrendelhetők: *Patria r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében*, Budapest, IX., Ullői-ut 25. (Köztelek.)

LEVÉLSZEKRÉNY.

II. felelet a 141. sz. kérdésre. A borjúk fertőző tüdőgyulladás ellen, mely tudvalevőleg a szarvasmarhatenyésztésben előforduló kapcsolatos betegségeknek egyik jelensége, olóanyagot alkalmaz *Gracsányi Gyula m. kir. állategészségügyi főfelügyelő* (Pozsony) és pedig legalább itt Bars megyében, hol a baj igen el van terjedve, nagy sikerrel. Több nagyobb tenyésztésben tapasztalták, hogy ha a borjút születése után néhány órával beoltották, egy a járványos hasmenés, mint a köhögés megszűnt, holott az oltás rendszeres alkalmazása előtt a borjúk fele elhullott. *Gracsányi kétféle szérumot* használ: újszülött borjúk és oly idősebb állatok számára, melyeken a betegség jelei mutatkoznak. Ez utóbbiaknál a hatás még feltűnőbb volt. *L. L.*

Homoki telek f. év ajánlott hoz kell-e vetni

Felelet a ha a zabos helyettesítés árpa és zab késni nem szik s ekkor tudott, a m ved. Ha mi akarjuk min borsó ősz hó második vidékeken tus hónap szerint leh nyugati var kerrel jár e

Tyukok jaimnak leg és pedig tőrök a tol és pedig leg ugy, hogy jesen kopas benn a bör Hogy ragad mig 3 hette ez, ma má Próbáltam mostam öke lizoldos m napról-napr kopaszodás

Felelet a kelt tollakb kenységétő mikroorgan Ennélfogva nem egész szodásnak, kellene gon nincsenek, tetvek nag kopaszodot meleg hel a most mé azután ped megfött é 15—20 gra (fejenkint eseben kr adni, ivóví tani. A b megállapít beteg tyuk klmakajara 23), felkülv orvoslási o

Legelő magasabb marhalegéses, me lehet bes szántva k

Felelet a magasabb legelőnek, Phleum pr Dactylis, 7-6 kg., nifera 3-8 folium re kg., össze vakat bá heti, pers vereket rolt mag verjük és használ mással (vizsgálat

Homoki borsó vetése. 217. kérdés. A „Köztelek” f. évi 20. számában Ráosz Imre által ajánlott homoki borsót ősszel vagy tavasszal kell-e vetni?
T. L.

Felelet a 217. sz. kérdésre. A homoki borsót, ha a zabosbükönnyet akarjuk zabos borsóval helyettesíteni s ehhez használjuk, tavasszal az árpa és zabbal egyidőben kell vetni. A vetéssel késni nem tanácsos, mert ha az idő felmelegszik s ekkora a borsó jól megerősödni nem tudott, a meleg és szárazságtól könnyen szenved. Ha mint késő őszi, utolsó zóidtakarmányt akarjuk mint borsós árpát felhasználni, a homoki borsó őszi árpával keverten vetendő el július hó második felében. Ez az utóbbi eljárás oly vidékeken vezet sikerre, ahol július és augusztus hónapokban egy kevés csapadékra rendszerint lehet számítani. Tényleg az ország nyugati vármegyében több gazdaságban jó sikerrel jár ennek alkalmazása. *Ráosz Imre.*

Tyukok kopaszodása. 218. kérdés. Tyukjainknak legelőször a hátán elkezd törni a toll és pedig ha az ember megfogja, közepén eltörök a tolluk. Később már magától is török és pedig leginkább a hátán, fejen és szárnyakon egy, hogy a végén a tyuk már majdnem teljesen kopasz, mert csak a tollak tövei maradnak benn a bőrben. Közben teljesen lesoványodnak. Hogy ragadós a baj, azt veszem észre, mert míg 3 hetet előbb csak egy tyukon észleltem ezt, ma már 16 darab van ebben a betegségben. Próbáltam őket dezinficiálni, kreolins vízzel mostam őket, az egész tyukházat kímészeltem lizoldos meszszel mind hiába. A betegség napról-napra terjed. Kérem, mi okozza ezt a kopaszodást és mit kell ellene tenni?
L. E.-né.

Felelet a 218. sz. kérdésre. A levélhez melékelt tollakban, eltekintve azok felülnöbbszörűségétől, rendellenesség, illetve kórokozó mikroorganizmusok találhatóak nem voltak. Ennélfogva nem lehetetlen, hogy a tyukoknak nem egészen megfelelő táplálása oka a kopaszodásnak, amire főképpen abban az esetben kellene gondolni, ha a baromfióban élősködők nincsenek, illetve a tyukok tollai között toltetek nagy számban nem találhatók. A megkopaszodott tyukokat tanácsos mérsékelten meleg helyen elzárva tartani, mert különben a most meg hűvös időben könnyen megfáznak, azután pedig az egész tyukállomány eleségéhez megfőtt és felaprózott marhahúst (f-jenkint 15-20 grammot), esetleg zuzott kendermagot (fejenként egy evőkanálnyit), valamint mindkét esetben krépatort (f-jenkint 1 grammot) hozzáadni, ivóvizűl pedig 1% vasgáliczoldatot nyújtani. A betegség természetének határozottabb megállapítása céljából célszerű volna egy-két beteg tyukot a m. kir. állatorvosi fői-kola belklinikájára (Budapest, VII. Rottenbiller utca 23.) felküldeni, ahol a szárnyasokért tartási és orvoslási díj nem jár.
M. J. dr.

Legelőlétesítés. 219. kérdés. Bihar megyében magasabb fekvésű agyagos földben akarék marhalegelőt alakítani. Mily fűmagkeverék szükséges, mennyi vetőmag, mikor vetendő és hol lehet beszerezni? A föld ősszel meg lett szántva kétszer.
J. I.

Felelet a 219. sz. kérdésre. Bihar megyében, magasabban fekvő agyagos talajú földre, marhalegelőnek, következő fűkeverék lenne elvethető: Phleum pratense 2 kg., Festuca pratensis 7-8 kg., Dactylis glomerata 1-7 kg., Lolium perenne 7-6 kg., Poa pratensis 3-5 kg., Agrostis stolonifera 3-8 kg., Trifolium pratense 1-8 kg., Trifolium repens 0-6 kg., Lotus corniculatus 0-8 kg., összesen 29-6 kg. kat. holdanként. A magvakat bármely magkereskedő útján beszerezheti, persze külön-külön mind-egyet; kész keveréket nem kell venni, hanem a külön vásárolt magvakat fenti arány szerint magunk keverjük össze. A rendelt magot azonososságra és használati értékére pedig egy magvizsgáló állomással (Koloszvár, Kassa, Keszthely) kell megvizsgáltatni.
K. K.

Magántávbeszélő vezetéke dűlőuton. 220. kérdés. Lakasomat egy más község határában fekvő gazdasággal tefonnal óh jtoim összekötni. A vezeték póznái a községek dűlőutain állítandók fel, mely utak árokkal vagy fakkal határolva nem lévén, helyenként el is vannak szántva. A vezeték-póznák felállítására előtt okvet en szükségem van az ut tényleges határának hiteles megállapítására. A szükséges engedélyokmányok birtokában lévén, kérdem, elég-e ha az illető község előjáró-ága jelöli ki részemre az oszlopok helyét és ha igen, köteles-e ezt felhívásomra megtenni? Esetleg nem vagyok-e kitéve annak, hogy egy netán idővel megejtendő mérnöki felmérés alapján áthelyeztetik oszlopaimat. Ha egyes érdekeltek nem nyugodnának meg az előjáróság kijelölésében, mit tegyek akkor? Egyáltalán kérek szíves választ, hogy mi az egész dologban a teendőm, hogy az oszlopok felállításával ne kelles-ék sokáig késlekednem?
Cs.

Felelet a 220. sz. kérdésre. A távbeszélő oszlopainak a község tulajdonát képező közdűlő útján való felállítását a község képviselőtestülete szabályszerű határozattal engedélyezi. Ezen engedély alapján a közs. előjáróság van hivatva az oszlopok elhelyezésének meghatározására s így az előjáróság első köteles-ége a közdűlő út méreteinek és fekvésének pontos meghatározása, nehogy az oszlopok magántulajdonot képező ingatlanok felállítását a tulajdonos által jogosan eltilthatók legyenek.

Az engedélyező közgyűlési határozatnak jogerősnek kell lenni, akkor az egyes érdekeltek kifogásai nem vétetnek figyelembe.

Az ut határáinak kijelölését a község hivatalból tartózik teljesíteni, a telefon oszlopainak elhelyezése s az irány kijelölésével felmerülő n-pidijakat és fuvarokat az érdekelteknek kell viselni.
Hollady Nánor.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei	723
A kereskedők ellen	728
„A földjádék”	729
Szövetkezés a vetőmagvak beszerzésénél	730
Az állatforgalom szabályozása a szerb kereskedelmi szerződésben	731
Gazdatársadalmi mozgalmak	732
Irodalom	732
Levélsektrény	732
Vegyesek	733
Nemzetközi gabonaárfolyam ellenőrző-bizottság Budapest. — A Gazdaszövetség szociális kurzusa. — Kvassay Jenő kitüntetés. — Gyászhir. — A Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete. — A buszszolgálat országos rendszere. — Magyar Gazdasági Nővérváros. — Si-hamburg-Lipp hercegei slávó birtokának adása. — A Hungya 197. évi zárszámadás iról. — Gözhajózási hírek. — Vas-uti hírek. — Apró hírek. — Gazdasági dátumok. — Áltatvásár-naptár	734
Kereskedelem, tőzsde	735
Szerkesztői üzenetek	736

Olvasóink figyelmébe! Több oldalról fölkertek, hogy a nevezetesebb állatvásárokról kimutatást hozunk. Állatvásárnapról ezim jelen számunkban kezdjük és minden 2 héten egyszer közöljük azokat.

A nemzetközi gabonaárfolyam ellenőrző-bizottság Budapest. Az OMGE. nevében *Dessewffy Aurél* gróf enök meghívott boszátott ki a nemzetközi gabonaárfolyam ellenőrző-bizottság (Internationale landwirtschaftliche Vereinigung für Stand und Bildung der Getreidepreise) bizalmas jellegű értekezletére, mely a „Köztelek” (Budapest, IX., Köztelek-utca 8.) fog megtartani a nemzetközi bizottság elnökének: *Schoenaich-Carolath György* hercegnek, *Kiesewetter* ügyvezetőnek, *Ruhland Gusztáv* és *Dade Henrik* dr. előadóknak részvételével folyó évi április hó 4-én (szombaton) délelőtt 10 órakor a következő tárgysorozattal: 1. A tavaszi

gabonapiacz alakulása, különös tekintettel a gazdák, a kereskedők és a fogyasztók kezén lévő készletekre, valamint a vetések állására. Előadó: *Ruhland Gusztáv* dr. tanár Berlinből. 2. Jelentés a vetések állásáról és az ideai terméskülátásokról Magyarországon, valamint a hazai gabonahírszolgálat rövid ismertetése. Előadó: *Rubinek Gyula*, az OMGE. igazgatója. 3. A mezőgazdasági statisztika tökéletesítése. Előadó: *Ruhland Gusztáv* dr. tanár, Berlinből. 4. A németbirodalmi mezőgazdasági tanács gabonaárjegyző irodájának feladata és céljai. Előadó: *Dade Henrik* dr. tanár, a német mezőgazdasági tanács ügyvezető-titkárja Berlinből.

A Gazdaszövetség szociális kurzusa. Hétfőn délután kezdődött a Magyar Gazdaszövetség szociális tanfolyama nagyszamu és előkelő kö.önység jelenlétében. A tanfolyamot *Darányi Ignác* földmivélesügyi miniszter nyitotta meg nagyhatású beszéddel, amelyben előadta a szociális törvényhozási intézkedések nagy eredményét a terrorista szociálistizmus leküzdésében. A Magyar Gazdaszövetség különös céljait éppen a szociális munkát tüzte ki a ki-ember ügyének felkarolásában. A Gazdaszövetség e munkájához csatlakoznak derék honleányaink, a lekes ifjuság s csatlakozik mindenki, aki ez akcióval együtt érez, így egy nagy és hatalmas társadalmi szövetség létesül, mely működésében messze meg fogja haladni a mai kereteket. A nagy tetszéssel fogadott beszéd után *Károlyi Mihály* gr. a „szövetkezés és szociálistizmusról”, *Szabó Aladár* dr. pedig „képek a nagyvárosok éléről” czimben tartottak előadásokat. Az eddigi és a további előadásokat lapunk legközelebbi számában fogjuk ismertetni. A folytatódó előadások márczius 31-én délután 5-6-ig *Cserhóti Sándor* magyaróvári akadémiai tanár: Az Áföld gazdasági viszonyai; 6-7-ig *Ruffy Pál*: Gyermekvédelem. Április 1-én délután 5-6-ig *Bernát István* országos képviselő, a Magyar Gazdaszövetség igazgatója: Francia állapotok; 6-7-ig *Kolozsváry Lajosné*: A nő hivatása a családban és Szövetkezeti téren. Április 2-án 5-6-ig *Rosenberg Augusztá*: Az anyavédelemről; 6-6-ig *Bernolák Nandor* dr.: Társadalmunk kötelességei a büntetőjog terén. Április 3-án délután 5-6-ig *Mandelló Gyula* jogakadémiai tanár: Társadalmi telepek; 6-7-ig *Horváth Jenő* gazdasági titkár: Mit álmodtam a falunkról? Az előadásokra bárki díjtalanul kap jegyeket délelőtt 9-2-ig a Magyar Gazdaszövetség (Szentkirályi-utca 40.) hivatalos helyiségében.

Kvassay Jenő kitüntetés. Ő Felsége a király, a személye körüli magyar miniszter előterjesztésére, *Kvassay Jenő* földmivélesügyi miniszteri tanácsosnak, az országos vízügyi igazgatóság főnökének, a vízügyi műszaki szolgálat terén teljesített kitünő szolgálatai elismeréséül a „Szent István-rend” kiskeresztjét adományozta. Ez alkalomból a legnagyobb bensőséggel üdvözöljük illusztris szakrovatvezető munkatársunkat, mint aki nemcsak hivatali, de irodalmi és társadalmi tevékenységével is kiváló érdemeket szerzett e magas kitüntetésre.

Gyászhir. *Helényi Ferenc* hercegeprimási uradalmi számtartó márczius hó 28-án 62 éves korában elhunyt *Nagycsélényben*.

A Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete. A Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezetéből átalakult Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete most teszi közzé tavalyi működéséről beszámoló jelentését. A szövetkezet új alapokra helyezkedve, kiküszöbölt minden veszteséget. Az áruforgalma 795,320 koronával emelkedett s tavaly több mint három és fél milliót tett ki. A szövetkezet áruosztályának forgalmában a legjelentékenyebb szerepet a vaj viszi, amiből 94,011 kilogrammot értékesítettek külföldön s a fővárosban. Ezenkívül exportált a szövetkezet külföldre 110 vagon mu-talmát. A szövetkezet legújában baromfi-hizlalt létesített. Kielégítően működtek a szövetkezet vidéki fiókjai is.

A huszvizsgálat országos rendezése alkalomból *Darányi* földmivélesügyi miniszter azt

czélozza, hogy a husvizsgálat minden községben, még ahol orvos és állatorvos nincs is, eszközölhető legyen. Ezen közegészségügy szempontjából nagyjelentőségű cél elérésére elhatározta *Darányi* földmivvelésügyi miniszter, hogy a laikus husvizsgálók részére az ország jobb berendezésű vágóhidjainál állatorvosok által vezetett tanfolyamokat fog rendeztetni. Ez ügyben a tárgyalások már folyamatban vannak.

Magyar Gazdasági Növényvédelem. 3-ik száma. Szerkeszti és kiadja Pösch Károly Grinád (Pozsony m.). Tartalma: A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. t.-cz. revíziója. Védekezési idény előtt. A közmelelésztharmat jelenlegi európai terjedési viszonyairól. A karbolineum növényvédelmi hatásáról. Védekezés az oltványok rothadása ellen. Növényvédelmi teendőink április hónapban 1. a szántóföldön. 2. A konyhakertben. 3. A gyümölcsösben. 4. A szőlőben. Közérdekű kérdések és feleletek. Levélsekreny. A havi folyóirat előfizetési ára: 1 évre 4 korona.

Schaumburg-Lippe herceg szlavoniai birtokának eladása. Eszékéről tavorozzák, hogy Schaumburg-Lippe herceg kiterjedt szlavoniai földbirtokait, a verőzelei és szlatinai uradalmakat, 44 millió koronáért eladta egy franciaiból és belgakból álló bank-konzorciumnak. Mint hírlík, a konzorcium előbb az erdőterületet letaroltatta és azután mint földterületet parcellázva eladni szándékozik.

A Hangya 1907. évi zármadásairól. Megjelent a *Hangya* a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezete igazgatóságának és felügyelő bizottságának közgyűlési jelentése az 1907. évi zármadásokról. Az elmúlt év folyamán felvettek 143 tagot 244 rendes és 627 alapítványi üzletrészszel. A tagok száma az év végén 995. Az üzletrészek száma 2242 rendes és 1135 alapítványi. Berendeztetett 127 új szövetkezet. Felszámolt 8. Kizárattott a kötelekből 7. A múlt év végén működött 798 szövetkezet, tehát 123-al több, mint egy év előtt. Az évi zárszámadás 95,987,77 korona tiszta fölösleget tüntet fel az előző évi 74,647,14 koronával szemben. Az üzletrészek szelvényei 5 koronával, az alapítványi üzletrészek szelvényei pedig 50 koronával váltatnak be. A tartalékalapot 120,000 koronára egészítették ki. Mint részlet, végül megemlítendő az erdélyi központ forgalma is, mely 744,161,52 koronáról 1.729,782,06 koronára emelkedett.

Gőzhajózási hírek. Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága a budapest-szentendre-dömösi hajójáratokon lebonyolítandó utas-, podgyász-, élelmiszer-, gyors- és teheráruforgalom részére április 1-től való érvényes új díjszabás jelent meg. E díjszabás alapján az eddigi érvényben volt menetdíjak és áruszállítási díjtételek részben megváltoztak.

Vasúti hírek. *Erdei facsemeték szállítására nyújtott fuvardíjkezdvezmény.* Lábatlan és Süttő állomásokról a budapesti állomásokra, avagy a megfordított irányban úgy gyors-, mint teherárúként szállításra kerülő erdei facsemeték után a teherárú szállítására nézve érvényes A. osztályú díjtétel nyer alkalmazást.

Tejküldemények fuvardíjkezdvezménye. Barcsról Zágrábra, továbbá a Szigetvár-kaposvári helyi-érdekű vasút Zseliczsenteslászó állomásáról Pécsre gyors- avagy expresszárúként szállításra kerülő tejküldemények után mérsékelt díjtételek állanak fenn. Mérsékelt díjtételek mellett szállítatnak továbbá a megfordított irányban szállításra kerülő használt üres tejedények is.

Közvetlen díjtételek élelmiszerek szállítására. Mura-szombatról Hetendorf állomásra teherárúként szállítandó tojás, továbbá úgy gyors-, mint teherárú gyanánt szállítandó élő baromfi, továbbá vad-küldemények szállítására nézve a tolyói évi április 1-től leendő érvényességgel közvetlen díjtételek állapítottak meg.

Gyorsárúként szállítandó tejküldemények fuvardíjkezdvezménye. Hosszúhátról Debreczen és Nagyvárad állomásokra tetszés szerinti mennyiségben, gyors avagy expresszárúként szállításra kerülő tejküldemények után közvetlen, a rendesnél jóval

olcsóbb fuvardíj létesített. Hasonlóképpen a megfordított irányban visszaszállítandó üres tejedények szállítására is engedélyeztetett olcsóbb fuvardíj.

Apró hírek. *Földmivvelők birtokvásárlása.* A Magyar Gazdaszövetség ezideig csakis az Amerikából visszaiérni óhajtok telepitésének kérdésével foglalkozott. A jövőben azonban minden gazdának segítségére lesz. A pénzzel rendelkező kisgazda, tehát ha földvásárló szándékát a Magyar Gazdaszövetségnek bejelenti, ügyének lebonyolításában minden kisgazdának segítségére lesz.

Nemzetközi mezőgazdasági intézet. Viktor Emánuel olasz király május 23-án nyitja meg Rómában a nemzetközi mezőgazdasági intézetet abban az épületben, melyet a király erre a célra emeltetett a Villa Borghesében.

Gazdasági dátumok. Március 30-tól április 4-ig. Gyümölcsészeti tanfolyam Kolozsváron (m. kir. gazd. akadémia).

Április 1-2. Tenyészbika- és kanvásár Szombathelyen.

Április 8. Bikavásár és kiállítás Csikszederán.

Április 21-től május 9-ig. Szőlőgazdasági kurzusok néptanítók részére a bihari megyei, tapolczi, tarzali, mènesi, nagyenyedi vinczellériszkolákban.

Május 3-4. Lóvásár Érsekújváron.

Állatvásár-naptár. E cím alatt új rovatot nyitunk, amelynek célja a nevezetesebb állatvásárokat egy hónapra előre menőleg nyilvántartani. E kimutatást havonta kétszer, a hó végét és 15-ikét megelőző szerdai számunkban fogjuk közzétenni. Tekintettel a vásári dátumok gyakori változásaira, ajánljuk, hogy a messze tájakon tartandó vásárok megtartási idejéről a résztvevni akarók már jó előre kérjenek a vásártartó községek előjáróságától biztos felvilágosítást, mert mi az időszerű változások nyilvántartására a legjobb akarattal sem vállalkozhatunk. Kimutatásunkban a dátumon kívül feltüntetjük a vásárra kerülő állatfajt és fajtaféleséget is. A zárjelbe foglalt számok a tavalyi megfelelő vásár forgalmát jelzik és pedig az első a felhajtott, a második pedig az eladott állatok számát.

Nevezetesebb állatvásárok április hónapban:

Apr. 5. *Körmen.* Szarvasmarhatarka (1024-355), ló (252-92).

Apr. 6-8. *Szászsebes.* Juhhavasi (18,149-15,954).

Április 13. *Nagykanizsa.* Szarvasmarha magyar, tarka (2123-1417), ló (282-81).

Április 15. *Érsekújvár.* Szarvasmarha magyar, tarka (387-248), ló középnehéz ígás, hámos (360-164).

Április 18. *Csáktornyai.* Szarvasmarha tarka, magyar (1410-480), ló nehéz ígás, hámos (1400-263).

Április 16-21-ig. *Debreczen.* Juhvásár 16-17-én, raczka (19,735-11,281), sertésvásár 18-19-én (7060-3348), marhavásár 20-21-én, magyar és tarka (3750-2186), ló (4560-1512).

Április 17. *Mohács.* Szarvasmarha tarka, magyar (1435-348), ló (1900-233), sertés (1040-957).

Április 19. vagy 22. *Munkács.* Szarvasmarha magyar, tarka (1737-1557), ló (435-378), sertés (743-618).

Április 21-23-ig. *Torda.* Szarvasmarha magyar (6152-1135), ló (628-242), juh havasi (2352-1100), sertés (880-442).

Április 24. *Szászsebes.* Szarvasmarha magyar, tarka (5061-1763), ló (380-160).

Április 24. *Nagykovács.* Szarvasmarha magyar, tarka (1480-525), ló (560-298), juh (800-46), sertés (1500-727).

Április 26. vagy május 3. *Mezőtur.* Szarvasmarha magyar, tarka (2451-969), ló (1214-360), juh (2110-890), sertés (1019-604).

Április 26-tól május 2-ig. *Nagyszében.* Szarvasmarha magyar, tarka (5450-259), ló középnehéz, ígás és hámos (3500-665), juh havasi (5000-4250).

Április 26-27-ig. *Kula.* Szarvasmarha magyar, tarka (1584-244), ló k. n. ígás és hámos (3124-254), juh (2412-597), sertés (1230-359).

Április 26-27-ig. *Sziksó.* Szarvasmarha tarka, magyar (5810-2624), ló könnyű kocsai és háttas (2400-800), juh (3600-2800), sertés (1200-960).

Április 26-27-ig. *Székesfehérvár.* Szarvasmarha tarka, magyar (3342-1704), ló k. kocsai (3571-1041).

Április 27. vagy május 4. *Kassa.* Szarvasmarha tarka, magyar (1271-525), ló (215-145), juh (286-182).

Április 27. *Zalaegerszeg.* Szarvasmarha tarka, magyar (911-488), ló (160-41).

Apr. 28. *Szatmárnémeti.* Szarvasmarha magyar, tarka (2108-1104), ló k. nehéz ígás és hámos (683-244), juh (1114-756), sertés (1828-1175).

Április 28-30-ig. *Dicsőszentmárton.* Szarvasmarha magyar (3136-769), ló (150-34).

Április 29-től május 1-ig. *Szamosújvár.* Szarvasmarha magyar (2987-1374), ló (245-33), juh havasi (12,000-6901), sertés (450-67).

Április 30-tól május 2-ig. *Lippa.* Szarvasmarha magyar, tarka (882-574), juh (2100-2000), sertés (260-120).

Az április 15-én tul eső vásárookra vonatkozó helyesbítéseket köszönettel fogadjuk.

Legközelebbi állatvásár-naptárunkat, a május 15-ig megtartandó vásárok jegyzékével, az április 15-én megjelenő 31. számunkban fogjuk közzétenni.

Debreczen szab. kir. város rendőrfőkapitány-ságától vett értesítés szerint a debreczeni 1908. évi Szt.-György napi és a hortobágyi országos vásár következő napokon fog megtartatni u. m.: Április 6-7-8-án bór, gypaju-, méz-, dió-, stb., továbbá toll-, iparczikkek, gabona- és terményvásár. Április 9-10. csütörtök, péntek: juhvásár. Április 11-12. szombat, vasárnap: sertésvásár. Április 12-13. vasárnap, hétfő: lóvásár. Április 13-14. hétfő, kedd: baromvásár. Junius 25-én a hortobágyi vendéglő előtt állatvásár fog tartatni. Jegyzet: Nyers termények és iparczikkek a vásár egész tartama alatt árusíthatók. Heti vásárok kedden és szombaton.

Ki akar kölcsönt? Aki birtokára jelzálogkölcsönt akar fölvenni, forduljon bizalommal a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetéhez, Budapest, V., Géza-utca 2. szám (saját ház). Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölcsönöket, főcélja azonban, hogy a közép- és kisbirtokosok segítsen, ezért kölcsönöket már 300 K.-tól kezdve ad. Aki súlyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olcsó törlesztéses kölcsönével segíthet terhen. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki s mérsékelt díjért minden a kölcsön körüli teendőt ellát. Kölcsönök a földbirtok fele értékéig engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt föl nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben bármikor visszafizetheti. Parcellázásoknál az intézet minden tekintetben segítkezik. Az intézet egy szerű levélre bárkinek szívesen ad felvilágosítást.

NYILTTÉR.

A Bőr- és lúthion-tartalmú, természetes és vasmentes

Salvator-forrás

Kitűnő sikerrel használtatik vesebajknál, a húgyhólyag bántalmánál és köszvényéknél, a cukorbetegségéknél, az emésztési és lélegzési szervek hurutjainál.

Kapható ásványvízkereskedésekben vagy a Sainye-Lippócai Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Budófraktart 6.

!ÓVÁS!

Elkán és Fodor budapesti cég, Zoltán-utca 11. szám. „Magyar-óvár” védjegy alatt egy szabadalmazott keveréket hirdet és hoz forgalomba. Gazdák saját jól felfogott érdekében ezennel kijelentem, hogy nevezett cégnek szabadalmi jogai nincsenek, csak be van jelenve sem „Magyar-óvár” védjegy nem létezik, mitán a kereskedelmi kamara városnevekre védjegyet nem adhat.

A cég bejelentett szabadalma beletűközik az én tulajdányomban, továbbá egy külföldi szabadalomba is és a szabadalmi per ellenük folyamatban van.

Előre értesítem az ilyen gépet netán venni szán dékózó gazdákat hogy 6 atosak legyenek. mi után a szabadalmi törvénybe ütközö cselekményekért a revő és az eladó egyaránt büntete 6 per cent-tal törvényi értelmében egyetemlegesen felelnek.

DARVAS JÓZSEF gyárigazgató és Darvas József és tsa cég birtója.

Darvas József „gyárigazgató” urnak.

Fenti közleményére válaszuk következik, mihelyt Ön a mondánivalókat bevégezte. Azt hisszük, nem teszi az ablakába.

ELKÁN és FODOR.

Jól tanuló gyermekeknek

HUSVÉTRA legszebb és legjobb ajándék a **PÉTERFY bácsi MESÉI.**

Székely mesék, 50 képpel
Czigány mesék, 41 képpel
Virág mesék, 32 képpel
Potófi regék, 4 képpel

Színes kötésben, darabja 1 korona.
Megrendelhető postai utalványon

Cím: **PÉTERFY TAMÁS, Bpest, IX., Köztelek.**

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

Az időjárási viszonyok most már javuló félben vannak, melegebb idő következtbe és kívánni valót így nem igen hagynak hátra. A legutóbbi esőzések folytán sok helyen az utak annyira megromlottak, hogy a szállítást akadályozták; az idő jobbra fordulásával azonban javultak az utak is olyannyira, hogy ezen akadályok megszűnhetnek voltak. A vetési munkálatok jobbra befejezést nyertek. A vizálás normális, ennek folytán a zab- és tengeriszalma vizitum is akadálytalanul folytathatók.

Ami az üzleti viszonyokat illeti, a világpiacra inkább lanyhuló irányzat volt észlelhető. Az amerikai piacok árjegyzésére érzékeny hatást gyakorolt Németország tartózkodóbb magatartása a vásárlások tekintetében. A termékeladási viszonyok Amerikában jobbak, mint az elmúlt esztendőben, az árak viszonyítva a tavalyiakhoz lényegesen magasabbak.

Az angol piacokon kezdetben lanyhább irányzat mutatkozott, a behozatal az összes gabonaneműekben árpát kivéve, kisebb volt, mint az elmúlt héten. Franciaországban kedvezőek az időjárási viszonyok, az üzlet irányzata lanyhult. A malmok tartózkodó magatartást tanúsítottak.

Németországban rosszak a lisztelhelyezési viszonyok, ami az árak csökkenésére vezetett.

Oroszországban az export kisebb volt. Ami a magyar és osztrák piacokat illeti, a budapesti piacon kezdetben kedvezőbb irányzat jelenségei mutatkoztak, később azonban lanyha irányzat jutván érvényre, az árfolyamok csökkentek. A malmok még mindig rossz lisztelhelyezési viszonyokról panaszkodnak, egyik nagyobb vidéki gőzmalom teljesen be is szüntette üzemét. A hozatalok igen csekélyek, a vidéki piacokon készlet alig van és így a forgalom a legszűkebb korlátok között mozog.

A budapesti piacon az áralakulásra befolyással lesz az áprilisi szállítási hónap engagementja szerint, minő tételek fognak felmondásra kerülni s akadnak-e komoly átvevők, akik a felmondásra kerülő tételeket természetben át is veszik.

Rozsban az árak nem igen változtak, a forgalom korlátozott, árpában szintén változatlanok az árak.

A tengeri- és zab-árakban lényegesen csökkenés következett be. Befolyással volt erre a hajószállítások nagyobb

mérve, melyek bővebb kínálatot idéztek elő. Az egyes gabonaneműek áráiról, valamint az azokban végbement változásokról napi jelentésünkben számolunk be.

Napijelentés a gabonátözsdeiről.

1908 márczius 31.

A lanyhulás még erősebben kiéleződött és ma ismét harmincz fillérig ocsóbbodtak a buzaárak. 10,00 méter-mázsza került eladásra. Az egész vonalon harczot figyelünk meg, mely a határidőüzlet körül eladók és átvevők között fejlődik. Ugyan is holnap kezdődik az áprilisa szerződött gabonák felmondási időpontja. Nehány czég készen tart eddi ismeretlen mennyiségű anyagot átadásra, melyekkel szemben jelentős csoport malmok és elsősorban házak átvevőként fog jelentkezni. Tekintettel a lefogyott országos készletekre, az érdekltség feszült kíváncsisággal várja eme nem közönséges küzdelemnek elődöntését.

Rozs, ámbár gyengült árákkal, mégis élénk kereslet mellett folyton fogyasztási czélokra vevőket talál.

Árpa 1450 K-ig ocsóbbodott.

Tengeri lanyha és 1290-13 K. mellett értékesítették a főváros paritásában.

Zab a határidőpiacon történt devalvációra ekkétfi árban is erősen kínálattik 1540 K. és 15 korona napi-árak mellett.

Eladott:

Buza, Tiszavidéki: 200 mm. 775 k. 23 K. 30 f., 100 mm. 77 k. 23 K. 20 f.

Fejérmegyei: 375 mm. 77 k. 22 K. 60 f., 100 mm. 77 k. 22 K. 60 f.

Pestvidéki: 900 mm. 78 k. 23 K. 20 f., 200 mm. 77 k. 22 K. 90 f., 100 mm. 75 k. 22 K. 90 f., 100 mm. 75 k. 22 K. 90 f.

Palánkai: 2400 mm. 754 k. 22 K. 70 f.

Rozs: 100 mm. 20 K. 60 f., 400 mm. 20 K. 55 f. kpf. par.

Árpa: 100 mm. 13 K. 70 f. kpf.

Tengeri: 100 mm. 13 K. 50 f., 1000 mm. 12 K. 88 f., 100 mm. 12 K. 84 f. kpf. par.

Zab: 100 mm. 15 K. 80 f., 300 mm. 15 K. 50 f., 100 mm. 15 K. 55 f., 200 mm. 15 K. 30 f., 200 mm. 15 K. 20 f. kpf.

Határidőárak.

(Déli zárhat.)

Buza áprilisra	22:60 K.
" májusra	22:70 "
" októberre	19:38 "
Rozs áprilisra	20:30 "
" októberre	17:— "
Zab áprilisra	14:50 "
" októberre	13:24 "
Tengeri májusra	12:80 "
" augusztusra	33:— "

Budapesti takarmányvásár. (IX. kertlet, Mester-utca. 1908. márczius hó 31-én. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekben 171 szekér réti széna, 39 szekér muhar, 15 szekér zsupszalma, 15 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér

tengeriszár, 21 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, — zabosbukkony, köles stb.), 700 zsák szescska.

A forgalom élénk.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 660-80, muhar 780-840, zsupszalma 600-640, alomszalma 500-560, takarmányszalma —, — köve tengeriszár —, egyéb takarmány 500-530, zabosbukkony 780-800, lóhere —, zöld luczerna —, köles —, sarju 680-720, szalmaszescska 600-640. Összes kocsiszám 268. Összes súly 321,800 kg.

Szeszület.

A szeszüzletben az irányzat szilárd bécsi kontingens nyers-szeszjegyzések folytán szilárdabb volt és a finomított, valamint kontingens nyersszesz ára drágábban zártult.

Elkelt finomított szesz adózva nagyban 162 K., adózatlanul 63 korona.

Élesztőszesz adózva 161:50 K., adózatlanul 62:40 K. nagyban, kicsinyben az ár 1 K. drágább.

Mezőgazdasági szeszgyarak részéről kontingens nyersszesz ah termelő állomás 57-58 K. kelt el nagyban későbbi szállításra.

Denaturált szesz hordóval együtt kötésre 54-54:10 K. kelt el.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 58-59 K. Bécsi jegyzés 58:80-59:20 K. kontingens nyersszeszért.

Budapesti jegyzés

	nagyban	koronákban
Kontingens nyersszesz	58	59
Finomított szesz adózva	162	162:50
" adózatlan	63	63:50
Élesztőszesz adózva	161:50	62
" adózatlan	62:50	63
Nyersszesz adózva	161	61:50
Denaturált szesz	54	54:25

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendők.

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete áruosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Fémpiacz. A londoni fémtőzsdén az elmúlt héten kizárólag a vörösréz és az ón forgalma volt emítésre méltó. Mindkét fém ára jelentékenyen javult és az árfolyamok az elmúlt hét árához képest magasabban zártak. A vörösréz árának emelkedése magyarazatát fedezeti vásárlásokban találta. Ön iránt élénk kereslet nyilvánult. Mint vevő főleg Amerika szerepelt. A kedvező hangulat éreztette hatását az ólom és horgany árait illetőleg is.

Chililalérom. A piacz helyzete bizonytalan, aminek főképp az a magyarazata, hogy néhány nagyobb, salétrommal megrakott gőzös beérkezése van jelezve.

Az árak fenntartással a következők:

	Márka
1908 április 8-ig	10.35
április 1-11-ig	10.25
április "	10.15

Nemzetközi gabonapiacz 1908 márczius 28-tól 1908 márcz. 31-ig.

	Kelet	Effektív árak										Határidő	Határidős árak				
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odessa		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago
Buza	31	38 45	19 50 ^a	25 70	24 20	26 25	21 54	18 56	17 40	16 41	19 81	Április	12 72	8 67 ^b	24 16 ^c	2 44	16 50 ^d
	27	38 85	19 50	25 90	24 50	26 25	21 76	19 —	17 40	16 41	19 84	Május	19 44 ^a	14 42	23 82	11 52 ^a	17 18
Rozs	31	20 95	—	22 80	22 20	23 89	15 94	—	—	—	17 10	Április	20 70	—	22 18 ^b	16 16	—
	27	20 95	—	22 50	22 20	23 89	15 94	—	—	—	7 10	Május	17 10 ^a	—	22 54	16 16	—
Zab	31	16 50	—	16 70	16 20	21 83	—	—	—	—	—	Április	20 58	—	22 78 ^b	16 16	—
	27	16 80	—	17 10	16 20	21 83	—	—	—	—	—	Május	17 04 ^a	—	3 24	16 16 ^a	—
Tengeri	31	13 30	14 50	14 20	16 10	19 47	—	14 98 ^a	13 18	10 40	—	Április	4 60	—	19 1 ^b	—	—
	27	13 55	14 50	14 50	16 10	19 47	—	15 12	13 20	10 40	—	Május	14 60	—	8 78	—	—
Árpa	31	14 60	—	17 60	18 —	26 25	—	—	—	—	—	Április	15 26	—	19 63 ^b	—	—
	27	14 80	—	17 60	18 —	26 25	—	—	—	—	—	Május	17 04 ^a	—	19 26	—	—

Jegyzet: ¹a május—aug. ²) június. ³) július. ⁴) október.

Liszt, örlemény és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezése értékmérési osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Liszt. A buzapiacon uralkodott lanyhaság a lisztüzletben is teljes mértékben érezhetővé vált, miután a vevők igen tartózkodók voltak vásárlásaikban.

Rendelések a közelgő husvéti ünnepekre való tekintettel elég kedvezően érkeztek.

Heti lisztforgalom 70,200 q. volt.

A fővárosi malmok átlagos buzaliszt jegyzései 100 kg-ként Budapestben, elegendő tisztasulyként, zsákostul.

Table with 7 columns (Szám: 0-7) and 2 rows of data for flour prices.

Table with 3 columns (7 1/2, 7 3/4, 8) and 2 rows of data for flour prices.

Table with 6 columns (Szám: 0, O/I, I, WR, II, II/B, III) and 2 rows of data for flour prices.

A korpa-üzlet továbbra is lanya irányzatú volt, rendelkezések gyéren érkeztek és az ultimóra való tekintettel kenyéreladások történtek, miáltal az árak lényegesen csökkentek.

Heti korpaforgalom 11,361 q. volt.

Az abraktakarmányzárak árai a következők voltak Budapestben zsákkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg-ként.

Table with 2 columns (Item, Price) listing various types of bran and feed prices.

Élelmiszerek nagybani árai a központi vásárocsarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1908. március 31-én.

Leszuri borjubar csökkenő árak mellett élénk volt a forgalom. Jelentékenyek a hozatalok leölt tejes barányaiban is, a beérkezett tételeket azonban gyorsan elhelyezték.

Mai árak:

Husnemlék: vidéki marhabús hátulja 1.24-1.44 K., eleje 1.04-1.20 K., vidéki borju bőrben, hosszan méve, súlylevonás nélkül 0.9-1.1 K., helybeli borjubar 1.12-1.20 K., sertéshús szalonnával 1.34-1.38 K., lehozott sertés 1.42-1.44 K., szalonna friss 1.28-1.32 K., szalonna sózott 1.16-1.20 K., szalonna füstölt 1.40-1.60 K., olvasztani való 1.24-1.28 K., hárj 1.36-1.4 K., sertésszár 1.40-1.42 K. kg-ként. Füstölt (vidéki) kg-ja 1.40-1.60 K., hazai sonka 1.80-2 K., szalámi magyar 3.20-3.80 K., szalámi nyári 1.40-1.60 K., bárány párja 0-0 K.-ig.

Vad: 0.20-0.30 K., szarvas 0-0 K., vaddisznó 0.90-1 K. kg-ként egészben, nyul nagy 0-0 K., nyul süldő 0-0 K., fogoly 0-0 K., fácán 0-0 K., erdei szalonna 0-0 K., dámvad 0-0 K. kg-ként. Fenyvesmadár kötege 1-1.20 K. Baromfielék: élő rántani való csirke 3.20-4 K., sütni való 3.60-4 K., liba fiatal 0-0 K., kacsa sovány 4-5 K., kacsa hizott 7-8 K., lud hizott 12-18 K., tyúk 4.40-4.60 K., pulyka 0-0 K., élő sovány liba 0-0 K. páronként. Vágott szépen tisztított baromfi, hizott lud 1.44-1.60 K., hizott ruca 1.40-1.70 K., hizott pulyka 1.20-1.60 K., levestyúk 1.40-1.80 K., pulyka sovány 0-0 K. kg-ként. Poulard 1.40-2.20 K., gyöngytyúk 0-0 K. darabonként.

Tejtermékek: tevaj (centrifugált) I. 2.70-3 K., II. 2.40-2.60 K., főzvaj (köpült) 1.8-2.20 K., tehénturó 30-40 fil. kg-ként. Valódi erdélyi juhturó és munkásturó igen jutányosan szállíthatunk.

Zöldségfélék: burgonya (vagonáru) sárga 5.40-6 K., rózsá 5.60-6.40 K., fehér 4.80-5.20 K., kifli 7-8 K., sárgarépa 5-7 K., petrezselyem 14-18 K., vöröshagyma makói 14-16 K., 6-8 K., vöröshagyma közönséges hazai 7-8 K., fokhagyma 30-40 K., káposzta 8-10 K. 100 kg-ként. Kalarabé 0-0 K., 100 db spárga solo 0-0 K., közép 0-0 K., levestpárga 0-0 K. kg-ként. Zöldbab, hüvelyes 0-0 K., kifejtett 0-0 K., zöldborsó, hüvelyes 0-0 K., kifejtett 0-0 K., para-

dicsom 0-0 K. 100 K. kg-ként. Uborka salátának való 0-0 K., ecetbe 0-0 K., savanyítani 0-0 K. 100 db-ként. Paraj 0-0 K. kg-ja.

Gyümölcsfélék: cseresznye és meggy 0-0 K., sárgadinnye 0-0 K. kg-ként. Alma: elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathan, Törökbalint, batul stb.) 0.80-1.10 K., másodrendű 40-60, harmadrendű apró áru 24-30 K., körte elsőrendű 1.20-2 K., másodrendű 6-0.80 K. q-ként. Dió I. 40-50, II. 30-40 K. 100 kg-ként. Szőlő 1.60-1.40 K., finom 0-0 K., chasselas 0-0 K., szagos 0-0 K. kilója.

Vegyesárak: Bor és szeszes itaókat minőség szerint különféle árakon értékesítünk. Méz 100 fil. kg-ként. (A szeszesárak mint az Országos Magyar Mezőgazdasági Egyesület vezérképviselője minden mézértékesítési ügyben is ad felvilágosítást.) Gyümölcsíz 0-0 K. kg-ként. Gomba szárított 0-0 K., szappan 0-0 K., fill, lencse (erdélyi) 0-0 K., bab apró 0-0 K., nagyszemű 0-0 K., lencse 0-0 K. 100 kg-ként. Tojás: bácskai 71-72 K., erdélyi apróbb áru 0-0 K. eredeti ládánként (1440 db).

Hideghus-vásár az Orozi-uti élelmi piacon 1908. év március hó 31. (A székesfehérvári vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 24 árus 36 drb sertést, 1 árus 7 drb süldőt, 2000 kg friss húst, 700 kg füstölt húst, 800 kg szalonnát, 600 kg hajat.

Videkről és pedig - drb sertést. Forgalom közepes. Árak a következők: Fries sertéshús 1 kg. 136-176, süldőhús 1 kg. 152-180, füstölt sertéshús 1 kg. 144-180, szalonna zsírnak 1 kg. 128-140, füstölt szalonna 1 kg. 160-176, hárj 1 kg. 140-152, disznósír 1 kg. 152-160, kocsonyehús 100-112, füstölt sonka 1 kg. 180-200 fillérig.

Hideghus-vásár a Garai-tér élelmi piacon 1908. év március hó 31. (A székesfehérvári vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 65 árus 12 drb sertést, - árus - drb süldőt, 1200 kg friss húst, 900 kg füstölt húst, 700 kg szalonnát, 400 kg hajat.

Videkről és pedig összesen 116 drb sertést, - süldőt Forgalom élénk. Árak a következők: Fries sertéshús 1 kg. 144-148, q 124-126 K., süldőhús 1 kg. 160-180, füstölt sertéshús 1 kg. 160-180, szalonna zsírnak 1 kg. 134-138, füstölt szalonna 1 kg. 160-200, hárj 1 kg. 148-152, disznósír 1 kg. 156-160, kocsonyehús 1 kg. 72-80, füstölt sonka 1 kg. 180-220 fillérig.

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.) 1908 március hó 31.

Table with 2 columns (Felhajtás összege, Minőség szerint) showing livestock prices.

Table with 2 columns (Származási hely szerint, Nem szerint) showing livestock prices.

Árak (100 kilogrammonként élő súlyban, koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

Table with 3 columns (I, II, III) showing livestock prices.

Irányzat: élénk, prima ökör 1 kor-val, egyes esetekben 2 koronával, középminőségű ökör 2 koronával drágább. Bika vásáron 2-4 koronás áremelkedés Csonotos marháért is magasabb árt fizettek, mint mult heten.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezése kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 40% levonással vevő javára értendő.)

Table with 2 columns (Item, Price) listing various types of pig prices.

Table with 2 columns (Item, Price) listing various types of pig prices.

Szerkesztői üzenetek.

Sch. Zs. Marosillye. A partrongálás ellen védekezni a bérió kötelessége. Állandó jellegű védműveket a tulajdonos köteles állítani. Elsősorban irányadó a szerződés. A hatóság a bérió viszonyra nem köteles tekintettel lenni s amennyiben a védekezést közzérőből szükségessé találja, mindig a tulajdonost szoríthatja erre s ha a szerződés szerint minden védekezési költség a bériót terhel, a hatóság által reá rótt kötelezettséget a tulajdonos a bérióra haríthatja. Sz. F.

G. Sz. F. Verpeléta. A cselédtörvény 28. §-ának utolsó pontja úgy értelmezendő, hogy a kórházi betegápolás költségei tekintetében a cselédtartó gazda kötelezettségére nézve továbbra is az 187. évi III. t.-cz. lesz irányadó. Ezen t.-cz. 1. §-ának d) pontja értelmében a cseléd artó ga da cs.léd.éert 30 nap g köteles a betegápolási költségeket vis.lni. Ha a cseléd a kórházból meg.zökik, karhatalommal nem lehet őt -visszakényszeríteni, ha pedig kuruzsolta.ja magát, a kuruzslás költségei a ga dat nem terhel. Abban a tesin etben, hogy valaki magát gyógyította és hogy mily módon gyógyította, an.vazi kényszer alkalmazni nem lehet. Sz. F.

N. I. Kiskomárom. Ugyanezen kérdésére már egyszer válaszoltunk. Ha nem mond ak fel önek és mégis el akarják küld.ni szo.gálatából, követe.lheti, hogy az egész evre szóló fizetését adják ki. A kereset a jaráshi óság elé tartozik, de nem a tiszt ellen, hanem a földesur ellen indítandó. Elenszegülésre ne gondoljon, mert az semmit sem használ. Sz. F.

G. L. A kérdés nem elég érdekes arra, hogy a „Levélsekényben” tárgyaljuk. Különbséget kell tenni szerint, hogy a cselédnek tájarrandósa a szerződés szerint állandó mennyiségben van-e megá.pítva, avagy szükség szerinti mennyiségben. Az első esetben a megtakarított tüzelőt a gazda pénzért köteles megváltani, ha az elszállításha bele nem egyezik; az utóbbi esetben a földesg kárpótlás nélkül a gazdát illeti. Sz. F.

K. J. N. Egres. A védőoltások edd.gi sikertelenségét tekintve, nem lehetetlen, hogy ujabban más betegség pusztít a juhok között s ezért áramatos volna, elbullás seten, annak természetét pontosan (bakteriológiai vizsgálattal is) megállapíttatni.

Cz. F. A putvi tengeri vetőmag beszerzését illetőleg tessék közvetlenül az Orsz. növénytermelési kísérleti állomáshoz (M. Óvár) vagy pedig a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez (Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.) fordulni felvilágosításért.

Advertisement for Meinl Gyula Budapest, featuring a ship logo and text about coffee, tea, and chocolate.

A mi főkülönlegességeink:

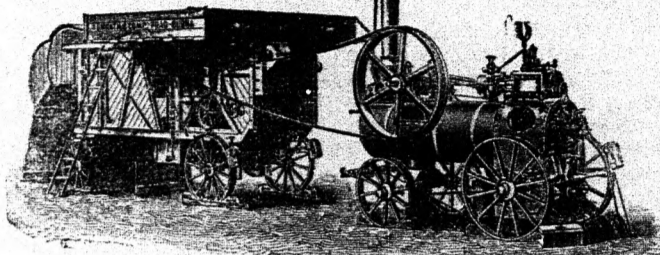
Cséplőgépek

kézi-, járgány- és göberőre

Lokomobilok

gazdasági és ipari célokra

Ros-
ták

Kerekeken
12 HP.-ig
Fekvők
200 HP.-ig

UMRATH és TSA Budapest, V. ker.,
Váci-körút 60. szám.

TAKARMÁNYRÉPAMAGOK
UJ IRÁNYELVEK SZERINT TENYÉSZTVE.
WOHANKA-FÉLE JAVÍTOTT

ÉCKENDORFI, MAMMUTH, OBERNDORFI
TENYÉSZTÉSE VEGYI FAJVÁLASZTÁS ALAPJÁN.
NAGY TÁPANYAG-TARTALOM és TÖMEGTERMELÉS
SZAVATOLÁS MELLETT

WOHANKA és TÁRSASÁG BUDAPEST,
V. VÁCI-KÖRÚT 76.
HELLER MÓR BUDAPEST.

Eladó tenyészbikák és kosok!

Tisztavérű, tuberkulinra nem reagált, elsőrendű minőségű simmenthali tenyészbikák és nagytestű rambouilletti 1—2 éves kosok a szabadkai földművesiskola gazdaságában eladók. Bővebb értesítést nyújt az iskola igazgatósága, Palics-fürdő. Posta, távirat, vasut helyben. 435

Eladó

egy az Első Magyar Gazdasági Répgyár Részv.-Társaság budapesti műhelyéből származó 6 lóerejű **gőzcséplő** (magánjáró) **oséplőszekrény**vel és **szalma-elevátorral**; a gép 2 1/2 éves, teljes jó karban van és bármikor megkintethető Temes megyében fekvő Pányova községében özv. Csernovits urónél. Beszerzési ár 17,500 korona, eladási ár 10,000 korona; értesítések kéretnek alulírott címzére: **Gyika Imre ügyvéd, Temesvár.** 431

Eredeti Kirsche-féle „IDEAL” takarmányrépamag

a Deutsche Landwirtschaftliche Gesellschaft által rendezett takarmányrépa-termesztési versenyen — „ezüst érem”-mel lett kitüntetve. Előnyei:

legnagyobb termés hozam,
legmagasabb tápérték-tartalom,
nagy tartósság, legkönnyebb kiszedés.

Vegyi vizsgálat cukor- és szárazanyag-tartalomra saját laboratóriumában
1905—14,000
1906—18,000 } elit **anyarépáról.**
1907—24,000

Vezérképviselet és főraktár Magyarország és társországi részére:
DUKES és HERZOG Galgóc és Budapest,
Váci-körút 74.
műtrágya-erőtakarmány és magvak irodája,
„Ideal” takarmányrépamag megrende kető még:
Mühle Vilmos, Temesvár. Kontsek Géza, Debreczen.

Az erdélyi római kath. Státus nagyalmási uradalmában

70 drb egyéves átvészelt mangalicza süldő eladó.
Ebből 28 db magnak való kocza és 42 darab herélt.

Értekezhetni az uradalom intézőségénél Nagyalmás, Kolozs vm. 472

RESCH sodronykerítésfonó ipar-telepe BACS, Bácska, készít sodronykerítéscsészéket minden méretben tartó sodronyokra tövisekkel felszerelve. **Sodronykerítésfonó gépeket** gazdaságok és iparosok részére. **Költségeit, fonatmintát és képes ábrákat ingyen küldök.** **Magról nevelt akasztók 2—10 cm erősségben és átlátszó, gieditschia élősvény-csemétek, valamint Ripária szőlővesszők nagyobb mennyiségben kaphatók.** 456

Fontos minden gazdaszra

tudni, mire használjuk a világ legjobb fertőtlenítő szerét a

Desoderol-Zetát.

Desoderol-Zeta azonnal és biztosan elpusztítja minden a **fákat és növényeket** bántalmazó **rovart, hernyót, levéltetűt** stb. szök **petéit.** Ki **istállóját** vagy **baromfióit** **Desoderol-Zetával** fertőtleníti, **megóvja állati állományát** mindennemű fertőző betegségtől (lépfene, sertésvész, száj- és körömfájás, rüh, cholera stb.) megóvja a **betegség tova terjedését,** a meglévő **betegséget** pedig **elfojtja.**

Állati sebek **Desoderol-Zetával** kezelve bámulatos gyorsan gyógyulnak. **A Desoderol-Zetával** befecskendezett állatra légy, szunyog stb. rá nem száll. Bővebb felvilágosítást nyújt a

DESODEROL-ZETA vegyiltermékek magyarországi gyári irodája Budapest, V., Akadémia-utca 15. szám. Telefon 35—75.

A Mezőgazdasági Ipar-Részvénytársaság kaposvári béruradalma eladásra bocsát 10 darab 1 1/2—2 éves

tenyészbikát,

tenyésztési célra kiválóan alkalmas, szép, kifejlett, tenyészképes apaállatokat, melyek telivér szimmentáli apától és bonyhádi anyától származnak.

Bővebb felvilágosítást készséggel nyújt a

béruradalom kaposvári igazgatósága.

480

Eladó peronoszpóra-mentes burgonya.

A mi osdi uradalom eladásra bocsátja az alantí, importált mag után termelt, kézzel válogatott burgonyafajtákat, métermázsánként 7 koronáért ab Zalabér állomás, vevő által frankó állítandó zsákokban, 1908 tavaszszal szállítva, 100 kilogrammos legkisebb menny. seghen. **Professor Märker**: fehér husu, magas keményítőtartalmu, bőtermő. **Wolmann**: vörös, nagy, keresett faj ipari czélokra. **Industrie**: sárga husu, ugy ékezési, mint ipari czélra nagyon alkalmas faj. **Up to date**: igen keresett fehér husu burgonya, nagy, bő termő, ékezési czélra a bécsi piacon nagyon keresett. **Cymbal**: korán érő, sárga husu, bőtermő ékezési faj. **Ascher**. **P. Krüger és Weisse-Königin**: mindhárom faj ugy ékezési, mint ipari czélra nagyon alkalmas. **Eigenheimer, Avenir**: Hollandi tenyésztések, korai, sárga husu; továbbá az ismert **Magyar-Kincs** fajtát, mely 1906-ban Agnellitől hozott eredeti mag termése, bő termő, magas keményítőtartalommal, ugyszintén **Agnelli Pannóniája**, sárga husu, korai. Előjegyzéseket a vételár 20%-ának bekioldése mellett elfogad: 213

Uradalmi intézőség Mikospusztá, per Zalabér.

Ripária

Portális

sima amerikai vessző nagyobb mennyiségben eladó

Sarlay Károlynál

Jászfalu, Komárom megyében, Perbáfo vasuti állomás mellett. 3721

BIRTOKBÉRLET.

Ifj. gróf Draskovich Iván bérbe adja baranya-sellyei hitbizományi uradalmához tartozó

endesi gazdaságát

mintegy 2219 kat. hold kiterjedésben, egy bérlet keretében, folyó évi áprilisi havi átvételtől tizenkét egymásután következő évre.

A birtok közelebbi leírását és bérleti feltételeket érdeklődőknek az urada mi számtartói hivatal rendelkezésére bocsátja.

511 **Uradalom Baranya-Sellye.**

235 mb. sz.

Árverési hirdetmény.

A szepesi róm. kath. püspökség tulajdonát képező Szepes megye Kubach (Hernádfalu) község határában a poprád-felkai vasuti állomás közelében fekvő Ugóczy majorsági mezőgazdasági birtok, mely áll:

1. Szántó föld	170 kh.	299	□-öl
2. Kert	—	853	"
3. Rét	145	1305	"
4. Legelő	7	899	"
5. Adómentes	15	1167	"
Összesen	339 kh.	1318	□-öl

amelynek becserltéke biróilag 209,061 koronában állapított meg, 209,061 kor. kikiáltási ár mellett 1908. évi május hó 25. napján délelőtt 10 órakor Szepesszombat községben az ottani kir. telekkönyvi hatóság hivatalos helyiségében nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek kormányhatósági jóváhagyástól föltételezetten kir. közjegyző közberjötté mellett eladatni fog.

Kikiáltási ár a becser, melyen alul a birtok nem adatik el. Árverezni szándékozók tartoznak az árverés megkezdése előtt bánatpénz gyanánt a kikiáltási árnak 10%-át vagyis 20.906 K 10 fillért az eladó püspökségnek az árveréshez kiküldött megbizottjánál készpénzben vagy óvadékképes érték-papirokban lefizetni, illetve letenni. Árverési és szerződési ftételek, valamint egyéb adatok a birtokra vonatkozólag az árverést megelőző napig Gorgey Jordán urad. jószágigazgatónál Lőcsén, és az árverés napján a helyszínen lesznek betekintheők.

Lőcse, 1908. évi márczius hó 26.

Dr. Ujfalussy Ödön
kir. közjegyző.

510

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladataul tözi ki a belterjesebb és az eddigimél hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.

Kidolgozza az okserű gazdasági berendezés alapjait szolgáló **üzemtervet**. Elvállalja a **gazdaságok állandó felügyeletét** és ezek **üzemének ellenőrzését**. Tanácsot ad a gazdasági számviteli **könyvek berendezésénél**, vezetésénél és azok lezárásánál. **Elvállalja a gazdaság számvitelének felülvizsgálását** vagy állandó **ellenőrzését**. Elvégzi a gazdaság számadatainak elkönyvelését, időszaki jelentések alapján. Évi zárlatokat és jövedelmezőségi számításokat elkészít. **Tanácsot ad birtokbérbeadásnál**, valamint **mezőgazdasági pénz- és hitelügyi kérdésekben**. Gazdasági ügyekben jogi tanácsot szolgál és **vitás ügyekben** a választott szakbírósi tisztelet elvállalja. Birtok és mindennemű mezőgazdasági **értékbecsléseket** végeztet. A bejelentett **eladó és bérbeadó birtokokat** törskönyvileg nyilvántartja.

Gazdatisztek és egyéb képzetebb gazd. személyzetet **ereszkék nyilvántart.**

Adóügyekben szakvéleményeket ad, az **adókönyvek alapján felülvizsgálja az adó helyes kivetését és tulfizetés esetén az összeg visszaterítését** kieszközli. **Adóelengedések ügyében** utbaigazítással szolgál.

Nyilvántartásra bejelentetett:

Eladó birtok:

- 543 m. hold** Zalában, vasutállomás a birtokon szeszgyárral, téglavetessel, cseméntrugyártással, iparvágány s mérleggel, urilakkal. Barmikor átvehető. Esetleg bérbeadó. Tulajdonos: Zathureszky, Túrje. 1598
- 197 m. hold** piliscsabai vonalon, fővárostól 39 km.-re, 4 község között, orvos, gyógytár Nyergesújfalú, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyésztéssel, 8 h. szőlővel, csürökkel magtárakkal, 2 nagy pincével, 5 szobás lakás ivóvez, zárt verandával. 458
- 200 m. hold** sík fekvésű I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő g. épületekkel. 3849
- 370 m. hold** Sáros m. gyében, melyből 310 hold erdő, urilakkal és 5 hold díszkerttel, köves út mentén. 3743
- 100 kat. hold** körülí I. o. bacskaí föld, 15 percznyire a vasutállomástól, jó utakkal, a Ferenczcsatornától 8 percznyire, urilak és gyümölcsösökkel. 3851
- 500 m. hold** Szatmár megyében, vasutállomástól 2 km.-re, kényelmes urilakkal. 4129
- 1016 kat. hold** Torontóiban a Tisza és vasut mentén, köves úttal, egészben avagy csakis egy körülbéli 500 holdas része, gazdasági épületekkel. 4130
- 608 kat. hold** Ermeleken, vasutól 7 kilométerre, épülő vasut helyben, 40 kat. hold dohányengedélyvel, kellő lak- és gazdasági épületekkel. 4261
- Temesvár határában**, a várostól 2 kilométernyire, 211 m. h. kiterjedésű birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, cselédházakkal, 150 darab marhára való istállóval, nagy kukorica-góréval, eladó. A birtok talaja a legjobb minőségű föld, az egész **peremeszma kasszusa kertjé**, ugy a legintenzívbb művelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A vételek megkönyvili a birtokon levő nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös törlesztés kölcsön. 4601
- 280 m. hold** Budapesttől fővonalon gyorsral 1/4 óra, vasutállomástól műuton 4 km.-re, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékkel, csinos kis parkban urilakkal, 60 m. h. erdőillelőséggel. 4756
- 400 m. hold** J.-N.-K.-Szolnok megyében, várostól 5 km. kellő gazdasági épületekkel és lakóházzal; 190 hold öszi vetéssel, 230 drb rambouillet és fésűs keresztésű törzshünyűjűl és 200 drb bárányral. Nagymennyiségű széna, takarmány és szalma. 4701
- 586 hold** Nógrád m.-ben, miből 400 h. szántó, 54 h. rét, 5 h. kert, 1 1/2 h. szőlő, 20 h. legelő, 90 h. erdő, a többi rész major, udvar és ut. Vasutállomástól 5 km.-re. Teljes felszereléssel 400.000 korona. Esetleg bérbe is kivethető. 5640
- 384 hold** szőlőnek való, egyenes felületű, vasut közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetveit, egészben vagy kisebb részletekben is eladó. 5477
- 1000 m. hold** Mont megyében, ebből kb. 800 m. hold szántó, 10 hold rét, 80 hold erdő és 100 hold legelő, 8 hold fiatal, nemes gyümölcsös. A birtok egy darabban fekszik, jó és elegendő épületek felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadó. 6320
- 3000 m. h.** Fejér megyében, kitűnő talaj elegendő szilárd anyagból épült gazd. épületekkel. 6
- 2498 hold**, 50 hold termőgyümölcsösökkel Erdélyben, saját kezelés alatt levő birtok, megfelelő számú kitűnő kőből épült épületekkel, 10 szobás kastélyval, szeszgyár és finomító, jó munkaszisztonvok. Ára felszerelés nélkül 560.000 K. Amortizációs teher 200.000 K. Esetleg bérbe adó. 602
- 290 hold** Szilágy megyében, vasutállomástól 7 km. Fele részben szántó, fele részben legelő és kaszáló. Dohánytermelési engedélyvel. Kereskedelmi növények termesztésére és tehénészetre alkalmas. Kedvező fizetési feltételek. 54
- 200 hold**, vasutállomástól 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban 1061
- 555 hold** Budapesttől 1 órára, 31 h. termő szőlővel, 6 h. gyümölcsösökkel. Parkban 5 szobás urilak. 40 h. dohányengedély. Jókárban levő kellő számú gazdasági épülettel. Ára teljes felszereléssel és vetéssel 305.000 K. 1135
- Emeletes kastély** 25 hold földdel a Balaton mellett szép park. Ára 75.000 K. 1198

Birtokvétele:

- 200 m. hold** birtok 30-40 km.-nyire a fővárostól. 455
- 400-800 m. holdas** jó minőségű birtok, jó út mentén, vasutól nem távol, családnek való tágas és egészséges lakással, árnyas kerttel. 7
- Kisebb birtok**, szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasutállomáshoz közel, lehetőleg fővonalon. 8
- 400-1000 h.** birtok, melynek nagy része vágható erdő. 2916
- 1000 holdig** cserébe fővárosi - azért, egy tulajdonon erdőből álló, MONT, NÓGRÁD, GÖMÖR, HES vagy BORSOD megyékben fekvő birtok 567
- 2-300 hold** birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasut közelében. 3950
- 200 holdas** birtok urilakkal, lehetőleg Kecskemét vidékén. 3982
- 10-15000 hold** erdőbirtok az ország északnyugati részén. 9
- 2000 hold** elsőrendű talajú birtok, cukorrépa vidéken, vasutállomás közelében, szép kastélyval és parkkal, Béctől legfeljebb 6 órányira. 5215
- 800-1200 m. hold birtok**, kellő gazdasági épületekkel felszerelve, megfelelő lakóházzal. 456
- 2000 hold** jó talajú birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasúthoz. 5216
- 250-300 m. hold** főváros vagy vidéki nagyobb városhoz közel épületekkel, jó lakóházzal, tehermentes vagy olcsó amortizációs kölcsönnel. 121/4
- 3-400 hold** egytagban legalább 5 szobás lakással, vasutól legfeljebb 1 1/2 órányira jó uton. Lehet az egész birtok erdő. 12
- 800-1000 holdig** jó földek és épületekkel, instrukcióval. A lakóház faluban vagy város közelében legyen. 79
- 500 hold** körülí, Dunántul, kisebb szőlővel, jó lakóházzal és gazdasági épületekkel, vasutól legfeljebb 10 km.-re. 212

Bérbeadó birtok:

480 m. hold Abauj megyében 7 km. a vasutól, országot mellett, 7 szobás udvarházzal, kellő gazdasági épületekkel. 5003

Birtokbérlet kerestetik:

180-200 m. h., amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzemel. 2530

800-1800 h. Erdélyben vasúthoz közel, jó urilakkal és gazdasági épületekkel. 406

Ezekon kívül nyilvántartjuk a **visszavándorlók** leteleptetésére alkalmas birtokokat és **bérlőszövetkezetek** alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdászövetségnel. Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket **AZ OMGE. ÜZEMOSZTALYA.**

„MILLENIUM“

fűkaszáló, marokrakó-és kévekötő-aratógépek
1908. évi szerkezet.

■■■■■■■
Csekély
vonóerő

■■■■■■■
Nagy
munka-
képesség

■■■■■■■
Tartós
gépek

■■■■■■■
Olcsó árak

■■■■■■■ „MILLENIUM“ kévekötő aratógép. ■■■■■■■

MANILA KÉVEKÖTŐZSINEG OLCSÓ ÁRON

„WESTERN“ 35 korona.
amerikai önműködő köszörülőgép

Gőzlokomobilok, Gőzcséplőgépek, Utimozdonyok, Benzin-
motorok, Szalmakazalozók, ELEKTROLOKOMOBILOK,
„LOSONCZI DRILL“ vetőgépek, RESICZAI ekék stb. stb.

Magyar kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége
Budapest, V., Váci-körút 32. sz.

Törlesztési kölcsönök földbirtokokra 100,000 koronától feljebb, tal a helyszínen megállapított **valóságos érték** 2/3-ig eszközöl a legkedvezőbb feltételek mellett az e téren a legjobb eredményeket elért alantí cég. Elsőrendű ajánlatok ismert nagybirtokosoktól. Minden kérdésköndésre megbízható felvilágosítás díjmentesen nyújtatik. Előleges megbeszélés végett a cég egyik beltagja kívánatra saját költségekön utazik a kölcsönt felvenni óhajtó birtokos urakhoz. Szükséges okmányok: telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv. Cím:

FRANKL ADOLF banküzlete Budapest, Eötvös-utca 19. szám. (Eötvös-udvar) saját ház. Telefon 25-40.

HIRDETMÉNY.

Eladásra kerül nagy mennyiségben első osztályu **sima és gyökeres Riparia Portalis, Vitis Solonis és Rupestris Monticola alanyvessző**. Továbbá ily alanyokon készült első osztályu **gyökeres fásoltvány** a legkitünőbb csemé- és borfajokban; ugyszintén **sima és gyökeres hazai szőlővessző**. Fajtisztaságért kezességet vállalunk.

Badacsony - szentgyörgyhegyi szőlőültvénytelep, Tapolca, Zala megye. 226

Eladó: 30 darab, saját nevelésű, elsőrendű magyar fajta

1½ éves ökörborju.

Átlagár 175 korona darabonként. **KLEIN JAKAB** földbirtokosnál, SZINYE, u. p. Alparét, vasútállomás Ds. Erdély. 499

Gazdasági könyvviteli
nyomtatványokat
levélpapírokat
borítékokat és egyéb

nyomdai munkákat

jutányosan és csinos
kivitelben készít

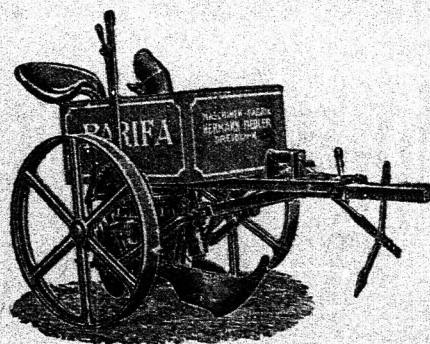
„PÁTRIA”
IROD. VÁLLALAT
ÉS NYOMDAI R.-T.

BUDAPEST
IX., ÜLLŐI-UT 25. SZ.

Költségvetéssel kész-
séggel szolgálunk. "

Kitünő burgonyatermést

ér el, ha burgonyáit a mi híres s minden burgonya-
termesztő gazdának legmelegebben ajánlható

„PARIFA”

burgonyaültető és takaró-
géppünkkel ülteti.

Elsőrendű bizonyítványok.
Kérjen árjegyzéket ingyen és
bérmentve. 464

Deutsche Metall-Fräs- und
Stanzwerke Maschinenfabrik,
HERMANN FIEDLER, G. m. b. H.
Dresden-N.

Eladó birtok.

Karácshalva község határában (Ugoosa m., posta és vasuti állomás Tiszaujlak) a vasuti állomástól 10 percznyire, a kertek alatt elterülő, egytagban fekvő 257 hold jó minőségű szántóföld, a község közepén 3—4 holdas belsőség, gazdasági épületekkel és üzemben levő szárazmalommal, 50 hold őszi buza, 80 hold zab, 15 hold árpa stb. vetésekkel eladó. A birtokon jelzálog-teher s általában elfogadható feltételek. — Értekezhetni lehet a tulajdonosnál: **Bartók Mihály, Tiszaujlak község jegyzőjénél.** 516

KALISÓK

nevezetesen kainit, kalitragyázó, szén-
savas mész stb. szállítására ajánlközik:

F. GROBE & Co., BERLIN W. 9. Abteilung Kalisalze
und Düngemittel. 476

KÉPVISELŐ:
REICH ADOLF, BUDAPEST, VI., Csengeri-utca 78. szám.

Tömeges ártés következtében élösövény csemétéimből ajánlok

„Gleditschia” „Maclura”

ezre 5 korona :: ezre 16 korona ::

Elsőrendű minőség! 50,000 vételnél 10% engedménnyel.
Cím: **Novothny Miklós** faiskolatulajdonos Rákóczifalván,
(Szolnok mellett). 462

Tenyészbikák eladása.

Az egeri főkáptalannak **ároktői gazdaságában** (vasut- és sürgöny-állomás: Mezőcsáth; posta: Ároktő) **15 darab tiszta magyar faj 2 éves tenyész-
bikája van eladó.**

A venni szándékozók értekezhetnek az **ároktői gazdaság intézö tisztjével** „ároktön, avagy Egerben alantírott kormányzósággal.

Eger, 1908 márczius hó 21.

Az egeri főkáptalan uradalmi
kormányzósága.

Eladó birtokok Bereg megyében.

1. Zápszony község határában 90 magyar hold elsörendű szántóföld, 3 nagyobb belsőséggel, közvetlen a beregszászi állomás mellett, Zápszony község kertjei alatt, Beregszásztól első állomás, akár telekparcellákra, akár tejjgazdaságra kiválóan alkalmas.

2. Nagymuzsaly község határában, a Vécske-folyó partján, 50 magyar hold elsörendű szántóföld, Beregszásztól 3 km. távolságra, köves ut mentén, tejjgazdaságnak kiválóan alkalmas.

3. Máruk határában, a köves ut mentén, 85 magyar hold elsörendű szántóföld, 3 belsőséggel, Beregszásztól 1 1/2 óra járásnyira. Ezen 3 birtok akár együttesen, akár egyenként kedvező fizetési feltételek mellett aránylag csekély befektetéssel megvehető.

Értekezni lehet a tulajdonossal, **RÓTH ÁRMINNAL**, Beregszász.

500

Szőlőültvények dus gyökerű erős példányok, hiányok pótlására vagy új ültetésekhez. Készlet még 80,000 db. **Borfa** Erdi, Olasz Rizling, piros Bakar, Kövidinka, Nemes Kadarka, Oportó, Mézesfehér és bőtermő borfajok vegyesen **Csemegefajok** Passatutti, Ezeréves, Pirosgyöngy, Fehérgyöngy, Muscat Ottonel, Génuai zamatos és csemegekülönlegességek vegyesen.

Arjegyzékek ingyen küldetnek.

Gleditschia Koronátóvis, Krisztustóvis vagy Tüskéslepényfa. Élősövénynek legáthatatlanabb óriástóvisü, rajta sem ember, sem állat, még apró malacok sem hatolhatnak át. Ezer csemete elég 50 méter

hosszu kerítés örökítéséhez. Kétéves erős csemete ára ezrenként 12 korona. Különösen válogatott földfeletti része méternél magasabb, nagy kifejtett tövisü ezre 18 korona. Minden rendeléshez rajzokkal ellátott, nyomtatott ültetési és kezelési utasítás mellékeltek ingyen. Magva 5 kg. 6 kor., 10 kg. 10 korona.

Delaware borból egy üveg kostoló csomagolva egy korona. Czim:

Nagy Gábor Nagykágya, u. posta Kóly.

482

Földhaszonbéri hirdetés.

Az egri főkáptalan kegyurasága alatt álló egervári javadalmas prépostságnak Borsod vármegyében, Novaj község határában fekvő földbirtoka, 1909. évi január 1-től számított tíz egymásutáni évre, írásba foglalt zárt ajánlat melletti versenytárgyaláson ismét haszonbérbe adatik.

Nevezett földbirtok, katasztrális holdakat számítva, 1331.741 holdat tesz ki, melyek művelési ágak szerint a következőleg oszlanak meg: Szántóföld 841.1400. Kert 0.1076. Rét 47.910. Legelő 422.636. Földadó alá nem eső terület 18.1519 hold.

A bérbirtok egyrészt Egertől 1 óra, másrészt pedig Mezőkövesdtől 3/4 óra távolban fekszik s úgy megfelelő tisztulakkal, valamint gazdasági épületekkel is el van látva, melyek kevés kivétellel a prépostság tulajdonát képezik és e mellett a birtok, a nevezett városokhoz közelségénél fogva, igen alkalmas tejjgazdaság berendezésére, mely a gazdaságban jelenleg is folyamatban van.

Bérleni szándékozók felhivatnak, hogy zárt ajánlatukat, melyben a megajánlott bérösszeg számmal és betűvel is kiírandó s nemkülönb az is kijelentendő, hogy az ajánlatot beadó, az óvadéki összeget a szerződés aláírásakor akár készpénzben, akár pedig óvadékképes papirokban kész letenni, **folyo évi április 9-ig** Egerbe, Busa Ádám főkáptalani középonti tisztartó címére küldjék be, kinél a bérletre vonatkozó egyéb felvilágosítások is megadatnak.

Kelt Egerben, 1908. évi márczius 21.

Az egri főkáptalan középonti tisztartósága.

486

Mindennemű

OLAJPOGÁCSÁK

valamint rőpaszelet, korpa s egyéb erőtáknarmányok legolcsóbb árakon kaphatók

Mezőgazdasági Áruhitelbanknál
Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.

1500 mm. „Märker hagyma“ magburgonya,

melyből magyar holdanként 103 q termett 22-7 átlag keményítőtartalommal a 5 kor. métermázsankénti egységárban, válogatott minőségben ab vágújhelyi állomás eladó. A burgonya a magyarvári magvizsgáló állomás bizonylata szerint peronoszpóra és filloxeramentes. **Csejthei és császtkóci gazdaság, Csejthe.**

477

19288. számhoz.

Birtokbérbeadási hirdetmény.

Melyszerint ezennel közhírré tétetik, hogy a Tolna vármegyében, Németkeér község határában, egymáshoz közel, egy 97.96/1600 holdas és egy 456.1151/1600 holdas tágban fekvő, a kellő gazdasági épületekkel részben már felszerelt, részben az uradalom által még pótlólag felszerelendő egyetem alapítványi „Nagy- és Kis-magyaralós“ nevezetű földbirtok, mely művelési ágazatok szerinti felosztásában:

Belsőségben	6.59/1600 holdat,
Kertben	0.1149/1600 „
Szántóföldekben	508.516/1600 „
Kaszáló- és legelőkben	32.396/1600 „
Erdőben	2.1462/1600 „
Adómentesekben	3.865/1600 „

Összesen tehát: --- 553.1247/1600 hold

földterület foglal magában.

1908. évi október hó 1-től kezdve, 1920. évi szeptember hó 30-ig terjedő 12 évi időtartamra írásbeli zárt ajánlati nyilvános versenytárgyalás útján haszonbérbe fog adatni.

Az írásbeli zárt ajánlatok, melyek egy koronás bélyeggel, nemkülönbén bármely kir. adóhivatalnál, vagy a kir. közalapítványi központi pénztárnál (Budapest, vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium) készpénzben, avagy magyar állampapirokban letendő 3000 korona bánatpénzről, az illető pénztár által kiállított hivatalos nyugtákkal ellátandók és melyekben a „Haszonbérleti és versenytárgyalási feltételek“ ismerete és elfogadása kifejezetten kijelentendő s melyek borítékain feltűnő módon jelzendő, hogy a „Németkeéri egyetem alapítványi birtok bérletére“ tétetnek, folyó 1908. évi április hó 22-én délelőtti 11 órájáig a vallás- és közoktatásügyi miniszterium segédhivatali főigazgató-helyettesénél (V. kerület, Hold-utca 16. szám, földszint) annyiival is inkább pontosan nyújtandók be, mivel később benyújtandó vagy beérkezendő, nemkülönbén a feltételektől eltérő és a bánatpénz letételét igazoló hivatalos nyugta csatolása nélkül beadott ajánlatok nem fognak figyelembevételni.

A „Haszonbérleti és versenytárgyalási feltételek“ időközben, vasárnapok kivételével, a hivatalos délelőtti órák alatt Budapesten, a vallás- és közoktatásügyi miniszterium segédhivatali helyettes igazgatójánál vagy Szekszárdon, az ottani kir. közalapítványi felügyelő-ségnél tekinthetők be, de utóbbi hivataltól 5 korona költségösszeg beküldése ellenében meg is szerezhetők.

A beérkezett írásbeli zárt ajánlatok a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium IX-ik ügyosztályában (Budapest, V. ker., Vadász-utca 33. sz. III. emelet) 1908. évi április hó 22-én déli 12 órakor nyilvánosan fognak felbontatni, mely ténykedésnél az ajánlattevők személyesen jelen is lehetnek.

Budapest, 1908 márczius hó 9-én.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől.

484

Szálás takarmánynövények termesztése. 94 ábrával. Írták: Szilassy Zoltán és Grábner Emil. Vásonkötésben. 10-30 K előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a "Patria" r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Réppamag

Hámzott oberndorfi
75 kg. 70 kor. (ebből 75 kg. annyi, mint rendeshől 100 kg.)
Duppai zab csávazva
100 kg. 22 kor.
Tavaszbuzza 100 kg. 30 korona.
Prairie Királynétengeri, bőtermő, 100 kg. 16 K.
Putyi tengeri, piros, korai 100 kg. 18 kor.
Székely tengeri, sárga, legkorábbi 100kg. 20 K.
Magyar Kincs burgonya 100 kg. 7 kor.
Magyar Kincs burgonya 1000 kg. 60 kor.
Magyar Kincs burgonya 5000 kg. 250 kor.
Magyar Kincs burgonya 10,000 kg. 450 kor.
Amerikai dió, szil, körissorfák 100 db 70 kor.
Pekingi kacsofajás tucztaja 8 kor.
Olaszemdeni libatojás tucztaja 24 kor.
Bronzpolykatojás tucztaja 12 kor.
Fehér és fekete Orpingtontojás tuczt. 12 kor.
Magyar üszök 1-2 évesek élő kg.-kint 80 fill.
Magyar üszök 2-4 évesek élő kg.-kint 70 fill.
Magyar igasökrök dbja 5 1/2 mm. 500 kor.
Magyar bikák darabja 600-1600 kor.
Lámpanélküli melegvizfűtésű keltetőgép 130 tyuktojásra 120 kor.

Gróf Teleki Arvéd
uradalmában, posta, távirtda, vasut

KONCZA.

Mezőgazdasági kereskedelemtan.
Írta: KROLOPP HUGO.
Ezen, mezőgazdasági szakirodalmunkban hiányt pótló mű hivatva van arra, hogy, a gyakorlati gazdát a gazdasági termények és termékek beszerzési és értékesítési módjaival megismertesse.
Boltí ára 10.- kor.
Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

GAZDÁK FIGYELMÉBE!

A szőlőbetegségek: **peronoszpóra, lisztharmat, rákfenésedés, sárgaság, szürke és fekete rothadás** leküzdésére, valamint a károsító állati élősködők: a **szőlőmolyok, szőlőgöncz, kendermagbogár, levéltetvek, bolhák, pajzok** és **hernyök** kártételeinek megakadályozására a legmelegebben ajánlhatók a

SCHLOESING THEOFIL,

Franciaország hírneves és tudós gazdasági vegyész utasításai szerint a marseillei Schloesing gyárakban előállított, az egész világon elterjedt és használt kiváló hatású és egyedül álló védekező szerek, u. m.:
Schloesing bordói pora, Pyralionja, Lecapott kénpora és annak elegyei.
Figyelem! A burgonya gyűrűsbetegsége elleni védekezésére, talajfertőtlenítésre, hernyók és más gazdasági növényeket pusztító élősködők irtására a legerősebb és legerősebb szer: **Schloesing lecapottnikotin kénpora.**

Vezérképviselet a magyar hirdalom területére:
Frankl Adolf
bankháza Budapest, VI., Eötvös-u. 19.
: (Saját ház). :
Telefon: 25-40.

Árjajánlattal és kimerítő felvilágosítással készséggel szolgálunk. **Árjegyzék és prospektus ingyen és bérmentve!** 437

Javaslatok az alföldi gazdálkodás javítására.
Írta Forster Géza. Ára bérmentes küldéssel 2-10 K. Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Szepesség!
Kárpáti fenyőborovicska, valódi, legfinomabb, régi, gyógyerejű, különlegesség, egyike a legegészségesebb italoknak, kitűnő szer gyomorháj ellen, hathatós étvágyerősítő és gyomorerosztó, a vesék működésére szerfelett kedvező hatású. Nemcsak Magyarországon és más európai államokban, hanem Amerikában is a legjobb hírnévnek örvend. Fostakorsója bérmentve, utánvét mellett 9 kor. 50 fillér. **Ganovszky Gusztáv** fenyőborovicska-gőzfőzetársaság, Szepesszombat. (Szepes m.) 166

Allatgyógyászat. Kézikönyv a károsító állatok külső és belső betegségeinek felismeréséről és gyógyításáról. 100 recepttel és 100 ábrával. Írta: Monostori Károly. 4-30 K előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a "Patria" r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Stádel-Torkos földmérő-taliga
kapható
Stádel gépgyárban, Győrött.

Új cselédtörvény. A gazda cseléd közötti jogviszony szabályozásáról szóló törvény. Jegyzetkkel és magyarázatokkal ellátta úr. Vantós Gyula. 2-20 K előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a "Patria" r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Tejgazdaság. Kézikönyv gyász és tejszövetkezetek részére. Írták: Sierbán János és dr. Kocirer István. Vásonkötésben K 5.20 előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a "Patria" r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Dusan jövedelmező birtok!
Nevezetes város közelében, község és vasút mellett, népes vidéken fekvő 650 holdból álló elsőrendű talaj

birtok

210,000 forintért eladó. A birtokon 40 holdból álló gyönyörű nemes, bőtermő szőlőtelep van, melynek átlagos évi tiszta jövedelme 10,000 forint. Borház, pince. Gyönyörű modern kastély, szilárd gazdasági épületek, vízvezeték minden egyes épületben. A birtokon állandóan maradhat 100 000 forint olcsó törlesztés kölcsön, a fennmaradó vételár sem kell egyszerre lefizetni, részletfizetések is engedélyeztetnek. Csak közvetlen komoly vévőknek ad bővebb felvilágosítást

VELENCZEI ZSIGMOND,
Budapest, VII., Izabella-u. 8.
Válaszbélyeg. 514

A ló és fenyésztése. 600 14 műmelléklettel. 3-ik kiadás. Írták Kovácsy Béla és Monostori Károly. Ára füze 12 kor., tartós díszkötésben 15 kor. Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

BIRTOK.

Temes dombos részében nemesi birtok, 1237 kat. hold, melyből 1000 hold szántó, gazdasági év leteltével eladó vagy bérbeadó. Teljes berendezés, dohányengedély, jó épületek, 2 uri lakóház.

Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos: **Bignió Gyula, Sušák** (Fiume mellett), **Villa Ruzič No. 1.** 513

NÁDGYÉKÉNYEKET

elpusztíthatatlan, kettős, legerősebb kézi fonatuk 300 cm. hosszú, 180 cm. széles, szegve, négy foggantyúval, Balatonkeresztúrról szállítva darabonként 2.50 K. Rendelhető:

NAGEL ADOLF
zsák- és ponyvagyárában
Bpest, V., Arany-János-u. 10.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete
BUDAPEST (Központi vásárcsarnok)
Igazgatóság és központi iroda:
Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.
Nagy köpinczei: BUDAFOKON.

Eladó vetőmagzab.

A mikosdi uradalom eladásra bocsátja az alatti eredeti utántermésű vetőmagzabokat, métermásánként 21 koronával ab Zalabér állomás, vevő által franco állítandó zsákokban, 1908 tavaszszal szállítja. **Duppai, Milton, Ligovó, Leutowitz.** Előjegyzéseket a vételár 20%-ának be- küldése mellett elfogad: **Urada- lmi Intézet, Mikosd- pusztá, per Zalabér.** 307

Vétel

Burgonyát veszek és eladok minden fajban, vető, étkezési és gyári burgonyát, a vevő vagy eladó állomásától. Kérdezőkérdeések vagy ajánlatok kértnek Pollák L. burgonya exporteur, Bonyhád. 307

Bérlet

Bérletet keresek 200-250 ma- gyarholdas szántóföld- del, város vagy fővonal mellett, azonnali vagy későbbi átvételre. Czim a kiadóhivatalban. 3701

Bérlet. 1480 hektoliteres szesz- gyár és finomítóval fel- szerelt mintegy 3000 holdnyi gaz- daság bérbeadó. Közvetítő nem díjaztatnak. Gróf Andrássy Sándor központi hivatala, Budapest, Hegedűs Sándor-utca 18. 3735

Birtokbérlet. 400-500 1200 ős hold kiterjedésű birtokot jó minőségű talajjal és lehetőleg dohányszerme- lési engedéllyel 12-18 évre azonnali, esetleg 6szí átvételre bérbe keresek. Czim a kiadó- hivatalban. 3747

Nagyobb uradalmi bérletet

keresek lehetőleg Nyitra, Pozsony megyékben, esetleg máshol vasut- állomás és országot közelében, lehetőleg szeszgyárral. 369
Czim a kiadóhivatalban.

Étkezési burgonya- mageladás.

Paulsen Juli 1000 kg. 60 K, 10,000 kg. 500 K, King Eduard 1000 kg. 70 K, 10,000 kg. 600 K, Topor 1000 kg. 80, 10,000 500 K, Kifli 1000 kg. 60 K, 10,000 kg. 500 K, Ambudanze 1000 kg. 100 korona, Centenary 1000 kg. 100 korona, Solanum Comersony Violet 100 kg. 80 korona, Eldorado Findley 80 korona, Topinamburgonya 1000 kgr. 60 korona, 10,000 kgr. 500 korona.

Zeman János bérlő Nádszeg, Pozsony m. 507

A legjobb KAPTÁRAK

Meister Testvérek
kaptárgyárában
Budapest, VII., Dongó-u. 3-5.
Árjegyzéket kívánatra mindenkor küld és minden szükséges felvilágosítás- sal szívesen szolgál a
MEISTER TESTVÉREK faúrügyára. 491

CSODÁS!

A **Bonodor folyadék** a legbiztosabb árnyékszék szagát hosszabb időre rögtön eltávolítja. **Elegy- sulyu 5 kg. csomag bérmentve 7-50 K.** (Elegendő 1 évre.) **1 kg. próbacsomag 2-50 K. csomagolással, szállítás nélkül.** A Bonodor por **vizeldék azonnali szag- talanítására kitűnő szer.** 5 kilós posta- csomag **bérmentve 7 K.,** 1 kilós próbacsomag **2 K.** csomagolással, szállítás nélkül. Szétküldés készpénzért vagy utánvételt. Számos elismerőlevél.
Vezérképviselet:
FODOR FERENCZ
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40/H.

Árak: e- szertára- zatoktól- für Tier-
Egyedül- Főraktár-
vörstár-
ÜSZÖ-
1-2-3-
vábbá hi-
való tar-
szintén k-
teh-
a legúj-
egyezős-
mennyis-
lalkozni-
Siptze-
k-
FARA-
szar-
és se-
BUDA-
Rákóc-
Tel-
E-
gazd-
bizásat-
falni-
dek-
juhok-
ad-
közve-
Siker-
Djtal-
Igen szép-
tarka su-
1-
növe-
és üs-
ugyszint-
k-
járm-
legjutt-
aj-
Klein-
CZE-
Megrend-
szerint k-

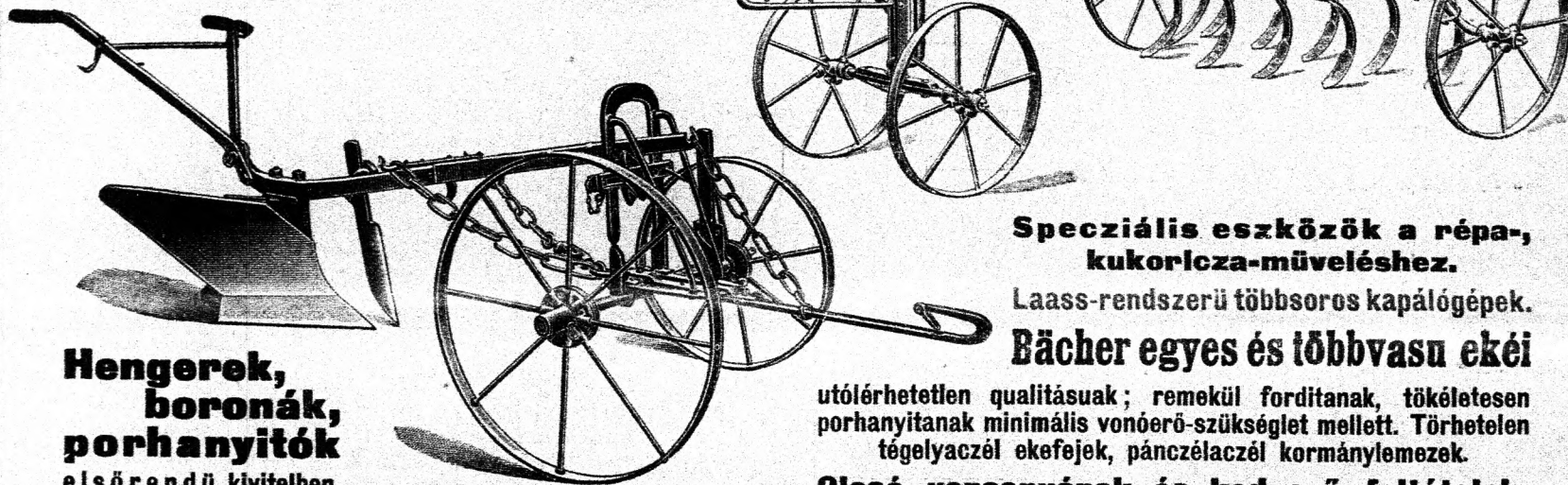

A tavaszi talajelőkészítés legczélszerűbb eszköze a **RUGALMAS FOGU KULTIVÁTOR**

mélyjáratszabályozó - emeltyűvel.

Több ezer darab legnagyobb megelégedésre használatban.

Modern talaj- és rétművelő eszközök.

**Hengerek,
boronák,
porhanyítók**
elsőrendű kivitelben.

Speciális eszközök a répa-
kukorica-műveléshez.

Laass-rendszerű többsoros kapálógépek.

Bächer egyes és többvasú ekéi

utólérhetetlen minőségűek; remekül fordítanak, tökéletesen porhanyítanak minimális vonóerő-szükséglet mellett. Törhetetlen téglacél ekefejek, pánczélcél kormánylemezek.

Olcsó versenyárak és kedvező feltételek.

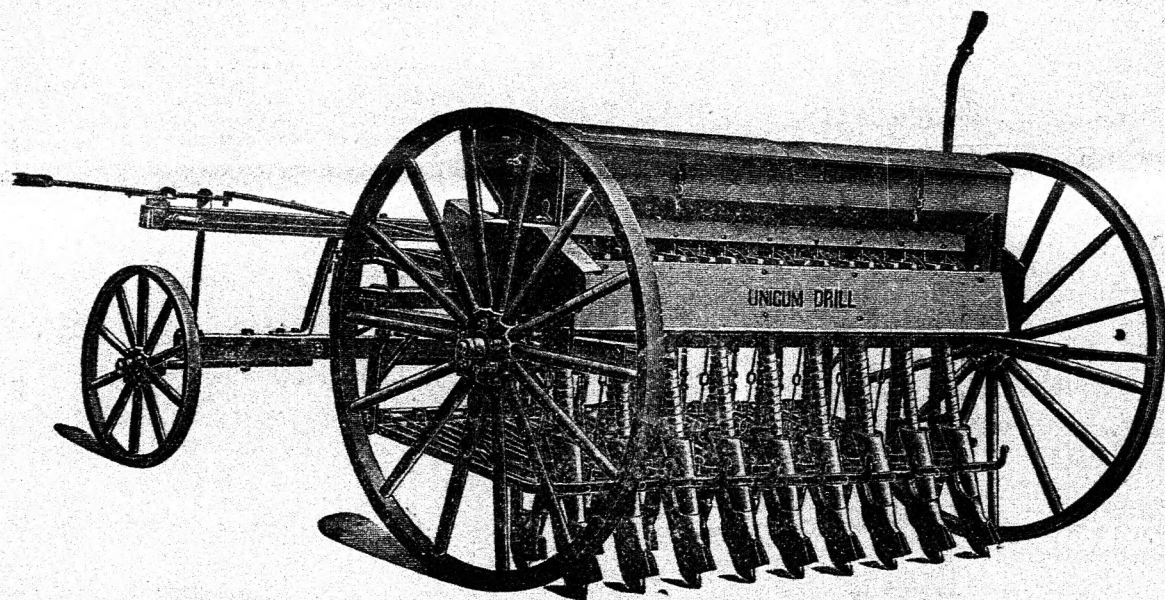
BACHER RUDOLF speciális eke- és talajművelő-eszközök gyára.
Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND.**

Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

Az „eredeti Melichar“-gyártmányú **„UNICUM DRILL“** páros sorszámú **„UNICUM DRILL“** a jelenkor legtokéletesebb sorvetőgépe.

Utólérhetetlenül precíz vetés, hegynek-völgynek teljesen egyforma, ideálisan tökéletes magelosztás, végtelen könnyű és biztos kormányzás feltűnően csekély vonóerőszükséglet, szilárd kivitel, elsőrendű anyag, bámulatosan egyszerű szerkezet

Ujabb speciálisítások:
Mütrágyaszórógépek és mütrágyaszóróval kombinált sorvetőgépek.
Különleges repavetőgépek és amerikai rendszerű kukoricafészekbevetők (a Hermann-féle művelésmóddhoz).
Chiliszőrők a cukorrépa fejtrágyázásához.

MELICHAR FERENCZ sorvető- és mütrágyaszóró-gépek gyára.
Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND.**

Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

Hirdet...
Bet...
Földbirt...
Dijment...
A Magyar...
IX. Ull...
birtoka...
figyelme...
állást k...
helyben g...
bőzöb...
gyezve...
Az állás...
díjment...
esetén a...
szélség...
lára me...
tet ajak...
az illet...
solat...
sükre v...
megköt...
Tiszte...
birtoka...
ka, hog...
sok bet...
lott...
kőze...
igénybe...
kedj...
A. H. Sz...
Ország...
Betöl...
Gazdát...
gazdasá...
nyekkel...
laszt...
zendők...
kés-Gyula...
Gazdasá...
gyorsíró...
német...
ban bir...
könyve...
tas, az...
lúton...
480 kor...
Germán...
Nagyzs...
Gazdasá...
gazd. kö...
nagyobb...
minőség...
Fizetés...
mosdon...
dalom...
szintén...
44 kor...
szal. F...
Ócsa...
hivatá...
megye...
Számítá...
tatik. F...
honpö...
német...
számad...
tetnek...
bilan...
ben r...
képzés...
móvány...
genia...
dalom...
gábor...
Iszán...
föld...
sági...
nóten...
3-4...
fiatal...
1-ére...
évi 600...
kivül...
Bis...
melyek...
adják...
kurit...
Sajóh...
Kulcsár...
az...
tik...
megb...
tárke...
teljes...
rásb...
urak...
K, lak...
latok...
U. As...
dők...
Feles...
óvadé...
ügyel...
15 h...
gyüm...
azonn...
Elem...
Szatm...
Gépez...
évi g...
zók...
máso...
Arthur...

Hirdetési ár 25 szög 1 korona, ezen felül minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásunként. A legkisebb hirdetési díj 1 korona.

KIS HIRDETÉSEK

Hirdetési ár 25 szög 1 korona, ezen felül minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásunként. A legkisebb hirdetési díj 1 korona.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csak a munkaadó birtokos vagy bérlet címének kitételével közöljük. Kis hirdetések előre fizetendők.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Földbirtokosok figyelmébe!

Díjmentes állásközvetítés!

A Magyar Gazdatisztok Egyesülete Budapest, IX., (Üllői út 25.) felhívja a birtokosok és bérlet urak figyelmét

állást közvetítő osztályára, helyben gazdatisztok a legkülönbözőbb állásokra elő vannak jegyezve.

Az állásközvetítés teljesen díjmentes. Megkeresés esetén az egyeztetést ügyvezetője az illető állás megjelölésével ajánlja a tulajdonosnak az illető bizonyítványát és az eddigi működésére vonatkozó adatokat megküldi.

Tisztelettel felkérjük a birtokosok és bérlet urakat, hogy gazdatisztok állásbetöltésére esetén a következő osztályt igénybe vonni sziveskedjenek.

A Magyar Gazdatisztok és Erdőgazdatisztok Országos Egyesülete elnöke.

Betöltendő állás

Gazdái, értelmes, idős, csekély gazdaság önálló vezetésére. Igényekkel ellátott ajánlatok - választás csak kiválasztott kap - intézők Niederhauser Gyula, Békés-Gyula. 3713

Gazdasági irnok, kinek szép írása van, lehetőleg gyorsíró, ki magyar, lehetőleg német nyelvet is szóban és írásban bírja, kettős, nem komplikált könyvelésben és levelezésben járatos, azonnali felvételt. Teljes ellátással kivül évi kétszázötven 430 kor. Báró Szatmáry György Germánia gárd. intézője, u. p. Nagyszőlős, Temes megye. 3714

Gazdasági tanítványt végzett fiatalembert, kinek gazd. könyvviteli praxisa is van, nagyobb uradalom iródjába irnok minőségben azonnali felvételt. Fizetés havonta 54 kor., teljes ellátással kivül. Ugyanezen uradalom keres két gazdasági irnok szintén azonnali belépésre, havonta 44 kor. fizetés és teljes ellátással. Folyamodványok herceg Odescalchi Jenő Zórád központi hivatalához, Nagyszőlős, Szabolcs megye küldendők. 3708

Számtartói állás megüresedett, erre pályázatot nyitottuk. Folyamodhatnak magyar honpolgárok, kik a magyar és német nyelvet tökéletesen bírják, számadások német nyelven vezetnek, bilanczkezelésük előnyben részesülnek, kik gazdasági képzéssel is bírnak. Folyamodványok a Harcourt Iphigénia gazdasági tanítványok adományozásának érdekében. 3710

Ispán, földművelés- és tejjelgazdálkodási szakiskolát végzett, nőlen, 3-4 évi gyakorlattal bír fiatalember azonnali, esetleg ápr. 1-ére felvételt. Teljes ellátás és évi 600 kor. fizetés (másokban kivül). Bizonyítványok, melyek vissza nem küldetnek, adják be Flepman Emil címre, kurtyányi bérgazdaság, u. p. Sajóháza. 3711

Kulcsár azonnali belépésre kerestetik. Megkívánják hátrahagyott szorgalmat, teljes megbízhatóságot, a magtár-, rakárkezelésben, hízalásban való teljes jártasságot és az ezekről járó rászélt teendő végzése. Nagy urak ne pályázzanak. Fizetés 100 K, lakás, fűtés és világítás. Ajánlatok U. Aszód címére küldendők. 3736

Feltes kertész keresek, idősebb óvadékkal, ki egyuttal udvarfelügyelő, 15 hold szántóföld, 5 hold gyümölcsös és díszkert kezelésére, azonnali belépést. Öv. Kende Elemérné földbirtokosné Nagy-Ar, Szatmár megye. 3679

Gépész-kovácsot és tehénész-évi gyakorlattal keresek. Pályázók küldjék ajánlatukat, okmány-másolatokkal együtt, Schvarcz Arthur Dómsód pályaudvar címre. 3738

Segédtszti állás lesz üresedésbe a tolnai uradalom kalmádjai kerületében

f. év május 1-ére. Pályázhatnak gazd. tanítványt végzett, belterjesebb gazdaságban nagyobb gyakorlatot szerzett és az iródi munkához is értő nőien emberek. Folyamodványokat bizonyítvány másolatokkal, melyek vissza nem küldetnek, a tolnai uradalmi központhoz Tolna, sziveskedjenek küldeni. 3712

Gazdatiszt felvételt. 28-30 éves, egészséges, csinos, magyaros modorú, kiváló gyakorlattal és fáradtság nem ismerő egyén pályázzon ez állásra, mely beválás esetén birtokos jövöl nyújt. Cím: Fürst Lajos gazdatiszt, posta és személyvonat állomás Szurdokpüspöki, Heves megye. 3737

Állást keresők

Önálló intézői állást keres egy 30 éves, kath. vallású, 38 éves, magyar-óvári gazdasági akadémiát végzett, önálló állásban lévő gazdatiszt, aki helyi, változott családi körülményei folytán, változtatni kénytelen. Állást folyó évi július elszejre foglalhatja el. Szives megkeresések L. O. jellege alatt a kiadóhivatalba keretnek. 3224

Gazdatiszt 12 évi praxissal irnokként keresek április 1-ére, egy 36 éves, kath. vallású, nős, gyermektelen, ki a kassai tanítványt végzett gyakorlati vizsgát jó eredménnyel tett, beszél magyar, német és szerb nyelveken, teljesen megbízható, erélyes, józan életű, fáradtság nem ismerő, gazdaság önálló vezetését és könyvvitelt teljesen érti, gazdaság összes ágában teljes jártassággal bír, ugy mint állattenyésztést, hízalást, növény-, dohány-, szőlő-, cukor-, répa-, dohánytermelés, tehénésztsé. Szives megkeresések „Bácska” jellege alatt a kiadóhivatalba keretnek. 3730

Művelt francia-szvájci róm. kath. kassaszonyi, ki a házvezetés összes ágzataiban kitűnő jártassággal bír és kitűnő hosszú bizonyítványokkal rendelkezik, előkelő helyre mint házvezető (Hausrepräsentant) ajánlkozik. A francia anyanyelven kívül a magyar nyelvet is jól bírja és német nyelvet is beszéli. Cím: Marianne Tissot, jelenleg Mátysföld, Mátyskirályter 1.

37 éves, jeles oklevéllel bíró, jeles gazdatiszt, ref. vallású, állást keres. Érti a belterjes gazdálkodás minden ágát. Szorgalmas, megbízható. Állást azonnali elfoglalhatja. Megkeresések a kiadóhivatalba keretnek. 3603

Földmivesskölát jeles sikerrel végzett, 2 évi gyakorlattal bíró, 38 éves, kath. vallású, nős, kassaszonyi, ki gazdaságban nevelődött, jelenleg is felmondatlan állásban működik, szorgalmas egyén állást keres április 15-ére. Járta a gazdaság összes ágában, a számadások vezetését alaposan érti. Képzetségihez megfelelő állást keres mint b. ispán, kulcsár, felügyelő-gazda, kisebb gazdaság önálló kezelését is vállalja. Szives megkereséseket kér a lap kiadóhivatalába. Szorgalmas” jellege alatt. 3669

40 éves, róm. kath., barna, intelligens gazdatiszt, 3 gyermek atya, feleségül keres 28-30 éves körüli hajadont vagy gyermektelen özvegyet, kinek ingatlan vagyona van 15-20 ezer korona körül. „Uriember” jellege alatt a kiadóban. 3674

Intézői állást keres, barmikor teendő belépésre 27 évi gyakorlattal bíró, elméletileg képzett, gazdatiszt képesítéssel és kauceióval rendelkező, 45 éves ízr. vallású, nős, kiscsalódos gazdatiszt, ki 9 év óta állásból folyólag, mint vezető-tiszt szerepelt, otthonos az állás és különleges növények speciál cukorrépa és burgonya termelésében, az összes állatnemek hízalásában, az okszerű tejjelgazdálkodás, amerikai s hazai szőlőszet, borászat, gyümölcsészet kezelésében, műtrágyák mikénti alkalmazásában, valamint az egyszerű gazdasági s törzkönyvvitelben. Cím: a kiadóhivatalban. 3702

Földmivesskölát

végzett gyakorlati vizsgát letette, 40 éves, róm. kath. vallású, 18 évi gyakorlattal bíró, szerény igényű gazdatiszt állást keres, jártas a gazdaság minden ágában, ugy mint növénytermelés, állattenyésztés, hízalás, nagy-neműségű tejkészítés, egyszerű gazdasági könyvvetés, állás elnyerése esetén 3 havi felmondási időtől kezdve, azonnali elfoglalhatja az állást. Cím: G. alatt a kiadóban. 3675

Egy fiatalember, ki földmivesskölát végzett, tapasztalattal már több gazdaságban szerzett magának, a katonai kötelezettségének eleget tett, mint huszár, egy gazdaságban ispáni állást keres szerény fizetés mellett. Cím: a kiadóban. 3704

Gépész-kovács, ki már hosszú uradalmaknál mint gépész működött, ipariskolát, patkolási tanfolyamot végzett. Különféle lokomobillók, az összes mezőgazdasági gépeket kezeli és javítani szakszerűen bírja, állást keres, amelyet azonnali is elfoglalhat. Cím: Márton L. gépész, Polgárcsányi bérgazdaság, u. p. Füzesgyarmat, Békés m. 3728

Könyvelő, kulcsári, ispáni vagy nagy uradalmaknál állást keres 29 éves, nőien, szorgalmas, józan életű fiatalember. Járta a szőlőszet, borászat, kertészet, méhészet, mezőgazdaság összes ágában és iródi munkálatokban. Ajánlatot (záró levélben) „Könyvelő” jellegére a kiadóhivatalba továbbít. 3731

M-ovári akadémiát végzett, szorgalmas fiatalember több évi gyakorlattal gazdaságba kíván bejutni. Gyakorlatilag legelő uradalmaknál szerente. Cím: Cseh Jánosné Budapest, VI., Váci-körút 45. 3727

20,000 korona kauceióval vagy bizalmi állást, 10 évi kitűnő gyakorlattal bíró okleveles gazdatiszt hol jövölét megálaphatja. Szives megkereséseket „Kauceió” jellege alatt a kiadóhivatalba továbbít. 3730

Földmivesskölát jeles tejjelgazdálkodást végzett, 13 évi gyakorlattal bíró, szerény igényű, nős, kiscsaládú, róm. kath. vallású, szorgalmas, megbízható egyén azonnali belépésre b. ispáni vagy felügyelő állást keres. Szives megkeresések L. K. jellege alatt Kistereny, Nógrád megye keretnek. 3729

Erelyes, megbízható, fáradhatlan szorgalmas, 48 éves, ízr. vallású, nős, gyermek nélküli gazdatiszt, 32 év óta nagyobb bérgazdaságokban működik, vagy 20 év óta önállóan kezel kuli- és jeles gazdaságokat. Jelenlegi uradalom 5 év óta kezelő, ahol vezette alatt szőlőszet, cukorkorpa-, dohánytermelés, tehénésztsé, sertés-, marhatenyésztés és hízalás van, de mint helyi irnok működik, egy nagyobb, barmkor-állású gazdaságban szerény igényű állást elfoglalni óhajt. Cím: a Köztelek kiadóhivatalában. 3733

Gazdatiszt róm. kath., nőien, 33 éves, magyarai, németül, románul beszélik, kitűnő jártassággal rendelkező, nagy gyakorlattal bíró, nagyobb uradalomban ajánlkozik. Cím: a kiadóhivatalban. 3705

Pénztárnoki állást keres 34 éves, róm. kath. vallású, volt nagykereskedő, nagy gyakorlattal bíró, jeles tejjelgazdatiszt 34. jellege alatt keretnek a lap kiadóhivatalába. 3753

Földmivesskölát és tejjelgazdálkodási szakiskolát végzett, 25 éves, 4 évi gyakorlatot nagy uradalomban szerente, jártas az összes növény- és cukorkorpa-termelésben, állattenyésztés és hízalásban és iródi teendőiben segédtszti állást keres. Jelenleg egy hírneves intenzívben kezelt barmkor uradalomban segédtszti. R. F. Emse, Aszód. 3752

Uradalomba számtisztnek ajánlkozik fővárosi bank hivatalnok 10 év óta, alapos kereskedelmi ismeretekkel, mérlegképes könyvelő, kitűnő referenciákkal rendelkezik. Kivántra személyesen bemutatkozik. Megkeresését „Existencia” címre a kiadóhivatalba kér. 3751

Gépész

állást keres egy kondenzátoros gépész, tanult lakatos és vasestergályos, egyhuzamban több mint öt évig egy nagy mágnesi uradalomban önállóan működött s jelenleg egy nagy grófi uradalomban van alkalmazva, az előbbi állásban kezeléskor alatt volt telefon, villamoscsengő és vízvezetékberendezés; mezőgazdasági szeszyár, cséplő-, vető-, fűkaszázó- és aratógépeket, tüszekrényeket javít és kicserél, valamint egyszerű lokomobillókat, magánjárókra és gőzkékre átalakít, épület- és mulakatosmunkát tökéletesen, valamint a bódogmunkát is érti, egy tanoncza is van, kit már két éve tanít, azt is magával viszi, 31 éves, nős, csak tisztességes állásadótól kéri a szives megkeresést a fizetés megjelölésével. Cím: Pintér gépész Páró, Zemplén megye. 3799

Finom házvezetőtő ajánlkozik magához falura vagy pusztára. A falusi háztartásban tökéletesen járatos, intelligens, független, magyar és német nyelvet bír, 37 éves urnó, fényes nyolc évi bizonyítványval. Állandó alkalmazásra, jó bánásmódrára és kellemes otthonra reflektál. Ajánlatok L. M. alatt keretnek Sikráy hírdetési iródjába Váci-körút 33. 3750

Gazdatiszt állást keres egy 42 éves, ev. ref. vall., nőien egyén, Keszthelyen tett gazdatiszt vizsgát, ki egyben okleveles szőlő- és borkészítő is, a gazdaságban ágát érti, a legkülönbözőbb növénytermesztés, jószágtenyésztést, hízalást, gézmalomüzemet stb., gazdálkodik Erdélyben, Tolnában és Szlavoniában is, hol 12 évet töltött egy 3500 holdas bérgazdaságban, állásától főnöke Báthor Elemér halála miatt vált meg. Szives megkereséseket kér Oláh Sándor Komádi, Bihar m. 3748

Földmivesskölát jeles végzettségű, katonai kötelezettségének eleget tett, 23 éves, róm. kath., nőien, józan, megbízható, kis igényű, az egyszerű könyvvétést is érti, kulcsári vagy munkafelügyelői állást keres május 1-ére vagy azonnali belépésre is meg. Gulyás Péter u. p. Jászladány, 1. ker., 71. sz. Szolnok m. 3754

Ménestesteri állást keres nagyobb uradalomban okleveles gazda, ki gyermekora óta egy híres ménestelemben nevelkedett fel, ki a legújabb, idomlásához kitűnően ért. Cím: a kiadóhivatalban. 3756

Gazdái, kulcsári, munkafelügyelő, ügyelő, vagy kisebb gazdaság önálló kezelésére ajánlkozik földmivesskölát végzettségű, 41 éves gyakorlattal bíró gazda. A gazdaság minden ágában, tehénésztsé, hízalás, dohány-, kender-, cukorkorpa- és mindennemű takarmányok előállításában, valamint a gazdaságban nevelkedett, 10 évesen tökéletesen járta. Alapja nős, gyermektelen és állást barmkor elfoglalhatja. Cím: H. M. jellege alatt, u. p. Kamacsnicza, Alajosmajor, Szlavonia. 3755

Állatok

Eladó telivészimmenthali bikák, számfelüli alónasú üszök és tehének. Importált egyedekből, országos törzkönyvbe bejegyezve. Fáy Zoltán gazdasága Ecséd, Heves megye. 3569

Egypár fajtiszt, fehér, gondozott, magyarjuhászok eladó 80 koronáért Purgly gazdaságban, posta Sofronya, Arad m. 3694

15 db öt éves betanított jármosító ókor eladó. Bővebb értesítést ad Zorkóczy József urad intéző Erdőtarcsa. Nógrád m. Vasutállomás Aszód. 3568

Yorkshire tisztá tenyésztőből tiszta származott igen szép tiszta hónapos tenyészkeses koca és tizenhét hónapos felbuzogt emse, mely egyszer már malacozott, darabonkint circa 160 kilo súlyban, párban 180 irtrét, egyenkint 100-100 rtrét eladó. Vevőknek a sertések fényképével szolgál Purgly Pálné, Siofok. 3698

Normandiai nyulak, leginkább mezei nyulak, eladó.

Áhány hónapos, ára annyi korona. 3699

Eladó egypár nagyon szép 16 márkos, 6 éves pej heréti híműs 16, nagyon szép és jó járók teljesen megbízható és hízalatos. Áruk 1000 forint. Báró Putéáni István családi gazdasága Balaton-Ederics. 3695

Yorkshire tenyészállatok importált legnagyobb fehérjájú egyenes ivadékjai minden nem és kor elősúlyra mérsékelt áron eladó. Választási malacok darabonként 21-26 koronáig. Megkereséseket Frey Károly hercegi urad. intézőhöz Pusztavacs Pest megye. 3666

Eladó egy négyes, teljesen behajtott, két világos pejkancza, két sóét pejkancza, kettő nyolc éves, kettő öt éves, 152 cm. magasak, kiválóan alkalmasak női fogatra. Ára 2600 korona. Eladó egy pár teljesen fekete kancza, híműs, egyik 8 éves, másik 5 éves, 167 cm. magasak. Ára 3000 korona. Cím: Gutyhár Mihály Arad. 3717

A csapli gazdaságban eladásra kerül tíz db tenyész-igazolványval ellátott 11/2-2 éves simmenthali felvér bika. Valamennyi Mágnes simmenthali telvérv ivadéka, mely a Szélléti rdtó-hérázi tenyésztől származott és mint tenyészállat 950 kgr. súlyú volt. A bikák edzetek, mivel télen-nyáron nappal és nyáron éjjel is a karám an vannak szabad levegőn, mozoghatnak, birkóznak. Takarmányozás tekintetében sem kényesek, amennyiben a tőreket és szalmát is szivesen eszik. Kiszél Zsigmond kezelő gazdatiszt Csapi, u. p. Galambok. 3719

Eladók viszonyok változása miatt olcsón különböző koru ezüst fajnyulak és Phacellamay kigrámt 2 koronáért. Morvay Odón Mészla, Tolna megye. 3758

Országosan törzkönyvezett nagy, fehér nemesített Yorkshire tenyésztet az ideit tenyészállatárán a legelső díjat nyertek. A Yorkshire tenyészállatárán iránt való érdeklődőkre biztatólag hat az ország különböző vidékén, más és más talajon tett kísérletek sikere, mely egyrészt a Yorkshire acclimatizáló képességének tulajdonítható. Az eddigi nagy számu megkeresések arra készítenek, hogy keretben a tulajdonosközönséget megrendeléseik megidejében való megtételére, hogy így a tömeges előjegyzések dacára időm és módom jusson az igények kielégítésére. Idősebb előrendít tenyészkanok és kocákra előjegyzéseket már most elfogadjuk. Választási malacokat 30-40 koronájával adok el. Bácsok Gyul. Kajdas (Tolna vármegye). 3741

Főjős juhnyáj eladó, teljes irányban 15 év óta teljesített razzkajuhászat, frizkeresztésre kiválóan ajánlható, 214 db és pedig: 180 db anya bárányval, 10 db ellős anya, 16 db meddő anya, 8 db kos, fiatal, erőteljes szarok. Értekeznet a tulajdonosai Szent-Iványi József dr. Farnos, u. p. és vasutállomás Bámfy-Hunyad. 3739

Kerekék két darab 5-7 éves hibátlan, teljesen megbízható, 16 járású, lehetőleg lipiczai-kocsiot. Ajánlatokat kérem az ár és szín megjelölésével Bódi József Világos, Arad megye. 3757

Kiválóan csontos nemes és jófejűdésű Bonyhád-Simmenthali tenyész bikák eladók. Fedeztetés kpróháva. Yorkshire tenyész. Paszta-Ferna, posta Csákvár. 6886

Kiválóan csontos nemes és jófejűdésű Bonyhád-Simmenthali tenyész bikák eladók. Fedeztetés kpróháva. Yorkshire tenyész. Paszta-Ferna, posta Csákvár. 6886

Kiválóan csontos nemes és jófejűdésű Bonyhád-Simmenthali tenyész bikák eladók. Fedeztetés kpróháva. Yorkshire tenyész. Paszta-Ferna, posta Csákvár. 6886

Kiválóan csontos nemes és jófejűdésű Bonyhád-Simmenthali tenyész bikák eladók. Fedeztetés kpróháva. Yorkshire tenyész. Paszta-Ferna, posta Csákvár. 6886

Kiválóan csontos nemes és jófejűdésű Bonyhád-Simmenthali tenyész bikák eladók. Fedeztetés kpróháva. Yorkshire tenyész. Paszta-Ferna, posta Csákvár. 6886

Ökrök ::

Néhai Nagy Miklós utódánál, Nagy Dénes birtokosnál, mindig fiatal

erdélyi jármos ökör és 1 éves ökor kapható. Levélczim NAGY DÉNES birtokos, Torda, Erdély.

Szokó magolloza tenyész-koosok 20 darab 3-4 éves, több 32 darab 3-4 éves, eladók György Antal és Odón tiszszőlősgári gazdaságban, u. p. Tiszszentimre. 3740

Eladó tenyésztési czélokra 50 drb nagyon szép kifelett toklyó ramboniet kos. Valamennyi Kálmán Morgány-pusztá, u. p. Celse, Zala m. 3716

Muraközi hidegvérű (norl) Igás tenyészlovak

és tenyészmenek vásárlásánál közvetlen a tenyészőktől, segédkezesemet felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidékén tartandó lóvásárok jegyzékét kívánatra szivesen küldöm. Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak!

Czimem: Idős Heinrich Mór lóvásárári ügynöksége

Csáktornya (Muraköz) Sürgönyczim: Heinrich Senior, Csáktornya. 3740

Előrendű Bonyhádi faj vöröstarika ökör- és üszőborjukat 1-2-3 éves korban, továbbá hízalásra vagy járromba való tarka ökröket, ugyszintén hasas vagy friss fejűs teheneket a legutányosabb árban egyezség szerint bármilyen mennyiség szállítására vállalkozik

Nelzer Antal, Dombóvár Tolna megye.

tolnyítás a 743 oldalon van

Előrendű Bonyhádi faj vöröstarika ökör- és üszőborjukat

1-2-3 éves korban, továbbá hízalásra vagy járromba való tarka ökröket, ugyszintén hasas vagy friss fejűs teheneket a legutányosabb árban egyezség szerint bármilyen mennyiség szállítására vállalkozik

Nelzer Antal, Dombóvár Tolna megye.

tolnyítás a 743 oldalon van

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével
hajlandó vagyok elvállalni; építgy
mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez
Érdeklődők kéretnek, hogy alantí címre forduljanak.
WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELENFÖLD.

Süldősértések eladása.

Az egri főkapitán uradalmi kormányzósága
mintegy 1700 darab vészen átment
16 hónapos vegyes herélt süldöt
zárt ajánlat mellett elad, melyek az egyéki és nagyszögi gazda-
ságaiban vannak elhelyezve.
Egyek: vasut- és sürgönyállomás: Egyek.
Nagyszög: vasut- és sürgönyállomás: Szentmargita.
Az ajánlatok folyó hó 30-án délelött 10 óráig
Egerben, alulírott kormányzóságnál adandók be.
Százaléklevonás nem engedélyeztetik.
Eger, 1908 márczius hó 24.

Az egri főkapitán uradalmi kormányzósága.

Ne vagyunk MELASSE-keverékeket.
Vegyük meg a szabadalmazott „Magyar-
Óvár” Melassekeverőgépet.
Gyártja: Graepel Hugó.
Gépünkkel előállított 2 waggon takar-
mányból a gép ára megtérül teljesen.
Ára 650 korona.
Legolcsóbb napi árban szállít-
unk folyékony melasse, korpá,
pogácsa és egyéb nyers terményeket.
ELKÁN és FODOR szabadalmazott
Budapest, V., Zoltán-utca 11.
Sürgönycim: „Keverő”. Kívánatra
prospektusokat ingyen küldök!

Szalmát, szenát,

muhart és zabos-bükkönyt bármily mennyiségben
veszek és eladok.

SCHREIER BÉLA :: TAKARMÁNY-
NAGYKERESKEDŐ
BUDAPEST, VIII., NÉPSZINHÁZ-UTCZA 22. Telefon 20-52.

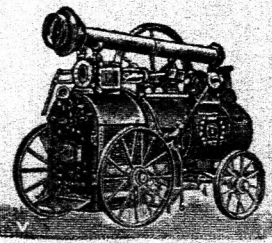
Sertéseladások és vételek legjobban az legpontosabban szék-
zölletnek sovány egy hizott állapotban

URL REZSŐ
sertésbizomány nál Buda-
pest, VIII., Berkocsle-n. 12.
Telefon: 97-05 Interurbán.
Fővárosi állomásnál kény-
szelgél.

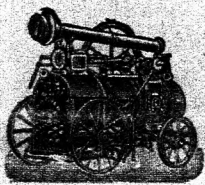
GŐZEKE
Acetylen-lámpák.
Éjjeli szántásoknál gőzekékre
különösen alkalmasak, mert nap-
pali fényt adnak.
Automobil-lámpák.
Közi-, kocsi-, spritzboge-, pózna-,
asztali-, udvari-, kerti-, istálló-
Acetylen-lámpák.
BÁRDI JÓZSEF
Budapest, VI., Mozsár-utca 9. sz.,
Fővárosi Orfeum mellett.
Telefon 4100. Sürgönycim: Pneumatik.
Arjogyzék kívánatra legyes és bór-
mentve.

FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, KÜLSŐ VÁCZI-UT 80.
A m. kir. államvasutak gépgyára gépeinek eladása. Mindennemű gazdasági gépek.

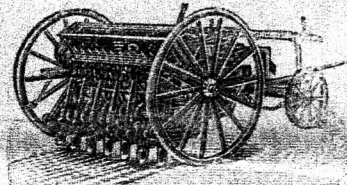
Gőzhajítók
kötetnek.

Jól bevitt
csaplékészetek.

Gépjárművek
eltogattnak.

Magyar gyártmányu
kétgéprendszerű

Gőzekéket

a legtökéletesebb kivitelben készít:
GANZ és TÁRSA

Vasöntő- és Gépgyár Részvény-Társulat
BUDAPESTEN, X., Kőbányai-ut 31. sz.

Részletes leirással és ajánlattal
szívesen szolgálunk.

K

AZ OR

Az Országos M
Mem t
Egész évre 24 ko

AZ OM

Ülésn

1908. április 6

7

az „Országos
irodalmi és
folyó évi apr
4 óraker tartat

Tárgyak:
1. Indítvány
rának megira
ig.-választmány
2. Mezőgazd
Előadó: Buda

Gazdasági

Az angol
szíves meghí
évi junius hó
egy három h
tanulmányi u

A tanulmá
tályu vasuti és
legfeljebb mi
rugni. Másod
tályu hajójeg
jebb mintegy

A tanulmá
Anglia legkiv
mas szövetk

